

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง
ในการจัดการศึกษาปฐมวัย

นายกุลชาติ พันธूरกุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF PARENTS' AND TEACHERS' OPINIONS CONCERNING MALE AND
FEMALE TEACHERS' ROLES IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION

Mr. Kullachat Pantuworakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาล เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษา ปฐมวัย
โดย	นายกุลชาติ พันธวรกุล
สาขาวิชา	การศึกษาปฐมวัย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร. ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวรรณ เหมชะญาตี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. อรชา ตูลานันท์)

กุลชาติ พันธวรกุล : การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย (AN ANALYSIS OF PARENTS' AND TEACHERS' OPINIONS CONCERNING MALE AND FEMALE TEACHERS' ROLES IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์, 212 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้ปกครองและครูอนุบาล จำนวนทั้งสิ้น 396 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่าครูชายและครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการอบรมเลี้ยงดู รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ ครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ ครูชายและครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ ครูชายและครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

ภาควิชา   หลักสูตรและการสอน   ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา   การศึกษาปฐมวัย   ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5483308827 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORDS: ANALYSIS / OPINIONS / PARENTS / TEACHERS / MALE TEACHERS / FEMALE TEACHERS / TEACHERS' ROLES / EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KULLACHAT PANTUWORAKUL: AN ANALYSIS OF PARENTS' AND TEACHERS' OPINIONS CONCERNING MALE AND FEMALE TEACHERS' ROLES IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION.
ADVISOR: PATTAMASIRI TEERANURAK JARUCHAINIWAT, Ph.D., 212 pp.

The objective of this research were 1) to study of parents' opinions concerning early childhood teacher's roles in 3 aspects, which were child rearing, enhancing child learning and development, and fostering relationship with parents 2) to study of early childhood teachers' opinions concerning early childhood teacher's roles in 3 aspects, which were child rearing, enhancing child learning and development, and fostering relationship with parents. The samples were 396 people including parents and early childhood teachers in schools under the Office of the Basic Education Commission. Research instruments were questionnaire and interviewing forms. The data was analyzed by frequency, percentage, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follow: The opinions of parents and early childhood teachers concerning male and female teachers' performance rated at were in high levels. The highest scores were child rearing aspect, enhancing the child learning and development aspect and fostering relationship with parents aspect. Details were as followed;

1. Child rearing: The parents and the early childhood teachers rated the male teacher performance at a high level and rated the female teacher performance at a highest level.

2. Enhancing child learning and development: The parents and the early childhood teachers rated the male teacher performance at a high level and rated the female teacher performance at a high level.

3. Fostering relationship with parents: The parents and the early childhood teachers rated the male teacher performance at a high level and rated the female teacher performance at a high level.

Department: Curriculum and Instruction

Student's Signature .....

Field of Study: Early Childhood Education

Advisor's Signature .....

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จและความเมตตากรุณา และความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากท่าน อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ อธิราชรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และมอบความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย ตลอดจนมอบขวัญและกำลังใจ รวมถึงเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.อรชา ตูลานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบพระคุณอาจารย์ ดร.วรนาท รักสกุลไทย อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เกตุญาติ อาจารย์วิเชียร รุ่งทวีชัย และอาจารย์สรวงมณฑ์ สิริธิดาสมาน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณา และสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือและเสนอแนะแนวทางที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่านที่มอบประสบการณ์ความรู้และให้คำแนะนำ รวมถึงข้อคิดต่างๆ แก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตา กรุณาเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ งานวิจัยนี้จะไม่สำเร็จได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกท่าน

ขอขอบคุณเพื่อนสนิท นายกิตติภพ รัตนกรกุล นายฐากร สุรนิคม เพื่อนระดับมัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี รวมถึงครอบครัวปฐมวัยทั้งระดับมหาดบัณฑิตและดุขภูมบัณฑิตทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจตลอดเวลาที่ทำการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่สำคัญที่สุดในชีวิต คือ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องชายอันเป็นที่รักยิ่ง รวมถึงคนสำคัญของผู้วิจัยที่มอบความรัก ความห่วงใย คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุน อีกทั้งเป็นแรงผลักดันที่สำคัญสำหรับผู้วิจัยตลอดมาในทุกๆ ด้าน จนสำเร็จการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2557 ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณต่อการสนับสนุนงานวิจัยมา ณ ที่นี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	9
1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	9
1.2 ความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในสังคม.....	14
1.3 ความสำคัญและบทบาทผู้ชายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	21
1.4 ความสำคัญและบทบาทผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	35
2. ความสำคัญและหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	43
2.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	43
2.2 หลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	46

2.3 คุณลักษณะที่ดีของครูอนุบาล.....	49
2.4 บทบาทและหน้าที่ของครูอนุบาล.....	58
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76
3.1 งานวิจัยในประเทศ.....	76
3.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	78
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
1. การศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย.....	80
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร.....	85
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล.....	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน.....	96
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชาย และครูหญิง.....	101
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	127
สรุปผลการวิจัย.....	128
อภิปรายผลการวิจัย.....	134
รายการอ้างอิง.....	141
ภาคผนวก.....	149
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	150
ภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (IOC).....	151

ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาล เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง จำแนกรายด้าน.....	168
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	177
ภาคผนวก จ รายชื่อโรงเรียนนำร่องที่ใช้ทดลองเครื่องมือวิจัย.....	211
ภาคผนวก ฉ รายชื่อโรงเรียนตัวอย่างประชากร จำแนกตามภูมิภาค.....	212
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	219

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 บทบาทชายหญิงที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยระดับประถมศึกษา	20
ตารางที่ 2 ตัวแปรที่ศึกษา จำแนกตามความหมาย และตัวบ่งชี้	82
ตารางที่ 3 ประชากร จำแนกตามภูมิภาค	85
ตารางที่ 4 ตัวอย่างประชากร จำแนกตามภูมิภาค	86
ตารางที่ 5 จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามภูมิภาค	86
ตารางที่ 6 โครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	89
ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเด็นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม	91
ตารางที่ 8 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเด็นปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์	91
ตารางที่ 9 จำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืน และค่าร้อยละ จำแนกตามครั้งที่ติดตาม	92
ตารางที่ 10 โรงเรียนที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์	93
ตารางที่ 11 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ	96
ตารางที่ 12 ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลชาย จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ	98
ตารางที่ 13 ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลหญิง จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ	99
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาท ครูชายและครูหญิง	101
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาท ครูชายและครูหญิง	102
ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ภาพรายด้านค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาท ครูชายและครูหญิง	103
ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ภาพรายด้านค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาท ครูชายและครูหญิง	105
ตารางที่ 18 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย	152

ตารางที่ 19 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น ครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย	157
ตารางที่ 20 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับ บทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย	162
ตารางที่ 21 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเกี่ยวกับ บทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย	165
ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและ ครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู	169
ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและ ครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	170
ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและ ครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	171
ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ ครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู	173
ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ ครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	174
ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ ครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	175
ตารางที่ 28 รายชื่อโรงเรียนนาร่องที่ใช้ทดลองเครื่องมือวิจัย	211
ตารางที่ 29 รายชื่อโรงเรียนภาคกลาง	213
ตารางที่ 30 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันตก	214
ตารางที่ 31 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันออก	215
ตารางที่ 32 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	216
ตารางที่ 33 รายชื่อโรงเรียนภาคใต้	217
ตารางที่ 34 รายชื่อโรงเรียนภาคเหนือ	218

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 กระบวนการถอดแบบจากบิดามารดาของเด็กชายและหญิงเกี่ยวกับบทบาททางเพศตามแนวคิดของฟรอยด์ 10

แผนภาพที่ 2 การเปรียบเทียบขั้นตอนพื้นฐานด้านบทบาททางเพศ ตามแนวทฤษฎี 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา..... 13

แผนภาพที่ 3 ความแตกต่างของบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทย..... 17

แผนภาพที่ 4 การสังเคราะห์บทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 81

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่วางรากฐานสำคัญให้แก่มนุษย์ ครูอนุบาลจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กอนุบาล ให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิต ครูอนุบาลจึงเปรียบเหมือนผู้สร้างโลก ผ่านตัวเด็ก และเป็นแบบอย่างทั้งด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพและสภาวะทางอารมณ์ให้แก่เด็ก (พระเทพวิสุทธิเมธี, 2546) ซึ่งเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมและทัศนคติส่วนใหญ่จากครูซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก (Bandura, 1986) ครูจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, 2543)

ครูอนุบาลนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เด็กแล้ว ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับของครอบครัวของเด็ก มีความเข้าใจที่ถูกต้องในศาสตร์ทางการจัดการศึกษาปฐมวัย และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กแบบองค์รวม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2543) สมาคมการอนุบาลแห่งประเทศไทย (NAEYC) ได้กำหนดคุณลักษณะของครูอนุบาล ไว้ว่า ครูอนุบาลควรเป็นผู้ที่มีใจรักในการสอนและมีใจรักในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีความพยายามในการทำงาน กล้ายอมรับความเสี่ยง เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาเด็ก เป็นนักปฏิบัติที่สามารถเอาชนะปัญหาต่างๆ ได้ มีความอดทนในการทำงาน ยืดหยุ่นและแก้สถานการณ์ต่างๆ ได้ดี มีความเคารพต่อเด็กและผู้ปกครอง เป็นนักสร้างสรรค์ รับรู้ตนเองและมีสติในการทำงาน รักในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีพลังในการทำงานและมีอารมณ์ขัน ในขณะเดียวกันต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง (Colker, 2008) นอกจากนี้ ครูอนุบาลที่ดีจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยและการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นอย่างดี สามารถวิเคราะห์แนวทางและแผนการจัดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กทั้งปัจจุบันและอนาคต มีความมั่นคงในอุดมการณ์และวิชาชีพ กล้าแสดงตัว และหาทางดำเนินการให้การพัฒนาเด็กเป็นไปตามหลักการของการจัดศึกษาปฐมวัย (ราศรี ทองสวัสดิ์, 2537) ครูอนุบาลควรมีใจรักที่จะดูแลเด็ก

มอบความรักความอบอุ่นให้แก่เด็ก มีสภาวะทางอารมณ์ที่มั่นคง อดทน ใจเย็น มีอารมณ์ขัน มีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน มีความรักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา (Colker, 2008)

ครูอนุบาลมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมและเอื้อให้เด็กเกิดการพัฒนาในทุกด้านอย่างสมดุล หน้าที่หรือภาระงานส่วนใหญ่ที่ครูอนุบาลต้องรับผิดชอบ เป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านร่างกาย สังคม อารมณ์-จิตใจและสติปัญญาของเด็ก โดยครูมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทในด้านการเลี้ยงดู ด้านการสอน ด้านความสัมพันธ์กับเด็ก ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ การตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและสถานศึกษา การตัดสินใจในเรื่องเทคนิคทางด้านวิชาการ (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) สอดคล้องกับ วาโร เฟ็งส์วีสดี (2544) กล่าวว่า ครูอนุบาลควรมีบทบาทหน้าที่ในการสอน ควบคู่ไปกับ บทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและระเบียบวินัยต่างๆ เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ อีกทั้ง Catron และ Allen (2003) กล่าวว่า ครูควรมีบทบาทหน้าที่ในด้านต่างๆ ได้แก่ บทบาทด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการจัดการความเครียด ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการวางแผน ด้านการเติมเต็มการสอน ให้มีความสมบูรณ์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสนับสนุนด้านการเรียนการสอน และด้านการเรียนรู้ นอกจากนี้ National Association for the Education of Young Children (2012) กล่าวถึง บทบาทของครูอนุบาลในการพัฒนาเด็กไว้ 5 ประการ คือ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้แก่เด็ก การสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก การสร้างแผนการสอนที่นำไปสู่เป้าหมาย การเรียนรู้ การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างครอบคลุมทุกมิติของชีวิต

ปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพครูอนุบาลทั้งในและต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นครูผู้หญิง (Hamilton, 2003) ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูอนุบาลหญิงเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อนและมีความอดทน สามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างพิถีพิถัน ครูอนุบาลหญิงจึงมีความสำคัญในด้านการเป็นต้นแบบที่น่าศรัทธาให้แก่เด็กผู้หญิง โดยเด็กจะเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรม (นวลละอ อสุภผล, 2527) บทบาทหน้าที่ของเพศหญิงในฐานะมารดาจะสามารถปลูกฝังทัศนคติให้ลูกชายให้อยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคกับเพศหญิงด้วยความเข้าใจ เห็นใจเกื้อกูลกัน แบ่งเบาภาระในบทบาทหน้าที่ของผู้หญิง

เพื่อที่จะได้ไม่เติบโตเป็นผู้ชายที่เห็นแก่ตัว จิตใจคับแคบ และคิดว่างานบ้านเป็นงานของผู้หญิงเท่านั้น (สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้, 2558) นอกจากนี้ ครูอนุบาลหญิงจะมีการปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสบสายตาเด็ก การพูดคุยกับเด็ก การเล่นกับเด็ก และการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เนื่องจากเด็กในวัยนี้ เป็นวัยที่ชอบฟังเสียงที่นุ่มนวลและอ่อนโยน เสียงของผู้หญิงช่วยทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลายและสร้างความรู้สึกปลอดภัยให้แก่เด็กได้ (จตุพร ธรรมปที, 2550)

การจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กอนุบาลนั้นควรให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางเพศระหว่างครูอนุบาลชายและหญิง (D'Arcy, 2004) เนื่องจากเด็กอนุบาลต้องการต้นแบบในการเรียนรู้บทบาททางเพศจากครูอนุบาลทั้งชายและหญิง ในด้านพฤติกรรมและบุคลิกภาพ นอกจากนี้ครูอนุบาลชายยังมีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กผู้ชาย เด็กผู้ชายจะเลียนแบบและปฏิบัติตามครูอนุบาลชายในช่วงแรกของการเรียนรู้ในโรงเรียน เปรียบเสมือนบิดาของเด็กอนุบาล (Bricheno และ Thornton, 2007) อีกทั้งครูอนุบาลชายยังเป็นต้นแบบด้านต่างๆ ทั้งในด้านการตัดสินใจ การกล้าแสดงออก (Robinson และ Hobson, 1978) จากผลการวิจัยของ Jones (2009) พบว่า ครูอนุบาลชายช่วยพัฒนาทักษะทางกายภาพและกีฬาแก่เด็กได้ดีกว่าครูอนุบาลหญิง ครูอนุบาลชายยังช่วยสร้างสมดุลและตอบสนองความต้องการสำหรับครอบครัวของเด็กที่ไม่มีบิดาเป็นแบบอย่าง ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยจากสิ่งคุกคามต่างๆ และปลอดภัยเมื่ออยู่ใกล้ครูอนุบาลชาย ผลการวิจัย Wardle (2003) ยังพบว่า ครูอนุบาลชายช่วยกระตุ้นให้บิดามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กมากขึ้น โดยบิดาจะแสดงออกและกล้าพูดคุยกับครูอนุบาลชายมากกว่าครูอนุบาลหญิง ดังนั้น ครูอนุบาลชายถือบุคคลที่มีส่วนสำคัญเช่นกัน ต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุนให้มีการเพิ่มอัตราครูอนุบาลชายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (Farquhar, 2005)

ผลการสำรวจ พบว่า อัตราการจ้างครูเพศชายที่จัดประสบการณ์ระดับอนุบาลในหลายประเทศมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนครูอนุบาลทั้งหมด เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ มีครูอนุบาลชาย 1 % ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำที่สุดในโลก (Farquhar, 2005) ประเทศสหรัฐอเมริกา มีครูอนุบาลชายเพียงแค่ 2 % ประเทศนอร์เวย์ มีอัตราส่วนครูอนุบาลชายมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในแถบยุโรปคือ 9 % (Peeters, 2007) จากผลการวิจัย Park (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์และภาพลักษณ์เฉพาะของครูอนุบาลชายในประเทศเกาหลีใต้ พบว่า ครูอนุบาลชายมีความรู้สึกยากลำบากกับการเข้าไปอยู่ในสังคมที่มีแต่ผู้หญิง และครูอนุบาลชายจะได้รับการดูหมิ่นจากทั้งครอบครัวของตนเองและบุคคลอื่นๆ ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กอนุบาล

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แสดงข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2555 เกี่ยวกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลสถานศึกษาของรัฐบาลในระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับอนุบาลในประเทศไทย โดยโรงเรียนที่มีการบรรจุข้าราชการครูระดับอนุบาลมีจำนวนทั้งสิ้น 11,184 โรงเรียน ซึ่งมีข้าราชการครูทั้งหมด จำนวน 16,012 คน จำแนกออกเป็นครูอนุบาลชาย 1,093 คน และครูอนุบาลหญิง 14,919 คน โดยจำนวนครูอนุบาลชายคิดเป็นร้อยละ 6.82 เมื่อเทียบกับจำนวนข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในระดับอนุบาลทั้งหมด (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2556) บทบาทหน้าที่ครูอนุบาลปัจจุบันจะเน้นที่บทบาทการจัดการเรียนรู้ ควบคู่กับภาระงานในด้านต่างๆ ได้แก่ งานธุรการ งานบริหาร งานประเมินผลพัฒนาการ งานอบรมเลี้ยงดู รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน สอดคล้องกับภาครัฐกำหนดนโยบายให้ข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2548) ซึ่งครอบคลุมบทบาทหน้าที่ครูอนุบาล 3 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยดังกล่าว แสดงถึงความสำคัญของบทบาทครูที่มีต่อเด็กวัยอนุบาล และความแตกต่างระหว่างบทบาทครูอนุบาลชายกับหญิงที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลชายและหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับสถานศึกษาในการบริหารจัดการที่ช่วยส่งเสริมบทบาทการทำงานของครูอนุบาลทั้งชายและหญิง ให้ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังใช้เป็นแนวทางสำหรับสถาบันการผลิตบัณฑิตครูทั้งในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตครูปฐมวัยที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในสังคมปัจจุบัน และช่วยยกระดับการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยให้มีคุณภาพ มีความเป็นสากลทัดเทียมกับนานาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

คำถามการวิจัย

1. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเป็นอย่างไร
2. ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กอนุบาล และครูประจำชั้นเพศชายและหญิงระดับอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ บทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก มุมมอง และทัศนคติของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของครูชายและครูหญิงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

บทบาทครูชายและครูหญิง หมายถึง ภาระหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การปฏิบัติและพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความรัก ความเอาใจใส่ และความเข้าใจ โดยคำนึงถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ประกอบด้วย ความเอื้ออาทร การตอบสนองความต้องการ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้ความช่วยเหลือ

ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของ ครูที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง และสามารถ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อม

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง คือ การปฏิบัติและการสื่อสารของครูกับผู้ปกครองที่แสดงถึงความเป็นมิตร ให้เกียรติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือกันในการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้และอบรมเลี้ยงดูเด็ก ประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์ การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กแรกเกิดจนถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์-จิตใจและสติปัญญา โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความสามารถของเด็ก เป็นรายบุคคล

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับในสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการบริหารจัดการ และพัฒนาบทบาทการทำงานของครูอนุบาลทั้งชายและหญิง ในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. เป็นแนวทางสำหรับสถาบันฝึกหัดครูในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันฝึกหัดครูเพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตครูอนุบาลทั้งชายและหญิงที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในปัจจุบัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับ
บทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย
ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - 1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
  - 1.2 ความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในสังคม
  - 1.3 ความสำคัญและบทบาทผู้ชายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - 1.4 ความสำคัญและบทบาทผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. ความสำคัญและหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 2.2 หลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 2.3 คุณลักษณะที่ดีของครูอนุบาล
  - 2.4 บทบาทและหน้าที่ของครูอนุบาล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1.1.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

Freud (1925 อ้างถึงใน Kaplan และ Sendney, 1980) พรอยด์มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวของบทบาททางเพศ พบว่า บทบาททางเพศด้านพฤติกรรมที่แสดงออกของความเป็นเพศชายและความเป็นเพศหญิงนั้นแตกต่างกัน โดยพรอยด์มองว่า ผู้หญิงมักเป็นเพศที่มีอ่อนแอ จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น ชอบอยู่ในบ้าน มีพฤติกรรมเรียบร้อย ในขณะที่ผู้ชายค่อนข้างแข็งแรงและแข็งแกร่งมากกว่า มีพลังในการหาเลี้ยงและดูแลครอบครัว พรอยด์พยายามหาสาเหตุเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่ออธิบายบทบาททางเพศของผู้ชายกับผู้หญิงว่าแตกต่างกันอย่างไร พรอยด์มีความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมมนุษย์ถูกนำพามาจากสัญชาตญาณ โดยสัญชาตญาณทางเพศเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้เรื่องเพศในวัยเด็ก ซึ่งมีศูนย์กลางมาจากส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้แก่ ทวารหนัก และอวัยวะเพศ โดยเปลี่ยนแปลงไปตามวัย

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เด็กเริ่มรู้และเริ่มรู้จักการถอดแบบ (Identification) ของบทบาททางเพศตั้งแต่เด็กอยู่ในขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage) เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงมีพัฒนาการเกี่ยวกับบทบาททางเพศในทิศทางเดียวกัน โดยทั่วไปเด็กผู้ชายจะถอดแบบมาจากแม่ก่อน แล้วค่อยๆ มีการเปลี่ยนแปลงไป เมื่อเด็กเริ่มสังเกตว่าอวัยวะเพศหญิงและอวัยวะเพศชายมีความแตกต่างกัน เด็กผู้ชายจะเกิดปมเอ็ดดิปัส (Oedipus Complex) โดยอธิบายการเกิดของปมเอ็ดดิปัสว่า เด็กผู้ชายติดแม่และรักแม่มาก และต้องการที่จะเป็นเจ้าของแม่แต่เพียงคนเดียว แต่ขณะเดียวกันก็ทราบว่ามีแม่และพ่อรักกัน และก็รู้ว่าตนด้อยกว่าพ่อทุกครั้งทั้งด้านกำลังและอำนาจ ประกอบกับความรักพ่อและกลัวพ่อ ฉะนั้น เด็กก็พยายามที่จะเก็บกตความรู้สึกที่อยากเป็นเจ้าของแม่แต่คนเดียว และพยายามทำตัวให้เหมือนกับพ่อทุกอย่าง เด็กผู้หญิงก็มีปมอีเล็คตรา (Electra Complex) เหมือนกับปมเอ็ดดิปัสแรกทีเดียวเด็กผู้หญิงก็รักแม่มากเหมือนเด็กผู้ชาย แต่เมื่อโตขึ้นพบว่าตนเองไม่มีอวัยวะเพศเหมือนเด็กผู้ชาย จึงคิดว่าแม่เป็นคนที่รักแม่เพราะแม่เป็นคนใกล้ชิดที่สุดและโกรธแม่ว่าเป็นคนที่ทำให้ตนไม่มีอวัยวะเพศเหมือนกับเด็กผู้ชาย อิจฉาผู้ชายที่มีอวัยวะเพศชาย แต่เมื่อทำอะไรไม่ได้ก็ยอมรักและโกรธแม่มาก ถอนความรักจากแม่มารักพ่อที่มีอวัยวะเพศที่ตนปรารถนาจะมีแต่ก็รู้ว่าแม่และพ่อรักกัน เด็กผู้หญิงจึงแก้ปัญหาด้วยการใช้กลไกป้องกันตน โดยเก็บความรู้สึกความต้องการของตน

(Repression) และเปลี่ยนจากการโกรธเกลียดแม่มาเป็นรักแม่ (Reaction Formation)

ขณะเดียวกันก็อยากทำตัวให้เหมือนแม่จึงเลียนแบบ สรุปลงได้ว่า เด็กผู้หญิงมีความรักพ่อแต่ก็รู้ว่าแย่งพ่มาจากแม่ไม่ได้จึงเลียนแบบแม่ ส่วนเด็กผู้ชายในขั้นนี้จะเกิดความชื่นชมและหลงใหลในอวัยวะเพศของตนเองมาก จึงเกิดปมเอ็ดดิปส์ขึ้น เด็กวัยนี้มีความรักและเกิดความต้องการในตัวแม่มาก ในขณะเดียวกันก็รู้ว่าพ่อก็รักและต้องการแม่มาก ทำให้เกิดความอิจฉาพ่อ และเกิดความวิตกกังวลและอิจฉาพ่อ และกลัวพ่อไม่พอใจตนเอง เด็กผู้ชายจึงเก็บกดความต้องการในตัวแม่ และหันมาเลียนแบบบทบาทพ่อให้ได้มากที่สุด โดยรับเอาค่านิยมเกี่ยวกับบทบาททางเพศ และบุคลิกต่างๆจากพ่อมาเป็นของตนเองเพื่อให้พ่อรัก

แผนภาพที่ 1 กระบวนการการถอดแบบจากบิดามารดาของเด็กชายและหญิงเกี่ยวกับบทบาททางเพศตามแนวคิดของ فروยด์ (Freud, 1925 อ้างถึงใน Kaplan & Sendney, 1980)

นอกจากนี้ فروยด์ได้กล่าวถึงความแตกต่างในลักษณะทางกายภาพของผู้ชายและผู้หญิง ซึ่ง فروยด์ กล่าวว่า อวัยวะเพศมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศในวัยเด็ก ซึ่งความแตกต่างนี้ทำให้เด็กเรียนรู้บทบาททางเพศของตนเอง เด็กจะเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแบบจากพ่อแม่ที่มีเพศเดียวกันตนเอง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาบทบาททางเพศของตนเองต่อไปในอนาคต

สรุปลงได้ว่า ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ กล่าวถึง เรื่องบทบาททางเพศเกี่ยวกับเรื่องของกายภาพในการกำหนดบทบาทและพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงและผู้ชาย ที่เน้นการเลียนแบบพ่อแม่ที่เพศเดียวกันกับตนเอง เพื่อให้พ่อและแม่เพศตรงข้ามเกิดความพึงพอใจ

1.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

Walter Mischel (1976 อ้างถึงใน Kaplan และ Sendney, 1980) กล่าวว่า การเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติทางเพศนั้น ประกอบไปด้วยกระบวนการปฏิบัติ (Performance) โดยที่กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นครั้งแรกจากต้นแบบ โดยแสดงพฤติกรรม ซึ่งต้นแบบอาจเป็นบุคคลหรือสื่อและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือ ต่อมาจึงเกิดกระบวนการปฏิบัติตามพฤติกรรมที่สังเกตเห็น โดยมีแรงจูงใจให้ทำพฤติกรรมนั้นๆ บุคคลเลือกที่จะทำพฤติกรรมที่ส่งผลทางบวกแก่ตนเองมากกว่าที่จะแสดงพฤติกรรมที่ส่งผลทางลบ ผู้ชายและผู้หญิงจะมีกระบวนการเรียนรู้บทบาททางเพศคล้ายคลึงกัน แต่จะแสดงในลักษณะใดขึ้นอยู่กับความคาดหวังของสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมของแต่ละเพศ

ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนั้น การที่บุคคลจะเรียนรู้พฤติกรรมในสังคมและวัฒนธรรมต่างๆ จะมีกระบวนการที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อยู่ 3 กระบวนการ คือ การสังเกต (Observation) การเลียนแบบ (Imitation) และการเสริมแรง (Reinforcement) โดยบุคคลจะสามารถเรียนรู้บทบาททางเพศที่เหมาะสม เริ่มมาจากการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละเพศ หลังจากนั้น คือ การเลียนแบบ โดยเลียนแบบจากต้นแบบ คือ พ่อแม่ ครู หรือคนเลี้ยงที่มีเพศเดียวกับตนเอง โดยการเลียนแบบมักมาควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก เช่น การให้รางวัล หรือการชมเชย ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และพึงกระทำพฤติกรรมเหล่านั้นต่อไป หากเด็กได้รับการลงโทษหรือผลทางลบ หลังจากที่ได้แสดงพฤติกรรมเลียนแบบ เด็กจะเกิดความรู้สึกกลัว และไม่แสดงพฤติกรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะได้เรียนรู้พฤติกรรมที่สังคมยอมรับเกี่ยวกับบทบาททางเพศของตนเอง เช่น ผู้ชายต้องให้เกียรติผู้หญิง ผู้หญิงต้องเป็นแม่ศรีเรือน ไม่แข่งกระด้าง เป็นต้น ทำให้ผู้ชายและผู้หญิงเกิดความเข้าใจในบทบาททางเพศของตนเอง และละเว้นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเพศของตนเองให้สังคมได้รับรู้

บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการเลียนแบบพฤติกรรม เพราะการเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ จากบุคคลใกล้ชิด ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจเหมือนบุคคลต้นแบบ นอกจากนี้พบว่า เด็กได้เลียนแบบบุคคลต่างๆ ตามอำนาจหรืออิทธิพลของแต่ละบุคคล ซึ่งโดยส่วนมากเด็กจะเลียนแบบพ่อและแม่ฝ่ายที่มีลักษณะเด่นกว่าและมีอำนาจมากกว่า

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มีความคล้ายคลึงกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ในบางส่วน ในแง่ของบทบาทเกี่ยวกับด้านเพศ ซึ่งมองว่าบทบาททางเพศนั้นเริ่มพัฒนามาตั้งแต่ระยะ แรกเริ่มของการมีชีวิต เป็นระยะที่พ่อแม่และบุคคลใกล้ชิดมีอิทธิพลต่อตัวเด็ก โดยเด็กจะพัฒนา พฤติกรรมที่มีลักษณะตรงตามเพศจากพ่อแม่ โดยฟรอยด์ เชื่อว่าพัฒนาการเหล่านี้เป็นผลมาจาก แรงจูงใจของเด็ก (Internal motivation) ในการถอดแบบ (Identification) จากพ่อแม่ที่มีเพศ เดียวกันกับตนเอง ซึ่งในขณะที่แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนั้น มุ่งไปที่การเรียนรู้ผ่านการ สังเกต การลอกเลียนแบบ และการสอนโดยตรง ซึ่งการเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศนั้นไม่ได้แตกต่างจาก การเรียนรู้พฤติกรรมอื่นๆ ของมนุษย์

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นการเรียนรู้พฤติกรรมเกี่ยวกับบทบาท ทางเพศผ่านการ สังเกต และลอกเลียนแบบบุคคลที่อยู่รอบข้างและใกล้ชิดกับเด็ก โดยบุคคลที่สำคัญ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคคลใกล้ชิด ที่มีบทบาทสำคัญในการการเป็นตัวแบบด้านพฤติกรรมด้าน เพศให้แก่เด็ก นอกจากนี้สื่อและสัญลักษณ์ต่างๆก็มีความสำคัญในการเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กแสดง พฤติกรรมต่างๆออกมา ผนวกกับการเสริมแรงทางบวก ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นต่อไป และ การเสริมแรงทางลบ ทำให้เด็กละเว้นพฤติกรรมที่ไม่ดี

1.1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Developmental Theory)

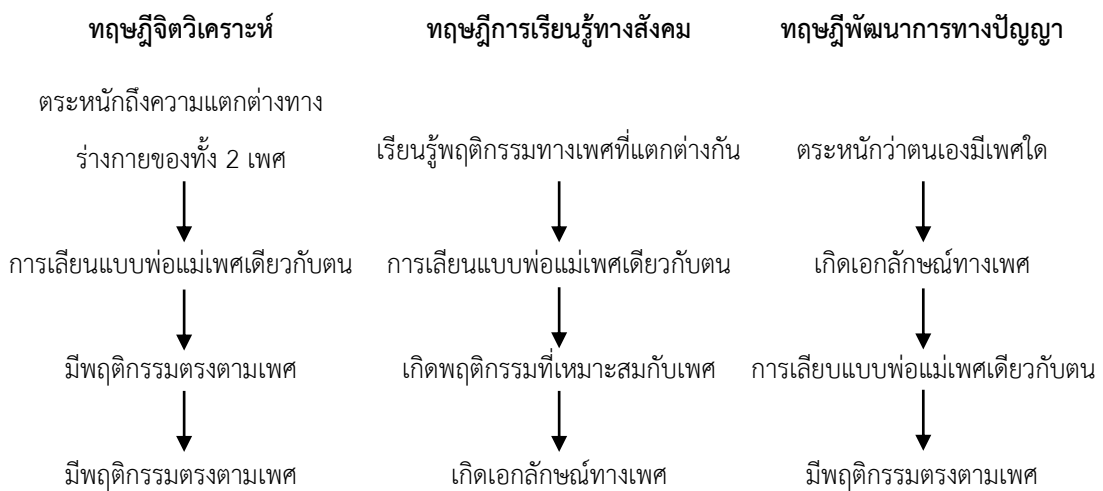
Kohlberg (1966 อ้างถึงใน Perry และ Bussey, 1984) กล่าวว่า บทบาททาง เพศของมนุษย์เริ่มพัฒนาตั้งแต่อายุ 2-3 ขวบ โดยเด็กจะเริ่มรู้ว่าตนเองเป็นเพศชายหรือเพศหญิง และ สามารถบอกเพศของตนเองได้อย่างถูกต้อง แต่ไม่สามารถบอกเพศของผู้อื่นได้ จนกระทั่งในระยะ ต่อมา เมื่อเข้าสู่วัยอนุบาล เด็กจะมีวุฒิภาวะทางปัญญาเพิ่มขึ้น เริ่มมีความมั่นคงในเอกลักษณ์ทางเพศ ของตนเอง เด็กจะมีความเข้าใจในเพศของตนเองที่ชัดเจนมากขึ้น และสามารถจำแนกบุคคลหรือ สิ่งของตามเพศได้อย่างแม่นยำ โดยความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับบทบาททางเพศนั้นจะเปลี่ยนแปลงไป ตามวุฒิภาวะที่สูงขึ้น และการได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น โดยเด็กเริ่มรับรู้ถึง บทบาททางเพศที่มากขึ้น เมื่อเด็กเข้าสู่ระยะในการพัฒนาการเกิดความคิดรวบยอดโดยใช้เหตุผลเชิง รูปธรรม เด็กจะเรียนรู้ว่า สิ่งแวดล้อมรอบตัวประกอบไปด้วย บุคคลหลากหลายกลุ่ม เช่น คนชรา เด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย โดยเด็กจะพยายามเข้าร่วมกลุ่มที่คิดว่าเป็นกลุ่มของตนเอง และเลียนแบบพฤติกรรม บุคคลที่มีเพศเดียวกับตนเอง โดยเด็กยังไม่สามารถบอกได้ว่าเพศนั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ถึงแม้ว่าลักษณะภายนอกจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม เช่น รูปร่าง การแต่งตัว ฯลฯ จนกระทั่งเมื่อเด็กอายุ 6-7 ขวบ เด็กจะมีพัฒนาการของสติปัญญาถึงขั้นที่มีความคงที่มากขึ้นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางเพศของตนเอง (Gender Constancy) เด็กจะสามารถบอกได้ว่าเพศไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ ถึงแม้ว่าจะเปลี่ยนสิ่งภายนอกก็ตาม เช่น ทรงผม รูปร่าง หรือการแต่งกาย ฯลฯ ในระยะนี้เด็กจะเริ่มมีความมั่นคงในลักษณะทางเพศของตนเอง เนื่องจากเด็กมีความคงที่ในเอกลักษณ์ทางเพศ ทำให้เด็กสามารถสร้างความชอบ และค่านิยมทางเพศได้ เด็กจะถูกจูงใจให้สังเกตถึงความแตกต่างของพฤติกรรมของเพศชายและเพศหญิง แล้วนำมาปฏิบัติให้เหมาะสมกับเพศของตนเอง เพื่อรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง จากการศึกษาที่เด็กเริ่มมีมโนทัศน์เกี่ยวกับบทบาทเพศของตนเอง ทำให้เด็กนั้นสามารถสร้างความชอบและค่านิยมทางเพศของตนเองขึ้นมาได้ โดยเริ่มที่จะเลียนแบบบุคคลใกล้ชิดที่มีเพศเดียวกันกับตนเอง โดยเด็กเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าของพฤติกรรมทางเพศของบุคคลเพศเดียวกันมากกว่าพฤติกรรมทางเพศของเพศตรงข้าม ลักษณะนี้เรียกว่า การมีอัตลักษณ์บทบาททางเพศ (Gender Role Identity)

สรุปได้ว่า สติปัญญาที่เกิดขึ้นตามวุฒิภาวะของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในลักษณะทางเพศของตนเอง เมื่อเด็กเข้าใจลักษณะทางเพศแล้วนั้น เด็กจะสามารถเรียนรู้บทบาททางเพศได้มากขึ้น โดยเริ่มจากการเลียนแบบต้นแบบจากบุคคลใกล้ชิดที่มีเพศเดียวกับเด็ก เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเป็นเพศชายและความเป็นเพศหญิงของตัวเอง

แผนภาพที่ 2 การเปรียบเทียบขั้นตอนพื้นฐานด้านบทบาททางเพศ ตามแนวทฤษฎี 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Basaw, 1986)

1.2 ความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในสังคม

สุพัตร พูลเกษ (2521) กล่าวว่า ความแตกต่างของเพศของชายและหญิงขึ้นอยู่กับปัจจัย 7 อย่างด้วยกัน ได้แก่ ลักษณะโครโมโซม ชนิดของต่อมเพศ ลักษณะของเครื่องเพศภายใน ลักษณะมองเห็นภายนอก สภาพของฮอร์โมน การกำหนดเพศ และการอบรมเลี้ยงดู สำหรับในทางปฏิบัตินั้นพบว่า ปัจจัยสองประการ ได้แก่ การกำหนดเพศ และการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีความสำคัญมากที่สุด

Bernard (1981) กล่าวว่า ความเป็นชายและความเป็นหญิงน่าจะมีลักษณะในหลายมิติ ได้องค์ประกอบของความเป็นชายและหญิงใน 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การสนใจในความงาม (Aesthetic Interest) ประกอบด้วยความสนใจในศิลปะที่ดี อักษรศาสตร์และอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า
2. การสนใจในสิ่งที่ต้องใช้กำลัง (Manual and Physical) เช่น การประกอบอาชีพ ความบันเทิงและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอันตราย
3. การมีความอ่อนไหวสูง (Hypersensitivity) คือ มีลักษณะของความกังวลหรือมีอาการโรคจิตของความวิตกกังวล
4. ขี้อายและเก็บความรู้สึกในใจ (Timidity and Sentimentality) คือ มีลักษณะของความคิดสูงในการพิจารณาผลกระทบต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับร่างกายภายนอก
5. ความหุนหันพลันแล่น (Temerity) คือ กล้าแนะนำและเอะอะอึกทัก

Bernard (1984) กล่าวถึง องค์ประกอบของความเป็นชายและความเป็นหญิงใน 7 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การสนใจในความสวยงาม (Aesthetic Interest)
2. การชอบสิ่งที่ต้องใช้กำลัง (Manual and Physical Interest)
3. การมีความอ่อนไหวสูง (Hypersensitivity)
4. การทำตัวเป็นเครื่องมือ (Instrumental - Agentic)
5. การแสดงความปรารถนาอยู่ร่วมกัน (Expressive - Communal)
6. ขี้อายและชอบเก็บความรู้สึก (Timidity and Sentimentality)
7. ความหุนหันพลันแล่น (Temerity)

Barzins, Willing และ Watter (1978) กล่าวถึง การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบของแบบทดสอบ Bem Sex Role Inventory ได้ห้องค์ประกอบของความเป็นชายและความเป็นหญิงใน 7 ห้องค์ประกอบ โดยแบ่งได้ ดังนี้

ห้องค์ประกอบของลักษณะความเป็นชาย มี 4 ห้องค์ประกอบ คือ

1. ความมีอำนาจในสังคม (Social Ascendency) ประกอบด้วยความเป็นผู้นำ (Leader) แสดงความมีอำนาจเหนือ (Dominant) มีลักษณะเป็นหัวหน้า (Forceful) มีความก้าวร้าว (Aggressive) ถืออภิสัทธื (Assertive) และมีบุคลิกภาพเข้มแข็ง (Strong Personalities)
2. ความเป็นอิสระ (Autonomy) ประกอบด้วย การพึ่งตนเอง (Independent) ความพึงพอใจในตนเอง (Self-Sufficient) มีความมั่นใจในตนเอง (Self-Reliant) และมีแบบอย่างเฉพาะตัว (Individualistic)
3. การสร้างอำนาจในการตัดสินใจด้วยปัญญา (Intellectual Ascendency) ประกอบด้วย การปกป้องความเชื่อของตนเอง (Defends own Beliefs) และการยืนยันทั้งใจ (Willing to take a stand)
4. การมีเลื้อดนักสู้ (Physical Boldness) ประกอบด้วย ความเป็นนักกีฬา (Athletic) และชอบการแข่งขัน (Competitive)

ห้องค์ประกอบของลักษณะความเป็นหญิง มี 3 ห้องค์ประกอบคือ

1. ความผูกพันกับครอบครัว (Nurturant Affiliation) ประกอบด้วย มีความนุ่มนวล (Tender) เมตตากรุณา (Compassionate) ให้ความอบอุ่น (Warm) สุภาพอ่อนโยน (Gentle) การเห็นอกเห็นใจ (Sympathetic) แสดงความรักใคร่ (Affectionate) มีความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ (Understanding) และอ่อนไหวต่อความต้องการต่าง ๆ (Sensitive to the needs of others)
2. การตามใจตนเอง (Self-Subordination) ประกอบด้วยมีความรักเด็ก (Child Like) เชื่อคนง่าย (Gullible) และชอบการประจบประแจง (Flatherable)
3. ความสนใจตนเอง (Introvation) ประกอบด้วย การพูดจางุ่มนวล (Soft Spoken) และขี้อาย (Shy)

นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์ห้องค์ประกอบของแบบทดสอบ Personality Research Form (PRE ANDRO) ได้ห้องค์ประกอบของลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงใน 6 ห้องค์ประกอบ ดังนี้

ห้องค์ประกอบของลักษณะความเป็นชาย 4 ห้องค์ประกอบคือ

1. มีอำนาจในสังคมและการตัดสินใจด้วยปัญญา (Social Intellectual Ascendency)

2. มีความเป็นอิสระ (Autonomy)

3. มีการปรับทิศทางต่ออันตราย (Orientation Toward Risk)

4. มีแบบอย่างเฉพาะตัว (Individualism)

องค์ประกอบของลักษณะความเป็นหญิงมี 2 องค์ประกอบ คือ

1. มีความปกป้องทะนุถนอม (Nurturance)

2. มีความผูกพันรักใคร่และชอบตามใจตนเอง (Affinitive Converses and Self Subordination)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537) กล่าวว่า สภาพสังคมไทยโดยทั่วไปจะมีการแบ่งหน้าที่ระหว่างหญิงและชาย โดยลักษณะหรือธรรมชาติของงานขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมความเชื่อและค่านิยมของแต่ละสังคมซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ในขณะที่สังคมส่วนใหญ่มองว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นงานของผู้หญิง การทำอาหารเป็นงานของผู้หญิง แต่ในหลายสังคมผู้ชายก็ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กชาย สังคมส่วนใหญ่มักกำหนดบทบาทหลักของผู้หญิงให้ยึดโยงกับบทบาทที่ได้มาโดยธรรมชาติ นั่นคือ การเป็นแม่ที่ให้กำเนิดบุตร รวมทั้งบทบาทในการภรรยา ซึ่งมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร และทำนุบำรุงให้สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดี ส่วนบทบาทผู้ชายมักอยู่ที่การเป็นผู้นำครอบครัว ผู้หารายได้เลี้ยงครอบครัว และผู้จัดการภารกิจนอกบ้าน มีอำนาจในการตัดสินใจ โดยการกำหนดบทบาทดังกล่าวตั้งอยู่บนสมมติฐานที่มาจากอิทธิพลจากวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยม ถ้ายทอดกันมาจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง

บทบาทผู้ชายและผู้หญิงที่กำหนดขึ้นโดยสังคมหลายแห่ง มักจะอยู่ในลักษณะที่ตรงกันข้ามกัน ลักษณะที่ตรงกันข้ามนี้บ่งบอกถึงการแบ่งแยกกิจกรรมและหน้าที่ของชายและหญิง รวมถึงการกำหนดให้ผู้หญิงต้องอยู่มนฐานะพึ่งพาผู้ชาย โดยได้มีการจำแนกความแตกต่างของบทบาทชายหญิงไว้ ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 ความแตกต่างของบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทย

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, 2537)

บทบาทผู้ชาย	บทบาทผู้หญิง
<p>บทบาทหลัก</p> <p>การหารายได้สำหรับครอบครัว</p> <p>ลักษณะบทบาท :</p> <p>บทบาทเดี่ยว และต่อเนื่องเป็นลำดับ</p> <p>บทบาทรองจะทำต่อเมื่อพิจารณาเห็นสมควรจะ</p> <p>ทำ (ผู้ชายจะรับภาระ/ บทบาทในฐานะพ่อ สามี</p> <p>หรือสมาชิกในชุมชนก็ต่อเมื่อไม่มีภาระด้านการ</p> <p>หารายได้)</p>	<p>บทบาทหลัก</p> <p>การดูแลความเป็นอยู่ของครอบครัวในฐานะ</p> <p>ภรรยาและแม่</p> <p>ลักษณะบทบาท :</p> <p>หลายๆด้านและพร้อมๆกัน ถึงแม้จะมีส่วนในการ</p> <p>ทำงาน/ หารายได้</p> <p>สังคมก็คาดหวังให้ทำหน้าที่แม่และภรรยาไปด้วย</p> <p>โดยไม่ขาดตกบกพร่อง ซึ่งทำให้เกิดภาระหลาย</p> <p>ด้านสำหรับผู้หญิง</p>

Scott (1988) กล่าวว่า ความแตกต่างของเพศชายและเพศหญิง เริ่มจาก ความแตกต่างทางสรีระ หมายถึง องค์ความรู้ที่สร้างความหมายให้กับความแตกต่างทางร่างกาย เป็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนในทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และจิตวิทยาระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ความเป็นเพศเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสังคม เป็นการการจัดการทางสังคมของความแตกต่าง ระหว่างเพศในด้านต่างๆ เป็นพฤติกรรมที่ถูกเรียนรู้ทางสังคม และเป็นความคาดหวังของสังคมที่ สัมพันธ์กับเพศสองเพศ เพศหญิงเพศชายเป็นข้อเท็จจริงทางสรีระ แต่การจะกลายเป็นผู้หญิงหรือเป็น ผู้ชายเป็นกระบวนการทางวัฒนธรรม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ วัฒนธรรมสร้างความเป็นหญิง เป็นชายใน สังคมขึ้น วัฒนธรรมเป็นตัวสร้างความแตกต่าง วัฒนธรรมเป็นผู้บอกว่าเราควรปฏิบัติตัวอย่างไร คิดอย่างไร และเราควรจะทำอะไรจากผู้อื่น และเมื่อวัฒนธรรมเป็นผู้กำหนดความเป็นหญิง ความเป็นชาย วัฒนธรรมก็เป็นผู้บอกว่าผู้หญิงและผู้ชายควรทำอะไร เช่น ผู้หญิงต้องเป็นคน เรียบร้อย อ่อนโยน นุ่มนวล ไม่พูดเสียงดัง ไม่สบถ ในขณะที่ผู้ชายไม่ถูกคาดหวังให้เป็นเช่นนั้น หรือ ภรรยาต้องเชื่อฟังสามี สามีต้องเป็นผู้นำในครอบครัว หรือผู้หญิงต้องให้ความสำคัญกับหน้าที่ของ ภรรยาและมารดามากกว่าการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

การแบ่งหน้าที่ของหญิงและชายให้แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดเกิดขึ้นจากระบบคิดที่ แบ่งสังคมออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นสาธารณะ (Public) อันได้แก่ เรื่องนอกบ้านหรือเรื่อง ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและบอกว่าส่วนนี้เป็นโลกหรือสังคมของผู้ชาย อีกส่วนถือว่าเป็น เรื่องชีวิตส่วนตัว (Private) อันได้แก่ เรื่องในบ้าน หรือการดูแลบ้านเรือนและสมาชิกภายในครอบครัว

โดยมองว่าส่วนนี้เป็นโลกของผู้หญิง ระบบคิดนี้เริ่มเกิดขึ้นในสังคมตะวันตก เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการผลิตจากเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรม การผลิตแบบอุตสาหกรรมทำให้งานและบ้านถูกแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด อุดมการณ์ความเป็นแม่บ้าน (Ideology of Domesticity) ได้ถูกสร้างขึ้นและจำกัดบทบาทผู้หญิงให้อยู่ภายในโลกของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้หญิงชนชั้นกลางและชนชั้นสูง

ความเป็นเพศ เป็นความคิดรวบยอดที่แตกต่างจากเรื่องบทบาททางเพศ เพราะความเป็นเพศมีความหมายที่กว้างกว่าบทบาททางเพศ บทบาททางเพศหมายความถึงแบบแผนต่างๆ ที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ของความเป็นเพศ เช่น บทบาทในการดูแลลูกเป็นของผู้หญิง บทบาทในการทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเป็นของผู้ชาย แต่ความเป็นเพศมีความหมายที่มากกว่านั้น เพราะฉะนั้น การทำความเข้าใจต่อความเป็นเพศต้องไม่ถูกลดลงเพียงการทำความเข้าใจในเรื่องบทบาทที่แสดงออกในสังคมเท่านั้น ในความสัมพันธ์หญิง-ชายยังมีแง่มุมอื่นๆ ที่ไม่ได้ถูกสะท้อนออกมาในเรื่องของบทบาท เช่น ความรู้สึกที่ผู้หญิงรู้สึกว่าด้อยกว่าชาย ความรู้สึกที่ต้องการพึ่งพิงผู้ชาย ความรู้สึกที่ต้องการมีผู้ชายในชีวิตเพื่อทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความหมายของความเป็นเพศทั้งสิ้น

คุณลักษณะของแต่ละเพศที่ปรากฏไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่ได้ถูกสร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ซับซ้อน และซึมซับเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นตัวตนของคนในสังคม ความเป็นเพศเป็นตัวกำหนดความเป็นตัวตน ทักษะ และความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่นของคนในแต่ละเพศ กระบวนการขัดเกลาทางเพศจะเริ่มตั้งแต่เด็กเกิด ในช่วงที่ยังเป็นเด็กอ่อนอาจจะยังไม่แตกต่างกันนักในการเลี้ยงดูของทั้งสองเพศ แต่พบได้บ้างในเรื่องการเน้นที่อวัยวะทางเพศที่แตกต่างกัน เมื่อเด็กโตขึ้นความแตกต่างในเรื่องการเลี้ยงดูจะเห็นได้ชัดเจนขึ้น เด็กผู้ชายมีโอกาสเล่นได้ในทุกที่และเล่นนอกบ้านเป็นส่วนใหญ่ ของเล่นของเด็กผู้ชายจะมีความหลากหลายและเกมส์ที่เล่นจะมีกฎเกณฑ์และซับซ้อน มีจุดมุ่งหมาย และเป็นการแข่งขัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการเตรียมให้ผู้ชายมีทักษะในการจัดการและความเป็นผู้นำ ในขณะที่เด็กผู้หญิงจะถูกจำกัดให้เล่นแต่ในบ้าน ของเล่นมีเพียงไม่กี่ชนิด การเล่นไม่มีกฎเกณฑ์ที่ซับซ้อน เช่น เล่นขายของ เล่นตุ๊กตา ช่วยมารดาทำกับข้าว นอกจากนี้ได้กำหนดลักษณะพฤติกรรมความเป็นชาย และพฤติกรรมความเป็นหญิง โดยกล่าวไว้ว่า ผู้ชายจะมีลักษณะความเป็นผู้นำ ผู้เสนอความเห็น ผู้ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ ในขณะที่ผู้หญิงเป็น

เพศที่มีลักษณะเป็นผู้ตาม ไม่กล้าตัดสินใจ เป็นแม่บ้าน เป็นผู้ดูแลครอบครัว และเป็นผู้ฟังหรือที่ปรึกษาให้แก่คนอื่น

การที่สังคมกำหนดความเป็นเพศขึ้น โดยให้ผู้หญิงมีคุณลักษณะบางอย่าง และผู้ชายมีคุณลักษณะบางอย่างและเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ นำไปสู่การกำหนดบทบาทหน้าที่ รวมทั้งสถานะสูงต่ำที่แตกต่างกันของคนสองเพศ ผู้หญิงอยู่ในสภาพเป็นผู้ที่ด้อยกว่า เป็นผู้ตาม เป็นผู้ถูกกำหนด ในขณะที่ผู้ชายอยู่ในฐานะที่เหนือกว่า เป็นผู้นำ เป็นผู้กำหนด ตัวอย่างเช่น การเชื่อว่าผู้หญิงมีหน้าที่หลักในการเลี้ยงลูกและดูแลครอบครัว นำไปสู่การที่ครอบครัวไม่สนับสนุนให้เด็กผู้หญิงได้รับการศึกษา โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีฐานะไม่ดีนัก แต่เด็กผู้ชายจะได้รับการศึกษาเพราะเชื่อว่าผู้ชายมีหน้าที่ในการเป็นผู้นำของครอบครัว ความเชื่อเช่นนี้ ทำให้ผู้หญิงในโลกนี้มีสัดส่วนของการไม่รู้หนังสือจำนวนมากกว่าผู้ชาย และเนื่องจากด้อยทางการศึกษารวมทั้งความเชื่อที่ว่าผู้หญิงไม่มีทักษะทางเครื่องยนต์กลไก ทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ในโลกนี้เช่นกันที่มีสัดส่วนที่ต้องทำงานไร้ทักษะและได้รับการจ้างแรงงานต่ำมากกว่าชาย นำไปสู่การที่ผู้หญิงอยู่ในกลุ่มของผู้ยากจนในสัดส่วนที่มากกว่าชาย

การเชื่อว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ไม่มีเหตุผล ไม่สามารถคิดอะไรที่ซับซ้อนได้ ไม่สามารถคิดอะไรในระดับที่นอกเหนือจากประสบการณ์ได้ ไม่สามารถตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญได้ ทำให้ผู้หญิงไม่ได้รับการสนับสนุนให้สนใจและไม่ได้รับการยอมรับในการเป็นผู้นำไม่ว่าในระดับใด และทำให้ในโลกนี้จึงมีสัดส่วนของผู้หญิงที่อยู่ในระดับนำที่มีโอกาสในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อชีวิตของคนจำนวนมากน้อยมาก ทั้งๆ ที่ผู้หญิงมีอยู่ครึ่งหนึ่งในโลกนี้ สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างที่ทำให้เห็นว่าเมื่อความเป็นหญิงความเป็นชายถูกสร้างให้มีความแตกต่าง ความแตกต่างกันดังกล่าว ได้ทำให้ผู้หญิงอยู่ในสถานะที่ด้อยโอกาสกว่าผู้ชายทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม

นิตา ชูโต และคณะ (2538) กล่าวว่า ความแตกต่างของบทบาทชายหญิงที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 บทบาทชายหญิงที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยระดับประถมศึกษา

บทบาทเพศชาย	บทบาทเพศหญิง
- สอน สั่งสอน	- สอนเด็กๆ เรื่องมารยาท ทำดี ทำบุญ
- ชอบเล่าเรื่องในอดีต	- ชอบเล่านิทาน เล่าเรื่องวัฒนธรรม
- ไถนา เลี้ยงวัว ปลูกผัก	- สนใจในความเป็นอยู่ ขบธรรมเนียมประเพณี
- เป็นช่าง	- มีความรู้เรื่องตำราอาหาร ทำอาหารอร่อย
- สอนให้ช่วยเหลือคนอื่นและสังคม	- ทำกับข้าวอยู่ที่บ้าน
- รอบรู้เรื่องประวัติศาสตร์	- ไปวัด ไหว้พระ ทำบุญ
- ผู้นำหมู่บ้าน	- ซื่อสัตย์ ง่ายตลาด
- เจ้าปัญญา	- ทอผ้า
- นักรบ	- มัธยัสถ์ อดออม
- แข็งแรง	- คนขายของ
- ชน ชอบวิ่งเล่น	- แม่บ้าน
- พุดมาก คุยโว	- ดูแลคนป่วย
- เล่นฟุตบอล อ่านหนังสือ	- ไปไหนต้องมีเพื่อน
- เอื้อเฟื้อที่นั้งให้แก่เด็ก ผู้หญิง คนชรา และคนพิการ	- ช่างซักถาม
- ช่างสังเกต	- เอื้อเฟื้อที่นั้งให้แก่เด็ก และคนพิการ
- ตั้งสติได้ดี (กว่าผู้หญิง)	- ซักผ้า
- ประธานนักเรียน	- รองประธานนักเรียน
- เมื่อไรที่ทำผิด จะแสดงความรับผิดชอบ	- สงบเสงี่ยม

นอกจากนี้ ค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทชายหญิงที่ได้ปลูกฝังและถ่ายทอดกันมาผ่านตัวหนังสือเรียน และหนังสือประกอบการเรียนระดับประถมศึกษา มี 3 ด้าน

1. ค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทการให้กำเนิดและการเลี้ยงดูบุตร ภาพของผู้หญิงเมื่อตั้งครรภ์จะไม่แข็งแรง ผู้ชายจะเป็นผู้ดูแลและห่วงใย บิดามีบทบาทสำคัญในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวและทำงานนอกบ้าน ตลอดจนถึงสอนลูกชายในการประกอบอาชีพและช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนแม่มีบทบาทในการดูแลเรื่องอาหารการกิน การซักผ้ารีดเสื้อผ้า เลี้ยงลูก ซื่ออาหารและเสื้อผ้าให้ลูก และจะสอนให้ลูกสาวทำกิจกรรมเหล่านี้ด้วย

2. ค่านิยมเกี่ยวกับหญิงชายในกำลังแรงงาน เพศชายมีอาชีพที่หลากหลาย ได้แก่ ข้าราชการทหาร ตำรวจ แพทย์ เกษตรกร พระ ฯลฯ ส่วนอาชีพของผู้หญิงมีน้อยกว่าเพศชายและอาชีพที่มีความถี่สูง เช่น ครู พยาบาล แม่ค้า เกษตรกร ศิลปิน นักแสดง

3. ค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทชายหญิงในการจัดการชุมชน เพศชายปรากฏบทบาทเด่นกว่าเพศหญิงในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือผู้ประสบภัย การพัฒนาหมู่บ้านในด้านถาวรวัตถุ และการเป็นผู้นำในการตัดสินใจช่วยเหลือคนในสังคม ส่วนเพศหญิงมีบทบาทเด่นในด้านการเป็นแม่งานเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม ส่วนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพศชายมีบทบาทเด่นในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกปกป้อง และรักษาสภาพแวดล้อมให้กับเด็กๆ ส่วนเพศหญิงเป็นตัวแทนของความรู้สึกอ่อนไหวต่อการทำลายสิ่งแวดล้อม แต่มิได้เป็นผู้ให้ความรู้และปกป้องรักษาสีเขียว

สรุปได้ว่า ความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทผู้ชายและผู้หญิงในสังคมนั้น สังคมโดยทั่วไปเพศหญิงอยู่ในสภาพเป็นผู้ที่ด้อยกว่า เป็นผู้ตาม เป็นผู้ถูกกำหนด ในขณะที่เพศชายอยู่ในฐานะที่เหนือกว่า เป็นผู้นำ เป็นผู้กำหนด ผู้ชายจึงมีบทบาทในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวและทำงานนอกบ้าน ตลอดจนถึงสอนเด็กผู้ชายในการประกอบอาชีพและช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนผู้หญิงจะมีบทบาทในการดูแลเรื่องอาหารการกิน การซักผ้ารีดเสื้อผ้า เลี้ยงลูก ซื้ออาหารและเสื้อผ้าให้ลูก และสอนเด็กผู้หญิงเกี่ยวกับความเป็นแม่ศรีเรือน อีกทั้งค่านิยมเกี่ยวกับหญิงชายในการประกอบอาชีพพบว่า ผู้ชายมีอาชีพที่หลากหลาย ได้แก่ ข้าราชการทหาร ตำรวจ แพทย์ เกษตรกร พระ ฯลฯ ส่วนอาชีพของผู้หญิงมีน้อยกว่าผู้ชายชายและอาชีพที่มีความถี่สูง เช่น ครู พยาบาล แม่ค้า เกษตรกร ศิลปิน นักแสดง ฯลฯ

1.3 ความสำคัญและบทบาทผู้ชายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3.1 ความสำคัญของผู้ชายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของผู้ชายกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย พนม เกตุมาน (2553) กล่าวว่า ผู้ชายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว นั่น คือ “บิดา” บิดาเป็นผู้ให้แบบอย่างและเป็นผู้อุปถัมภ์ ในความเป็นจริงบิดาเป็นทั้งผู้คอยสั่งสอนเราตั้งแต่เด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ สำหรับเด็กที่ไม่มีบิดาเป็นต้นแบบด้านเพศชาย เมื่อเด็กเข้าเริ่มเข้าระดับอนุบาล ครูอนุบาลชายเปรียบเสมือนบุคคลสำคัญของเด็ก ที่สร้างสมดุลและตอบสนองความต้องการของเด็ก ในลักษณะที่เด็กต้องการทั้งบิดาและมารดาในการเป็นแบบอย่าง (Schoonmaker, 1997 อ้างถึงใน Park, 2009) สอดคล้องกับ

Peeters (2007) กล่าวว่า ครูอนุบาลชายยังช่วยเติมเต็มบทบาทเพศชายทางบวกให้แก่เด็กผู้ชาย และครูอนุบาลชายสามารถปฏิบัติต่อเด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงอย่างเท่าเทียมกัน ก็จะช่วยให้เกิดการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ Neugebauer (1994) กล่าวว่า เด็กผู้ชายจะมีความรู้สึกว่าครูอนุบาลชายเปรียบเสมือนต้นแบบและเป็นแบบอย่างด้านเพศในการทำงานและตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ และเด็กผู้หญิงต้องการครูอนุบาลชายการเป็นต้นแบบด้านความเข้มแข็งในช่วงปีแรกของการเรียนรู้ในโรงเรียน

ทวีริส ธนาการ (2524) กล่าวว่า ความสำคัญของบิดาที่จำเป็นต่อเด็ก มีดังนี้

1. เด็กผู้ชายจะได้เห็นแบบอย่างจากบิดาว่าเป็นอย่างไร และต้องมีความรับผิดชอบอย่างไรบ้างในครอบครัว เด็กจะซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้นเมื่อโตขึ้นจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร โดยเลียนแบบพฤติกรรมบิดาซึ่งเป็นบุคคลที่เด็กนับถือ
2. เด็กผู้หญิงจะได้เรียนรู้บทบาทเพศชาย และรู้จักปรับตัวเข้ากับบทบาทนั้นได้
3. บิดาจะช่วยปลูกฝังความเข้มแข็ง และความอดทนให้แก่เด็ก
4. บิดาที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็กผู้ชาย จะทำให้เด็กผู้ชายไม่กลัวบิดา สามารถพูดคุยกับบิดาได้อย่างเปิดเผย ถ้าจะขอคำแนะนำ และความช่วยเหลือจากบิดา
5. ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็กผู้ชายกับบิดา จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้วิธีผูกมิตรกับชายอื่นในสังคมได้
6. การที่บิดาแสดงความเข้มแข็งต่อหน้าเด็ก ลักษณะความเป็นผู้นำในเรื่องต่างๆ จะทำให้เด็กเกิดความศรัทธา และอยากเลียนแบบ

สรวมณต์ สิทธิสมาน (2555) กล่าวว่า ผู้ชายมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเด็กผู้ชาย โดยเฉพาะบิดาคือแบบฉบับของการเป็นผู้ชาย เด็กผู้ชายมักจะเลียนแบบบิดาของตัวเองทั้งด้านดีและไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุ 3-6 ปี เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมความเป็นชายจากการได้สัมผัสใกล้ชิดกับบิดา เห็นบทบาทและแบบอย่างความเป็นชายของบิดา ถ้าบิดาเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กก็จะซึมซับพฤติกรรมต่างๆ ได้ ส่วนเด็กผู้หญิง บิดา คือ แบบฉบับของผู้ชายที่เด็กจะซึมซับเข้าไปด้วย เมื่อเด็กเติบโตเป็นสาวและเริ่มคบหาเพศตรงข้าม อิทธิพลจากความสัมพันธ์ที่เด็กมีกับบิดามีบทบาทมาก ซึ่งพบว่า มีผู้หญิงที่สนิทกับบิดาจำนวนไม่น้อยที่ตัดสินใจเลือกคู่ชีวิตที่มีลักษณะคล้ายบิดา

D'Arcy (2004) กล่าวถึง ความสำคัญครูอนุบาลชายในการจัดการศึกษาปฐมวัยมี ต่อเด็กปฐมวัยซึ่งมีความแตกต่างจากครูอนุบาลหญิง ดังนี้

1. เด็กได้พัฒนาทักษะที่จำเป็น

ผู้ชายและผู้หญิงมีการปฏิสัมพันธ์ การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การศึกษาปฐมวัยก็เป็นภาพสะท้อนศีลธรรมและวัฒนธรรมที่แตกต่างเช่นกัน ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญกับเรื่องเพศ เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้เด็กอนุบาลได้เรียนรู้เรื่อง ความแตกต่างทางเพศ นำไปสู่การเรียนรู้ทักษะต่างๆของครูแต่ละเพศ

การมีครูอนุบาลชายมีความสำคัญต่อเด็กผู้ชาย เนื่องจากเด็กผู้ชายจะ เลียนแบบพฤติกรรม และการปฏิบัติของครูอนุบาลชายในช่วงแรกของการเรียนรู้ในโรงเรียน ทำให้ เด็กมีพฤติกรรมในการปฏิบัติตนที่ดีขึ้นกับผู้อื่น อีกทั้งประโยชน์ระยะยาวของการมีครูอนุบาลชายอาจ ช่วยพัฒนาในเรื่องระดับสติปัญญาของเด็กผู้ชาย ลดความเสี่ยงต่อการเป็นอันตรายต่อเพศตรงข้าม

ครูอนุบาลชายสามารถสร้างมุมมองของการสอนและกิจกรรมสำหรับเด็กเล็กในการสอนเด็กอาจจะนำเสนอด้วยการให้ประสบการณ์ที่หลากหลายในการเลือกทำกิจกรรม ต่างๆ ที่ท้าทายและการพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวของเด็กอนุบาล

2. วิธีการที่ครูอนุบาลชายสร้างสัมพันธ์กับเด็ก

การมีครูอนุบาลชายในโรงเรียนสามารถสร้างประโยชน์ต่อการพัฒนา ทางสติปัญญาและสังคมของเด็กผ่านการสังเกต เด็กจะได้เห็นผู้ชายและผู้หญิงที่ทำงานร่วมกันใน สภาพแวดล้อมที่เป็นทีมและผ่านบทบาทครูอนุบาลชายจากวิธีโต้ตอบและทำงานกับเด็ก การมีส่วนร่วม ช่วยเหลือทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง ให้มีโอกาสได้เห็นผู้ชายสามารถปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆ ได้เหมือนผู้หญิงที่มีความสามารถในการดูแลและการสอนเด็กเล็ก

3. ครูอนุบาลชายสามารถเรียกร้องขอขึ้นค่าแรงและสภาพการทำงานที่ดีขึ้น

คนนอกระบบการศึกษาปฐมวัยไม่รับรู้ว่าการดูแลและให้ความรู้เด็กเล็ก เป็นงานสำคัญ มีอุตสาหกรรมการเลี้ยงเด็กมีมากขึ้น โดยองค์กรต่างๆ เพิ่มสถานรับเลี้ยงเด็กมากขึ้น และสร้างความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับอนุบาลชาย ก็จะสามารถสร้างศักดิ์ศรีของงานเลี้ยงดูเด็ก และทำให้เห็นว่ามันไม่ได้เป็นเพียงแค่ "งานของผู้หญิง"

4. บิดาจะได้รับผลประโยชน์จากการมีครูอนุบาลชาย

การมีครูอนุบาลชายในโรงเรียน ถือเป็นกาให้สัญญาณที่ดีแก่บิดา โดยครูอนุบาลชายที่ได้รับการยอมรับในการทำงานในศูนย์เลี้ยงเด็ก และสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลเด็ก สามารถกระตุ้นให้บิดามีส่วนร่วมในการดูแลเด็ก ทำให้สังคมมองเห็นว่า ผู้ชายก็มีความสามารถดูแลและจัดกิจกรรมให้เด็กได้ดี

National Childcare Accreditation Council (2010) กล่าวว่า การจ้างงานครูอนุบาลชายในการประกอบอาชีพผู้ดูแลเด็คนั้น จำเป็นต้องให้ครูอนุบาลหญิงและชายได้ทำงานร่วมกันอย่างความเท่าเทียมกันเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมถึงสร้างความเชื่อใจแก่เด็กและผู้ปกครอง ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ครูอนุบาลชายอุทิศตนเอง มีจรรยาบรรณ กระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบ ให้ได้ทำงานในศูนย์พัฒนาเด็ก หรือโรงเรียนอนุบาล โดยให้ครูมีปฏิสัมพันธ์และส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กอย่างมีประสิทธิภาพตามพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวม ครูอนุบาลชายที่ปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นมีความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของตนเองเพราะ เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมของครูอนุบาลชายและหญิงในทักษะที่ใกล้เคียงกัน
2. เด็กเริ่มแสดงออกพฤติกรรมและเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ จากครูอนุบาลชาย โดยรับรู้เกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง
3. ครูอนุบาลชายช่วยกระตุ้นความเป็นแบบอย่างให้แก่เด็ก ในภาพลักษณ์ที่หลากหลายของความเป็นเพศชายที่ไม่ใช่การก้าวร้าว และเจ้าอารมณ์
4. การกระตุ้นให้ครอบครัวเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นบิดา ให้สร้างความสัมพันธ์ และทัศนคติที่ดีต่อการดูแลลูก และสนับสนุนให้บิดาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนได้ดี เป็นผู้ช่วยเหลือและเป็นต้นแบบสำคัญกับการใช้ชีวิตของเด็กๆ
5. บทบาทครูอนุบาลชายจะช่วยเป็นแรงสนับสนุนในเรื่องการอบรมดูแลเด็กได้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรการศึกษาหันมาให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กและยกระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. การสร้างความตระหนักและการเตรียมตัวที่ดีให้แก่ครูอนุบาลชายที่คิดจะ
การตัดสินใจเข้ามาทำงานกับเด็กๆ ดังที่ครูอนุบาลหญิงปฏิบัติกันมา

7. การทำลายข้อจำกัดที่เคยมีมาจากครอบครัว เพื่อนๆ และสังคม ในการทำงาน
กับเด็กในโรงเรียนหรือสถานรับเลี้ยงเด็ก ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาทำงานเป็นครูอนุบาล

8. ครูอนุบาลชายที่มีความกระตือรือร้นจะทำหน้าที่ดูแลเด็กอนุบาลได้ดี และ
รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ที่จะเป็นคุณลักษณะเฉพาะของผู้ชายที่แตกต่างจากผู้หญิง จะทำ
ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ความแตกต่างในชีวิตของตนเอง

Farquhar (1997) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของครูอนุบาลชายในการจัด
การศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูให้แก่เด็กอนุบาลไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาเด็กอนุบาล

เด็กต้องการต้นแบบด้านเพศชายในการเจริญเติบโต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ถ้าเด็กไม่มีบิดา หรือเติบโตขึ้นมาโดยการเลี้ยงดูจากมารดา ครูอนุบาลชายจึงเป็นตัวอย่างที่ดีใน
การเป็นบิดาให้กับทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง นอกจากนี้ เด็กผู้ชายมีแนวโน้มว่าจะเลียนแบบ
ครูอนุบาลชายมากกว่าครูอนุบาลหญิง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมสนับสนุนความเชื่อที่ว่า
ความสำคัญของอิทธิพลของครูอนุบาลชายมีส่วนช่วยในการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก

2. การเรียนรู้ของเด็กอนุบาล

ครูอนุบาลชายมีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านสติปัญญาและด้านสังคม
ให้แก่เด็กอนุบาล 2 ด้าน คือ การพัฒนาผ่านการสังเกต และการพัฒนาผ่านการสอนของครูอนุบาล
ชาย โดยการสังเกตครูอนุบาลชาย ทำให้เด็กชายและหญิงได้เห็น ว่า ผู้ชายมีความสามารถเหมือน
ผู้หญิง ในทางตรงกันข้ามการที่ไม่มีครูอนุบาลชายในโรงเรียนทำให้เด็กมองครูอนุบาลชายว่า
ไม่สามารถดูแลเด็กได้ นอกจากนี้ ครูอนุบาลชายสามารถช่วยให้เด็กพัฒนาความคิดเกี่ยวกับการเป็น
ชายชาติตรี และอื่นๆ ที่ผู้หญิงทำไม่ได้ การทำงานของครูอนุบาลชาย เด็กผู้หญิงจะมีส่วนในกิจกรรม
มากกว่าเด็กผู้ชาย ครูอนุบาลชายยังช่วยเพิ่ม การพูดคุย ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการพัฒนา
ด้านสังคม เหตุผลหลักในการมีครูอนุบาลชาย คือการเป็นตัวอย่างให้กับเด็กผู้ชาย นอกจากนี้
เด็กผู้ชาย ยังจะได้รับการเคารพและดูแลในแบบที่ครูอนุบาลหญิงไม่สามารถทำได้

3. ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูเด็ก

การมีผู้ชายเข้ามาในการศึกษาปฐมวัย เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ชายสามารถเลี้ยงดูเด็กได้ ทดแทนบทบาทผู้ชายในฐานะ “บิดา”

สรุปได้ว่า ความสำคัญของผู้ชายในฐานะบิดาหรือครูอนุบาลชายเป็นผู้ที่สามารถปลูกฝังความเข้มแข็ง และความอดทนให้แก่เด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้จะเลียนแบบพฤติกรรมความเป็นชายจากการได้สัมผัสใกล้ชิดและเห็นบทบาทและแบบอย่างความเป็นชายจากบิดาหรือครูอนุบาลชาย และเด็กผู้หญิงยังได้ซึมซับลักษณะความเป็นชาย นำไปสู่เมื่อเติบโตเป็นสาวและเริ่มเลือกคบหาเพศตรงข้าม นอกจากนี้ การมีครูอนุบาลชายในโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญในการดูแลเด็ก สามารถกระตุ้นให้บิดามีส่วนร่วมในการดูแลเด็ก ทำให้สังคมเห็นว่า ผู้ชายสามารถดูแลและจัดกิจกรรมให้เด็กได้

1.3.2 บทบาทของผู้ชายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ (2558) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของบิดา มีดังนี้

1. การร่วมมือกับมารดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ในอดีตภาระหน้าที่การเลี้ยงดูเด็กเป็นความรับผิดชอบของมารดาแต่เพียงผู้เดียว แต่ปัจจุบันเมื่อสังคมเปลี่ยนไป มารดามีได้ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านเท่านั้น แต่ยังเป็นหญิงทำงาน อีกด้วย บิดาจึงต้องเข้ามาแสดงบทบาทความเป็นบิดาในการดูแล และพัฒนาเด็กไปพร้อม ๆ กับมารดา คุณบิดายุคใหม่จึงขงนม ป้อนข้าว อาบน้ำ เปลี่ยนผ้าอ้อม กล่อมเด็กนอน เล่นกับเด็กได้
2. การอบรมสั่งสอนเด็ก เนื่องจากความเป็นเพศชาย บิดาโดยทั่วไป คือ ตัวแทนของอำนาจในบ้าน มีลักษณะเด็ดขาด จึงเป็นบุคคลที่จะสร้างวินัยให้แก่เด็กได้ดีที่สุด และคอยดูแลให้เด็กปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ ระเบียบ วินัยอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเขาจะเป็นคนที่มีวินัยของชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ดี ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและที่ทำงานได้ดี แต่ทว่าในการจะ让孩子ยอมรับการอบรมสั่งสอนของบิดาที่ดีที่สุดนั้นก็คือ บิดาต้องทำเป็นตัวอย่างให้เด็กเห็นไม่ใช่ว่าสั่งให้เด็กทำในสิ่งที่บิดาไม่เคยทำสิ่งนั้นเลย เช่น ถ้าบิดาไม่ต้องการให้เด็ก สูบบุหรี่ บิดาก็ต้องไม่สูบบุหรี่เช่นกัน เพราะเด็กจะไม่ทำตามผู้ใหญ่พูด แต่จะทำตามตัวอย่างที่เห็น

3. การสร้างหลักประกันความมั่นคงปลอดภัย ด้วยสรีระของบิดาที่แข็งแรง เด็กจะรู้สึกว่ามีบิดาเป็นผู้มีความสามารถ เก่งกล้า ทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองป้องกันภัยอันตราย ทำให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นและมั่นคง นอกจากนี้ ในฐานะหัวหน้าครอบครัวบิดามีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบเลี้ยงดูภรรยาและเด็กให้มีความสุขตามอัตภาพ บิดาจึงต้องขวนขวายทำงานหารายได้ไว้ใช้จ่ายใช้สอยในครอบครัวและยามฉุกเฉิน เช่น เด็กเจ็บป่วยเข้าโรงพยาบาล บิดาคือที่พึ่งพิงที่ปรึกษาแนะนำ และที่สำคัญคอยอุปถัมภ์ เรื่องการเงิน บิดาจึงเปรียบตั้งเสาหลักของบ้านที่ให้ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย

4. การสร้างความเข้มแข็งในจิตใจของเด็ก จิตใจที่เข้มแข็งของเด็กนั้นจะค่อยๆ พัฒนาขึ้นจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว หากเด็กมีเวลาได้อยู่ใกล้ชิดกับบิดา ได้รับการกอดรัดสัมผัสจากบิดาตั้งแต่วัยเยาว์ เด็กจะมีความรู้สึกประทับใจในตัวบิดา มีบิดาอยู่ในใจ และยึดบิดาไว้เป็นแกน เด็กทั้งหญิงชายก็จะเติบโตเป็นคนเข้มแข็งที่มีความพร้อมต่อการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ แต่ถ้าชีวิตของบิดาขาดแก่นสาร ขาดความเป็นผู้นำ ขาดความมั่นคง อารมณ์หวั่นไหวกระทบกระเทือนง่าย จิตใจมารดาที่ว้าวุ่น ครอบครัวที่ระส่ำระสาย จิตใจของเด็กก็ขาดที่ยึดเหนี่ยว จึงอ่อนแอและเปราะบาง

5. การเป็นแบบอย่างความเป็นชายให้ลูกชายได้ลอกเลียนแบบ ในช่วงอายุ 3-6 ปี เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดที่ลูกชายต้องการแบบอย่างในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองในการเลียนแบบความเป็นชายพัฒนามาจากการที่เด็กชายได้สัมผัสใกล้ชิดกับบิดาเห็น บทบาทความเป็นชายของบิดาที่ถูกต้อง เห็นวิธีพูด วิธีคิด วิธีปฏิบัติกับผู้อื่น เด็กชายก็จะเกิดการอยากเอาอย่างบิดามีความประพฤติทางเพศที่เหมาะสม ดังนั้น บิดาจึงต้องให้ความเป็นเพื่อนแบบเป็นที่พึ่งพาแก่ลูกชาย ถ้าบิดากับลูกชายห่างเหินกัน ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ชอบดุด่าเขี่ยนตี อีกทั้งไม่เอาใจใส่ รับผิดชอบครอบครัว ทำให้ลูกชายไม่ศรัทธาในตัวบิดา จึงไม่ยอมเอาอย่างบิดา เติบโตขึ้นมาด้วยความรู้สึกเกลียดบิดา รักมารดาเลียนแบบมารดา จึงมีความประพฤติทางเพศที่ไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมบางอย่างคล้ายผู้หญิงหรือมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ และมารดาก็มีส่วนผลักดันให้ลูกชายมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้เช่นกัน ถ้ามารดามีลักษณะ ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป ทำตัวเป็นใหญ่เหนือกว่า ทำตัวเป็นเจ้าของ จึงมีส่วนชักจูงให้ลูกชาย เหมินห่างจากบิดามากขึ้น เห็นความสำคัญของบิดาน้อยลง ในขณะเดียวกัน บิดาก็เป็นผู้สร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ชายให้แก่ลูกสาวด้วย โดยพัฒนาจากความสัมพันธ์ที่ดี ความรักความอบอุ่นที่เด็กหญิงเล็ก ๆ ได้รับความจากบิดา แล้วกลายเป็นความชื่นชม

ความประทับใจในตัวบิดา เมื่อโตขึ้นลูกสาวจะไม่เกร็งเกรี้ยวเพศตรงข้ามที่จะมาแต่งงานด้วย แต่ถ้าหากบิดาห่างเหินลูกสาวและมีลักษณะก้าวร้าวทารุณมารดาและลูกสาว เมื่อโตขึ้นลูกสาวจะเกลียดผู้ชายและกลัวการแต่งงานได้

สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน (2555) กล่าวว่า บทบาทของผู้ชายจึงมีส่วนต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะเด็กผู้ชาย โดยแบ่งออกเป็น 8 พฤติกรรม ดังนี้

1. การรู้จักบทบาทหน้าที่ การแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูบุตรจากมารดาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง บิดามีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิด บิดาไม่ใช่มีหน้าที่เพียงทำมาหาเงินอย่างเดียวเท่านั้น บิดาควรทำหน้าที่ช่วยมารดาทั้งเรื่องอาหารการกิน อาบน้ำ เปลี่ยนผ้าอ้อม กล่อมลูกนอน เล่นกับลูก ฯลฯ การที่บิดาสัมผัสกอดลูกอย่างรักใคร่ทะนุถนอม จะช่วยให้ลูกมีความรู้สึกผูกพันกับบิดาอย่างลึกซึ้งจนกระทั่งเขาเติบโตขึ้นไป เขาก็จะมีพฤติกรรมเหล่านี้ติดตัวไปด้วย
2. การมีภาวะผู้นำ บทบาทของการเป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นเรื่องที่บิดาต้องให้ความสำคัญและเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจนให้กับลูกจากวิถีปฏิบัติ ทั้งบทบาทของการเป็นสามี การเป็นบิดาของลูก การทำงานหาเงินมาดูแลครอบครัวและอย่าลืมสอนด้วยว่าบทบาทของการเป็นผู้ตามก็สำคัญด้วยเช่นกัน
3. การสร้างวินัยครอบครัว ด้วยความที่บิดาเป็นเพศชาย มีภาวะความเป็นผู้นำจึงเป็นบุคคลที่ควรสร้างวินัยแก่ลูก ฝึกให้ลูกรู้จักกฎกติกา มีวินัยเพราะการมีวินัยจะช่วยให้เขาสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยดีและควรสอนให้เขาเรียนรู้ว่าบทบาทหน้าที่ที่ต้องมาพร้อมกับความมีวินัยด้วยเสมอ
4. การสร้างความเข้มแข็ง ความเข้มแข็งทั้งทางด้านร่างกายที่แข็งแรง อดทน และหนักแน่น ขณะเดียวกันก็ต้องเข้มแข็งทางด้านจิตใจด้วย ด้วยสรีระของบิดาที่แข็งแรง ลูกๆ จะรู้สึกว่ามีความปลอดภัยมั่นคง ฉะนั้น เด็กผู้ชายควรได้รับการฝึกฝนให้แข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสุขุมสมบั่นให้สมกับเป็นลูกผู้ชาย ปัจจุบันเด็กผู้ชายส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเด็กเมืองมักเปราะบาง ไม่ค่อยลุย เพราะได้รับการเลี้ยงดูที่ประคบประหงมเกินไป
5. การเป็นสุภาพบุรุษ ต้องเริ่มสร้างและปลูกฝังลูกตั้งแต่วัยเยาว์ การเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นเรื่องสำคัญที่สุด การให้เกียรติสุภาพสตรี ก็สามารถทำได้เริ่มตั้งแต่ในครอบครัว

บิดาให้เกียรติมารดา หรือผู้หญิงคนอื่นๆ ทั้งในครอบครัวและคนภายนอก สิ่งเหล่านี้จะทำให้ลูกซึมซับเข้าไปโดยไม่รู้ตัว และกลายเป็นลักษณะนิสัยติดตัวไปด้วย

6. ความเข้าใจเรื่องเพศ ควรสอนให้ลูกเข้าใจเรื่องเพศอย่างเหมาะสมกับวัย และถูกวิธี รู้ว่าควรจะทำปฏิบัติกับเพศตรงข้ามอย่างไร เมื่อถึงวันที่มีเพื่อนผู้หญิงควรทำตัวอย่างไร เป็นแบบอย่างของความเป็นชายให้ลูกได้ลอกเลียนแบบ ถ้าบิดากับลูกชายห่างเหินกัน ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ชอบดุด่าเยียนตี อีกทั้งบิดาไม่เอาใจใส่รับผิดชอบครอบครัว ก็จะทำให้ลูกชายไม่ศรัทธาในตัวบิดา ไม่อยากเอาอย่างบิดา เติบโตขึ้นมาด้วยความรู้สึกเกลียดบิดา และด้วยความรักมารดาจึงเลียนแบบมารดา และนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้

7. ความกล้าหาญ การเน้นในเรื่องความกล้าหาญในเรื่องที่ถูกต้อง เหมาะสม เช่น กล้าที่จะช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้อง แต่ไม่นับรวมเรื่องที่กล้าบ้าบิ่น หรือกล้าเกินเหตุ หรือความกล้าที่ส่งผลให้คนอื่นเดือดร้อน สิ่งเหล่านี้ไม่นับเป็นเรื่องความกล้าหาญ

8. ความกตัญญู การสอนให้ลูกกตัญญู รู้คุณค่าคนเป็นเรื่องสำคัญในสังคม ควรสอนให้กตัญญูรู้คุณค่าคนเคารพคนดี ไม่ใช่สอนให้เคารพคนที่มีเงิน และเมื่อลูกกตัญญูบิดามารดา ก็จะทำให้เรียนรู้จักการกตัญญูรู้คุณค่าคนอื่น ๆ ด้วย เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ลูกรู้จักคุณค่าของคน และสามารถอยู่ในสังคมนี้ได้อย่างดี ผู้ใหญ่ก็เอ็นดูรักใคร่

พนม เกตุมาน (2553) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของบิดา ไว้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของบิดาในการปฏิบัติต่อบุตร

บิดาจำเป็นต้องมีหน้าที่ในการปฏิบัติหลายประการ เช่น หน้าที่ต่อภรรยา หน้าที่ต่อบุตร ทั้งทางด้านจิตใจร่างกายและสิ่งอื่นๆ บิดาต้องปรึกษาหารือกับมารดาเพื่อแบ่งหน้าที่กิจกรรมต่างๆ ในครอบครัว บิดาจะเป็นผู้ริเริ่มจัดแบ่งหน้าที่ต่างๆ เริ่มจากการวางแผน โดยการวางแผนแบ่งเป็นหลายด้าน ทั้งการแบ่งเวลา การดูแล การทำงาน นอกจากนี้ บิดายังมีบทบาทในการเลี้ยงลูกด้วย มารดาจะเป็นตัวเอกและจะดูแลในระยะแรกๆ บิดาควรจะต้องดูว่าบทบาทของตัวเองจะไปช่วยเสริมด้วย เมื่อลูกโตขึ้น บิดาก็จะมีบทบาทมากกว่า โดยคำนึงถึงวัยและเพศของเด็ก

สังคมของบางครอบครัว คิดว่าการเลี้ยงดูบุตรเป็นหน้าที่ของมารดา และบิดามีบทบาทที่จะฝึกฝนให้คำอบรมและสั่งสอนเลี้ยงดู แต่ในความเป็นจริง เด็กจะดูและเรียนรู้

จากทั้งบิดาและมารดา ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกัน มีการแบ่งหน้าที่ เนื่องจากบางหน้าที่ มารดา จะทำได้เหมาะสมกว่าบิดา ส่วนบางหน้าที่ บิดาอาจจะทำได้มากกว่ามารดา แต่บิดาและมารดาก็ สามารถที่จะช่วยกันส่งเสริม และสนับสนุนกันและกันได้ บิดาในฐานะเพศชายควรจะมีส่วนช่วยเสริม ในเรื่อง กฎ ระเบียบวินัย เกณฑ์ กติกา หรือความสนุกสนาน หรือจัดระเบียบให้ทุกคนปฏิบัติตาม

2. พฤติกรรมของบิดามีที่มีผลต่อลูก

เด็กเรียนรู้ตลอดเวลาจากคนที่อยู่ใกล้ชิดและถ่ายทอดเอาเป็นแบบอย่าง สิ่งสำคัญ คือ ทศนคติและค่านิยมต่างๆ ซึ่งเด็กเรียนรู้ตลอดเวลา ดังนั้นบิดาและมารดาเป็นคนอย่างไร คิดอะไร เด็กก็จะเรียนรู้ชีวิตประจำวันนี้ไปตลอด จุดนี้เป็นจุดสำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็ก เมื่อเด็ก เติบโตขึ้นจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับวิธีการเลี้ยงดูของบิดามารดา และสิ่งที่สำคัญที่สุดอีกอย่างคือ ภาพจำของเด็กเกี่ยวกับบิดามารดาที่ดำเนินชีวิตทั้งดีและไม่ดี เด็กติดภาพนั้นไป ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ จะทำให้เด็กมีรูปแบบการดำเนินชีวิตในอนาคต บางครอบครัว เด็กก็จะมีนิสัยพฤติกรรมไปทางมารดา ส่วนบางครอบครัวก็จะไปทางบิดา นั้นขึ้นกับพฤติกรรมที่เด็กใกล้ชิดกับใครมากกว่า

3. บทบาทบิดากับลูกชายและลูกสาว

ธรรมชาติเด็กผู้หญิงจะสนิทกับคุณบิดามากในช่วงวัย 3-6 ปี เด็กผู้หญิง จะใกล้ชิดกับบิดาโดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับเด็กผู้ชายก็จะไปสนิทกับมารดา แต่เมื่อเขาเริ่มเข้าอนุบาล เด็กก็จะเริ่มเรียนรู้ว่าเขาเป็นเพศใด และก็จะเริ่มถ่ายทอดแบบอย่างจากเพศเดียวกัน เด็กผู้หญิงก็จะ เริ่มเปลี่ยนจากสนิทกับบิดาก็มาเป็นมารดา ส่วนเด็กผู้ชายก็จะกลับไปสนิทกับบิดาแทนเพื่อจะ ถ่ายทอดแบบอย่าง และการถ่ายทอดก็สำคัญเพราะจะทำให้เขามีเอกลักษณ์ทางเพศถูกต้อง พฤติกรรมทางเพศ บทบาททางเพศเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศตอนเขา โตขึ้นมา และบิดาก็ต้องมีเวลามากพอให้กับลูก มารดาควรมีเวลาให้กับลูกผู้หญิง บิดาก็ควรมีเวลา ให้กับลูกผู้ชาย

ความสัมพันธ์ของบิดาและมารดา คือ หัวใจสำคัญ ถ้าบิดากับมารดา ความสัมพันธ์ไม่ดีต่อกันมีปัญหากัน โอกาสที่จะแผ่แผ่ให้ความรักความอบอุ่นนั้นก็ส่งผลต่อเด็ก ฉะนั้นบิดามารดาจะต้องมีพื้นฐานที่ดีก่อน ถ้ามีปัญหาอะไรก็หาทางแก้ไขคลี่คลายเข้าใจกันให้มากที่สุด แต่บิดาต้องรู้หน้าที่บทบาทว่าจะทำอะไร ช่วยเสริมการดูแลในส่วนของเขา อาหาร การกินอยู่ หลับนอน และระเบียบ แต่ทุกๆ เรื่องบิดาและมารดาสามารถที่จะช่วยกันได้ใน การดูแลลูกน้อย

Horn, Blankenhorn และ Pearlstein (1999) กล่าวถึง บทบาทความเป็นเพศชายในฐานะ บิดา ที่มีต่อการพัฒนาของเด็ก ดังนี้

1. การมอบความรักความอบอุ่นให้แก่เด็ก บิดาต้องแสดงความรักให้เด็กเห็นอย่างชัดเจน โดยการใช้เวลากับเด็กอย่างมีคุณภาพและมากพอกับเด็ก เด็กที่รู้สึกถึงความรักจากบิดาจะมีแนวโน้มการพัฒนาด้านอารมณ์ที่แข็งแกร่งที่ผูกพันกับบิดาและมีความเชื่อมั่นในตัวเองที่สมบูรณ์
2. การจัดการสภาพคล่องทางการเงินให้กับเด็ก บิดาที่กระตือรือร้นมีแนวโน้มที่จะมีโอกาสในการสร้างทรัพยากร เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (อาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคที่มีคุณภาพ)
3. การเป็นแบบอย่างของผู้ชายที่ดีให้กับเด็ก เด็กต้องการแบบอย่างที่ดีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรม (เชิงบวกและเชิงลบ) บิดาสามารถส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกโดยการสร้างตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับเด็กได้
4. การส่งเสริมและพัฒนาด้านอารมณ์ให้แก่เด็ก เด็กต้องการการส่งเสริมด้านอารมณ์จากบิดามารดา บิดาจำเป็นต้องรับฟังและสนับสนุนเด็กเวลาที่พวกเขามีเรื่องราวที่สนุก เศร้า โกรธ กลัวและหงุดหงิด บิดาเข้าใจและเห็นอกเห็นใจทุกเรื่องของเด็ก
5. การสร้างความมั่นใจในตนเองให้แก่เด็ก เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมีแนวโน้มที่จะมีความสุขมากกว่าเด็กที่ไม่มั่นใจในตัวเอง บิดาต้องส่งเสริมความมั่นใจในตัวเองของเด็กด้วยการอยู่ในวิถีชีวิตของเด็กอย่างเต็มที่
6. การเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กให้ดีขึ้น เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูกับบิดาที่กระตือรือร้นมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถทางสติปัญญาที่ดีกว่า และยังสามารถให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาและทักษะทางสังคมได้ดี
7. การให้คำแนะนำและการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เด็กต้องการคำแนะนำและการฝึกฝนที่เหมาะสม บิดาต้องแสดงบทบาทที่สำคัญในการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยการสร้างข้อตกลงและกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนให้แก่เด็ก
8. การเล่นกับเด็ก ความแตกต่างของบิดาและมารดาในการเล่นกับเด็ก บิดามีแนวโน้มที่จะใช้ลักษณะทางกายภาพมากในการเล่น เช่น การต่อสู้อยู่ยงปล้ำ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กในหลายๆ ด้าน รวมถึงการทำให้ความสามารถในกระบวนการทางความคิดที่ดี

9. การตอบคำถามเด็ก เด็กวัยนี้จะเต็มไปด้วยคำถาม ความอยากรู้
อยากเห็น เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมรอบตัว บิดาต้องเป็นแหล่งของข้อมูลที่เป็นประโยชน์
สำหรับเด็กในการหาคำตอบของสิ่งต่างๆ
10. การสร้างความสำเร็จด้านวิชาการให้แก่เด็ก เด็กที่บิดาให้ความสนใจ
มักจะประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการมากกว่าเด็กที่ไม่ได้รับความเอาใจใส่จากบิดา ซึ่งจะส่งผลต่อ
อนาคตของเด็กอีกด้วย
11. การสร้างทัศนคติในเรื่องความแตกต่างทางเพศ ผู้ชายและผู้หญิงมี
ความแตกต่างกันในบทบาท เด็กไม่ควรถูกปิดบังทัศนคติที่แตกต่างในชีวิตของชายและหญิง
12. การลดโอกาสในกิจกรรมทางเพศก่อนเวลาอันสมควรของเด็ก ซึ่งเป็น
การลดโอกาสสำหรับการตั้งท้องในวัยรุ่นละโรคติดต่อทางเพศต่างๆ
13. การช่วยให้เด็กสามารถใช้ชีวิตในโรงเรียนได้ดีมากขึ้น การที่บิดาเอาใจ
ใส่เด็ก เด็กจะมีแนวโน้มในการหยุดเรียนน้อยกว่าเด็กที่บิดาไม่เอาใจใส่
14. การลดปริมาณการฆ่าตัวตายในเด็ก โดยเด็กที่มีความผูกพันกับบิดาจะ
มีแนวโน้มที่จะฆ่าตัวตายน้อยกว่าเด็กที่ไม่มีความผูกพันกับบิดา
15. การลดโอกาสในการกระทำความผิดของเด็กในอนาคต
16. การลดโอกาสในการทำผิดกฎหมายและก่ออาชญากรรมในอนาคต
17. การสร้างความรู้สึกลอดภัยทางร่างกายและอารมณ์ให้กับเด็ก บิดาจะ
ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์กับเด็กด้วยความเชื่อใจ เด็กจะไม่กังวลหรือกลัวว่าจะถูกทอดทิ้ง
18. การสร้างพัฒนาการทางด้านศีลธรรมให้แก่เด็ก เด็กต้องการความเข้าใจ
ทางศีลธรรมเพื่อที่เป็นแนวทาง เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสิ่งรอบตัว บิดาจะช่วยพัฒนาความรู้สึกรู้สึกของเด็ก
ในการตัดสินใจว่าจะอะไรถูกและอะไรผิด โดยจะทำหน้าที่เป็นพื้นฐานสำหรับสร้างลักษณะนิสัยทาง
ศีลธรรมให้แก่เด็ก
19. การส่งเสริมอัตลักษณ์ทางเพศให้กับเด็ก เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงได้
ประโยชน์จากการมีแบบอย่างที่ดีจากทั้งสองเพศ มารดาและบิดาทำให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับเพศที่
แตกต่างกัน บิดาจะช่วยในการพัฒนาความเพศชายให้แก่เด็กผู้ชาย
20. การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ทักษะชีวิต เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้และอยู่รอด
ในสังคม บิดาจะสอนให้เด็กมีทักษะที่จำเป็นต่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

Eversoll (1974 อ้างถึงใน อัจฉรา สุขารมณ, 2544) กล่าวถึง บทบาทบิดา

5 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู

บิดามีหน้าที่ในการดูแลบุตรให้ได้รับการศึกษาสูง และชี้แนะทางการศึกษาให้แก่บุตร บิดามีบทบาทสำคัญในการดูแลบุตรให้ได้รับความรัก ความอบอุ่น ในครอบครัวที่ขาดบิดาจะรู้สึกหวาดหวั่น ไม่มั่นคง ทำให้บุตรมีปมด้อย การอบรมเลี้ยงดูบุตรในปัจจุบัน บิดาเข้ามามีบทบาทในการช่วยอบรมเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น อบรมเลี้ยงดูให้บุตรประพฤติตนเป็นคนดี เป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผู้ให้แนวในการเลือกอาชีพของเด็กในอนาคต นอกจากนี้ บิดายังต้องดูแลด้านร่างกาย ด้วยการดูแลให้เด็กรู้จักเลือกอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เหมาะสม มีประโยชน์ ดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง ในส่วนด้านจิตใจ บิดาต้องยอมรับความคิดเห็นของเด็ก การยอมรับสภาพอารมณ์ และจิตใจของเด็ก สนใจในพฤติกรรมต่างๆ ของเด็ก เป็นที่พึ่งพาทางใจให้แก่เด็กได้

2. บทบาทด้านการเป็นตัวแทนทางสังคม

บทบาทของบิดาในการเป็นผู้สอนเด็ก และเป็นตัวแทนที่นำศรัทธาให้แก่เด็ก บุคลิกภาพส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในเด็ก ไม่ได้เกิดจากพันธุกรรมโดยตรง แต่เกิดจากการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม โดยการเรียนรู้ที่จะหล่อหลอมพฤติกรรมให้ดีขึ้น ต้องมาจากตัวแบบที่ดี และบุคคลแรกที่เป็นตัวแบบสำหรับเด็ก คือ บิดา การที่บิดา ส่งสอนกฎระเบียบต่างๆ ของสังคมก็เพื่อให้เด็กรู้จัก ค่านิยม บรรทัดฐาน และวัฒนธรรม ทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมได้ หากบิดาเป็นคนเคร่งครัดไม่ชอบสังคม จะทำให้เด็กเป็นคนหุนหัน และไม่ชอบสังคมเช่นกัน ส่วนบิดาที่ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก จะทำให้เด็กเข้ากับคนอื่นได้ง่าย และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ดังนั้น บิดาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้สึกของเด็กต่อสังคม เพื่อให้พฤติกรรมที่อยู่ในมาตรฐานของสังคม และสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่ยอมรับ และบทบาทบิดาในการเป็นแบบอย่างทางสังคม และอาชีพของเด็ก บิดาจะมีอิทธิพลต่อเด็กผู้ชายมากกว่าเด็กผู้หญิง

3. บทบาทด้านการแก้ปัญหา

บิดาเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งเป็นผู้แก้ไขปัญหาต่างๆ ของครอบครัว ได้แก่ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู การช่วยบุตรในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างรวดเร็วและทันท่วงที เช่น เมื่อเด็กเกิดอุบัติเหตุ และการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ครอบครัว โดยการวางแผนต่างๆ เพศชายมักมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าเพศหญิง บิดาจึงถือว่ามีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ไข และไกล่เกลี่ยปัญหาในครอบครัว

4. บทบาทด้านการหาเลี้ยงครอบครัว

บิดาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดและเป็นบุคคลแรกที่ช่วยเหลือครอบครัวทางเศรษฐกิจ โดยส่วนใหญ่แล้วบิดาจะเป็นกำลังสำคัญในการหาเลี้ยงครอบครัว บิดาเป็นผู้สนองความต้องการของมารดาและเด็ก ด้านวัตถุ สิ่งของ และกำลังทรัพย์ ถึงแม้ว่าปัจจุบันภาวะทางสังคม เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปโดยมารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน แต่บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบิดามีได้ลดลง บิดายังคงเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว และกำลังสำคัญทางเศรษฐกิจ

5. บทบาทด้านสันตนาการ

บิดามีบทบาทมากกว่ามารดาในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก เมื่อบิดาวางจากการทำหน้าที่การงาน บิดาจะเข้ามามีส่วนร่วมในการเล่นต่างๆของเด็ก แนะนำให้เด็กรู้จักกับสังคมภายนอก พาเด็กออกไปเที่ยว พักผ่อนนอกสถานที่ เช่น ทานอาหารนอกบ้าน การไปทัศนศึกษา การไปพักผ่อน ทานไปชมทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงาม เช่น ชายทะเล ภูเขา น้ำตก สวนสาธารณะ สิ่งสำคัญคือ ต้องเป็นผู้จูงใจให้เด็กเกิดความรู้สึกอยากจะทำกิจกรรมสันตนาการร่วมกัน ดังนั้นบทบาทด้านสันตนาการจึงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในยามว่างให้แก่เด็ก วางแผนให้สมาชิกได้ร่วมกันสร้างสรรค์ ส่งเสริมเด็กให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ แนะนำเด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้ถูกต้อง เพื่อสร้างสรรค์ตนเอง

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้ชายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ ผู้ชายมีพฤติกรรมที่เด็ดขาด มีอำนาจ และมีภาวะผู้นำ จึงเป็นบุคคลที่จะสร้างวินัยให้แก่เด็กได้ดี และคอยดูแลให้เด็กให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ วินัยได้ดี ทำให้เด็กเป็นคนที่มีความวินัยในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ดี ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและที่ทำงานได้ดี เพศชายยังสร้างความมั่นคงปลอดภัยด้วยด้วยสรีระของผู้ชายที่แข็งแรง ทำให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นและมั่นคง และเพศชายยังมีบทบาทในการเป็นผู้สร้างความเข้มแข็งในจิตใจของเด็ก ทำให้เด็กทั้งหญิงและชายเติบโตเป็นคนเข้มแข็งที่มีความพร้อมต่อการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ อีกทั้งบิดาหรือครูอนุบาลชายมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างความเป็นชายให้เด็กผู้ชาย และเป็นผู้สร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับผู้ชาย เช่น ความกล้าหาญ ความเป็นสุภาพบุรุษให้แก่เด็กผู้หญิง โดยพัฒนาจากความสัมพันธ์ที่ดี ความรักความอบอุ่นที่เด็กหญิง

ได้รับจากบิดาหรือครูอนุบาลชาย นอกจากนี้เพศชายยังมีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำกิจกรรมสันตนาการให้แก่เด็ก ส่งเสริมเด็กให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

1.4 ความสำคัญและบทบาทผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.4.1 ความสำคัญของผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2551) กล่าวว่า ความผูกพันระหว่างบุคคลใกล้ชิดอย่างมารดา กับเด็กจะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งในด้านความคิดความอ่าน และการกระทำที่แสดงซึ่งพฤติกรรมต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ ความผูกพันของมารดา กับเด็กทำให้เด็กพัฒนาก้าวไกลทั้งไอคิวและอีคิว รู้จักพึ่งพาตัวเอง มีความไว้วางใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น อยู่ในสังคมได้ดี ไม่ก่อปัญหาทางพฤติกรรม รวมถึงเด็กที่สร้างความผูกพันกับมารดาหรือผู้อื่นด้วยความมั่นใจในช่วงแรกของชีวิตจะสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีเมื่อโตขึ้น และสามารถเรียนได้ดีเมื่อเข้าโรงเรียน รวมถึงทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย มั่นใจและกล้าเผชิญต่อการเรียนรู้รอบตัว เด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความอบอุ่นอย่างสม่ำเสมอจากมารดาจะมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่ดี รวมทั้งสามารถพัฒนาความไว้วางใจในบุคคลอื่น และเมื่อเติบโตขึ้นจะเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ มองตนเองอย่างมีค่า สามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี รู้จักการแก้ปัญหาและมีการปรับตัวได้ดี

ความผูกพันระหว่างมารดาและเด็ก ช่วยทำให้เด็กมีจิตใจที่มั่นคง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองรักครอบครัวและเครือญาติ ซึ่งขยายไปถึงการรู้จักเห็นอกเห็นใจ และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมและโรงเรียน เด็กจะเติบโตเป็นเด็กที่มีความเฉลียวฉลาด เรียนรู้อะไรต่างๆ ได้ดี (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2546) นอกจากนี้ การเลี้ยงดูบุตรแบบที่ก่อให้เกิดความผูกพันที่มั่นคงกับมารดานั้น มารดาจะเลี้ยงดูเด็กแบบที่ก่อให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างกันและกันสามารถทำให้บุตรรู้จักการพึ่งพาอย่างเหมาะสมในเด็กที่ชอบพึ่งพาผู้อื่น และเกิดความไว้วางใจในตนเองในการที่จะแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งไว้วางใจผู้อื่นเพื่อที่จะขอความช่วยเหลือได้เมื่อจำเป็น (Watson, 2003)

กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี (2548) กล่าวว่า การที่เด็กปฐมวัยได้รับความรัก ความอบอุ่น การสัมผัสที่อบอุ่นอ่อนโยนจากมารดาเป็นการช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตและพัฒนาการของสมอง แต่เมื่อมารดาขาดการเอาใจใส่มีผลทำให้สมองเด็กถูกทำลายและไม่มีพัฒนา อีกทั้ง เด็กที่ได้รับความเอาใจใส่หรือได้รับความผูกพันจากมารดาแบบไม่สม่ำเสมอ ไม่เหมาะสม เด็กจะเกิดภาวะ

เครียด ทำให้ส่งผลต่อสมอง และทำให้เกิดพัฒนาการล่าช้า เด็กขาดขาดความรักความอบอุ่นจาก มารดา หรือมารดาสร้างความผูกพันในทิศทางที่ไม่ดี ไม่ว่าจะในระยะใด ก็ส่งผลเสียต่อการเติบโตและ พัฒนาการด้านต่างๆ เช่น อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก ทั้งช่วงเวลานั้นและอนาคตของเด็ก (อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, 2551)

อัมพล สุอำพัน (2545) กล่าวว่า การที่เด็กขาดความรัก และความรู้สึกอบอุ่น จะส่งผลเสียต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะเติบโตขึ้นมาด้วยความหวาดระแวงผู้อื่น ไม่มั่นใจในตนเอง หวาดกลัว รู้สึกเหินห่าง เด็กจะมีท่าทางที่ไม่ค่อยปกติกับบุคคลอื่น ถ้าเด็กถูกทอดทิ้ง หรือไม่ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ในช่วงปฐมวัย แล้วเด็กมาได้รับหลังจากนั้น ก็ยังเข้าไปสำหรับการพัฒนาระบบต่างๆ ในสมอง เพราะช่วงอายุนั้น ถือว่าเป็นช่วงที่สำคัญในการพัฒนาสมองของเด็ก

นวลละออ สุภาพล (2527) กล่าวว่า ผู้หญิงมีความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัย เนื่องจากมีความละเอียดอ่อนและมีความอดทน ทำให้การเลี้ยงดูเด็กเป็นไปอย่างพิถีพิถัน เช่น การดูแลสุขภาพร่างกายเด็ก การดูแลเรื่องอาหารให้เด็กรู้จักเลือกอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม การดูแลเมื่อเด็กไม่สบายหรือเจ็บป่วย การยอมรับสภาพอารมณ์และจิตใจของเด็ก การสนใจพฤติกรรมต่างๆ ของเด็ก

มารดาหรือครูอนุบาลหญิงมีความสำคัญเพราะเป็นต้นแบบที่น่าศรัทธาของเด็กผู้หญิง ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากสังคม เป็นการเรียนรู้ที่หล่อหลอมพฤติกรรมให้เหมือนพฤติกรรมของบุคคลอื่น ก็คือ การเลียนแบบจากต้นแบบ และบุคคลแรกที่จะเป็นต้นแบบให้แก่เด็ก ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ กล่าวว่า เด็กอายุ 3-6 ปี เด็กจะเรียนรู้บทบาททางเพศของตนตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่งเด็กผู้หญิงจะเลียนแบบพฤติกรรมของมารดา มารดาจึงมีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาความรู้สำนึกของบุตรต่อสังคม เพื่อให้พฤติกรรมที่อยู่ในมาตรฐานของสังคมและสิ่งแวดล้อม

บุษกร พันธุ์เมธาฤทธิ์ (2548) กล่าวว่า ความรัก ความผูกพันที่มารดามีต่อเด็ก เป็นพันธะความรัก ความใคร่ผูกพันของมารดาที่มีต่อลูก เป็นทิศทางเดียวเฉพาะจากมารดาสู่ลูก และยังอยู่ตลอดไปเมื่อพันธะนี้ได้เกิดขึ้นแล้ว ความรักใคร่ผูกพันจะมีผลต่อ พัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และการสร้างสัมพันธภาพของเด็กในอนาคต

McKenna (1996) กล่าวว่า มารดาเป็นบุคคลที่มีความผูกพันกับเด็กเป็นอย่างมาก การที่ได้เด็กได้นอนอยู่ข้างๆแม่ ระบบจะปรับตัวอย่างมหัศจรรย์อย่างความสมบูรณ์ทางกายภาพ

โดยจะเชื่อมโยงกันในทางที่เป็นประโยชน์ การนอนใกล้ชิดกับมารดา เด็กจะได้รับการป้องกัน ความอบอุ่น ความปลอดภัยทางอารมณ์ ผลการวิจัย พบว่า เด็กที่มีคนอยู่แลอยู่ข้างๆในสภาพแวดล้อม ด้วยความรักและความปลอดภัย จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กที่ถูกกระตุ้นจากคนใกล้ชิด

การนอนที่ใกล้ชิดกันระหว่างมารดาและเด็กแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในทางกายภาพชีวภาพและด้านสังคมนั้นมีความผูกพันแนบแน่นอย่างไร การแยกกันระหว่างมารดาและเด็กนั้นเป็นผลในทางลบ คำตอบในเชิงมานุษยวิทยาแนะนำว่าการแยกมารดากับเด็กออกจากกันนั้นควรปฏิบัติให้น้อยที่สุด

Rathus (2006) กล่าวว่า ความผูกพันเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาการทางสังคมและพัฒนาบุคลิกภาพบุคลิกภาพลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก ความผูกพันที่มั่นคงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมารดาหรือผู้เลี้ยงดูมีความมั่นคงทางจิตใจ ปฏิบัติตัวสม่ำเสมอในการเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก และตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและจิตใจของเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง มีความสามารถในการเข้าสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และเป็นที่ยรักของเพื่อน ในขณะที่เด็กที่สูญเสียมารดา จะทำให้เด็กมีความผูกพันแบบสับสน เด็กจะมีนิสัยมุ้งม้าย และก้าวร้าวในช่วงวัยอนุบาล (Berk, 2006)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของผู้หญิงในการพัฒนาเด็ก คือ เด็กปฐมวัยได้รับความรักความอบอุ่น การสัมผัสที่อบอุ่นอ่อนโยนส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งในด้านความคิดความอ่าน และการกระทำที่แสดงซึ่งพฤติกรรมต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ ความผูกพันของมารดากับเด็กทำให้เด็กพัฒนาก้าวไกลทั้งไอคิวและอีคิว ผู้หญิงมีความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เนื่องจากมีความละเอียดอ่อนและมีความอดทนมากกว่า ทำให้การเลี้ยงดูเด็กเป็นไปอย่างพิถีพิถัน เช่น การดูแลสุขภาพร่างกายเด็ก การดูแลเรื่องอาหารให้เด็กรู้จักเลือกอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม การดูแลเมื่อเด็กไม่สบายหรือเจ็บป่วย อีกทั้งมารดามีความสำคัญเพราะเป็นสามารถเป็นต้นแบบที่น่าศรัทธาของเด็กผู้หญิงอีกด้วย

1.4.2 บทบาทของผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ (2558) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของมารดาที่ต่อลูก มีดังนี้

1. การเลี้ยงดูบุตร คอยป้อนข้าวป้อนน้ำ ให้อาหารที่ดีมีประโยชน์ เพื่อให้บุตรเจริญเติบโต มีร่างกายแข็งแรง อีกทั้งคอยปกป้องคุ้มกันภัยอันตรายและคอยให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นการให้ทั้งอาหารกายและอาหารใจควบคู่กันไป ด้วยหลักการที่ว่าจิตใจที่เข้มแข็ง ย่อมอยู่ในร่างกายที่แข็งแรง
2. การอบรมสั่งสอน เพื่อลูกเติบโตมีชีวิตที่มีคุณภาพ เป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิด รู้จักแก้ไขปัญหา ไม่เห็นแก่ตัว ด้วยแนวทางดังต่อไปนี้
  - 1) การอบรมกิริยามารยาท ให้ลูกได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม เช่น การกราบไหว้ การรู้จักสัมมาคารวะ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การพูดจาสุภาพอ่อนโยน
  - 2) การส่งเสริมคุณธรรม โดยยึดคติว่า “การเป็นคนเก่งเป็นสิ่งที่ดี แต่การเป็นคนดีนั้น สำคัญกว่า” ด้วยการทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูก เช่น ไม่เล่นการพนันไม่เที่ยวกลางคืน หรืออาจจะหาหนังสือธรรมะง่าย ๆ ให้ลูกอ่าน พาลูกเข้าวัด ทำบุญ
  - 3) การสอนลูกสาวให้มีความสามารถ ในการปรับตัวเข้ากับสังคมยุคใหม่ คือให้รู้จัก บทบาทที่เปลี่ยนไปจากวัฒนธรรมเดิม ต้องพึ่งตัวเองให้มากที่สุด ต้องใช้สมองควบคู่ไปกับแรงงานและต้องทำงานเพื่อส่วนรวมด้วย แต่ต้องไม่ละทิ้งหน้าที่ของมารดาและภรรยาจนครอบครัวเดือดร้อน
  - 4) การปลูกฝังทัศนคติให้ลูกชาย ผู้ชายในโลกปัจจุบันซึ่งอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคด้วยความเข้าใจ เห็นใจเกื้อกูลกัน แบ่งเบาภาระในบทบาทหน้าที่ของผู้หญิง เพื่อที่จะได้ไม่เติบโตเป็นผู้ชายที่เห็นแก่ตัว จิตใจคับแคบคิดว่างานบ้านเป็นงานของผู้หญิงเท่านั้น ผู้ชายไม่ต้องทำงานบ้าน แต่มีภรรยาหลายคนได้
  - 5) การสอนเพศศึกษา สอนทั้งลูกสาวลูกชายว่าไม่ว่าหญิงชาย การสำส่อนทางเพศเป็นการผิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย สังคมที่มีความเจริญทางจิตใจ และที่สำคัญยังอาจทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจากการได้รับเชื้อเอดส์ ซึ่งเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ร้ายแรงอีกด้วย

3. การเป็นแบบอย่างความเป็นหญิงให้ลูกสาวได้ลอกเลียนแบบ เด็กหญิงจะลอกเลียนแบบความเป็นหญิงที่ถูกต้องจากลักษณะท่าทางอารมณ์จริยธรรม การพูด อุดมคติ จากมารดาเป็นลักษณะของตนเพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นสตรีที่สมบูรณ์ มีสำนึกในบทบาทหน้าที่ของสตรีเพศและมีความภูมิใจในความเป็นสตรีของตน และเปี่ยมไปด้วยสัจจาดญาณของการเป็นภรรยาและมารดา

พัฒนาการทางจิตเชิงเพศดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นในช่วงอายุ 3-6 ปี แต่ถ้าการเรียนแบบนี้ไม่สมบูรณ์ หรือไม่ถูกต้องด้วยสาเหตุที่มารดามีลักษณะเกรี้ยวกราด มีความเป็นผู้หญิงน้อยไม่นุ่มนวล หรือมารดาลำเอียง รักลูกชายมากกว่าลูกสาว จึงเป็นเหตุให้เด็กหญิงมีบทบาททางเพศไม่เหมาะสม อาจเกิดความผิดปกติทางเพศ เช่น มีความประพฤติทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับเพศของตน ทำตัวเป็นเด็กชาย มากขึ้น ชอบแต่งกายแบบเพศตรงข้ามหรือรักร่วมเพศ

นอกจากมารดาจะเป็นตัวอย่างให้ลูกสาวได้ลอกเลียนแบบแล้วมารดาก็ยังเป็นผู้สร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้หญิงให้แก่ลูกชายด้วยเช่นกัน จากความรักความอบอุ่นที่ถักทอเป็นความผูกพันระหว่างมารดาและ ลูกชายตัวน้อย ๆ ค่อย ๆ พุ่มพักให้ลูกชายเกิดความรู้สึกอยากปกป้องคุ้มครอง ทะนุถนอม ผู้หญิงที่จะมาเป็นคู่ครองของตนต่อไปในอนาคต

จตุพร ธัมมปที (2550) กล่าวว่า บทบาทของมารดาในการสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก ดังนี้

1. การสบสายตาเด็ก การสบสายตาระหว่างกันและกันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ควรยิ้มและสบสายตาเด็กอย่างสม่ำเสมอ จากการศึกษา พบว่า การสบตาเด็กอย่างสม่ำเสมอป้อนอาหารหรือเล่นกับเด็ก เมื่อเด็กโตขึ้น เด็กมักจะรู้จักสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีในอนาคต
2. การพูดคุยกับเด็ก การพูดคุยกับเด็กด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ในขณะที่คุยกับเด็กอาจแสดงพฤติกรรมหัวเราะ โอบกอด หอมแก้มเด็ก สิ่งที่น่าสนใจในการมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้คือ เด็กจะได้เรียนรู้ข้อเท็จจริง 2 ประการ ประการแรกเมื่อเด็กยิ้มไป เด็กจะได้รับการยิ้มตอบหรือมากกว่านั้น เช่น ได้คำชม มีคนกอดตอบ ประการที่สอง เด็กจะได้เรียนรู้วิธีการสร้างความสัมพันธ์จากมารดาและนำวิธีนี้ไปใช้กับผู้อื่น ส่งผลให้ในอนาคตเด็กจะสามารถสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัวได้ดี

3. การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กจะชอบหนังสือและดูหนังสือตั้งแต่เล็ก การได้อ่านหนังสือร่วมกัน เป็นสถานการณ์ที่มารดาจะได้อยู่ใกล้ชิดเด็ก และเมื่อเด็กได้ยินเสียงที่นุ่มนวลและอ่อนโยนของมารดา ช่วยทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลายและสร้างความรู้สึกปลอดภัยให้แก่เด็ก

4. การเล่นกับเด็ก การเล่นสำหรับเด็กเปรียบเสมือนเด็กได้เรียนรู้ ซึ่งขณะที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เด็กจะมีพัฒนาการเพิ่มมากขึ้น การเล่นช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องราวและความสำคัญของการเข้าสังคมกับผู้อื่น การรู้จักแบ่งปัน แก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งสอนให้รู้จักควบคุมอารมณ์โกรธและพฤติกรรมต่อต้านสังคม ซึ่งมารดาอาจเล่นร่วมกับเด็ก เด็กชอบฟังเสียงของผู้หญิง เพราะนุ่มนวลและอ่อนโยน กระตุ้นโดยทำกิจกรรมร้องรำทำเพลงกับเด็ก ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน อีกทั้งยังช่วยให้เด็กเกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กอีกด้วย

Hacker (2007) กล่าวว่า บทบาทของมารดาในการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กทุกวัน มารดาควรใช้เวลาในการสื่อสารกับเด็ก โดยสร้างบรรยากาศให้มีความรู้สึกผ่อนคลาย ใช้เวลาในการเล่นกับเด็กและทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก
2. การนอนอยู่ใกล้เด็ก การนอนถือเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเด็ก เด็กจะรู้สึกสบายใจมากเมื่อเห็นมารดาอยู่ใกล้ขณะนอนหลับ
3. การสร้างระเบียบวินัยให้เด็กด้วยความนุ่มนวลและอ่อนโยน มารดาควรเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุยเกี่ยวกับการปฏิบัติตน รวมถึงมีการลงโทษและให้รางวัลเด็ก
4. การอ่านหนังสือร่วมกัน ช่วงเวลาการอ่านหนังสือร่วมกับเด็ก เป็นช่วงเวลาสร้างความใกล้ชิดกับเด็ก สร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่กันและกัน มารดาอาจให้เด็กเลือกหนังสือมาอ่านร่วมกัน
5. การกอดเด็กอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการกอดใช้เวลาเพียงไม่นานแต่สามารถทำให้เด็กมีความสุข มารดาที่กอดเด็กไม่สม่ำเสมอ เมื่อกอดเด็กจะรู้สึกอับอายและอึดอัด แต่ผู้ปกครองที่กอดเด็กเป็นประจำจะก่อให้เกิดสายสัมพันธ์ระหว่างมารดากับเด็ก โดยเฉพาะเวลาที่เด็กเกิดความเครียด เสียใจ เด็กต้องการการกอดและสัมผัสจากคนที่เด็กไว้วางใจมากที่สุด

Gonzales-Mena และ Eyer (2001) กล่าวว่า บทบาทในการสร้างสัมพันธภาพ ความผูกพันระหว่างเด็กกับมารดา โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน โดยเน้น 3 ประเด็นหลัก คือ การยอมรับนับถือเด็ก การตอบสนองความต้องการของเด็ก และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ภายใต้หลัก 9 ประการ ดังนี้

1. การให้เด็กเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมหรือสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็ก
2. การใช้เวลากับเด็กอย่างมีคุณภาพ
3. การเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารที่มีความเฉพาะตัวของเด็ก และให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการสื่อสารของมารดาด้วย
4. การใช้เวลาและพลังงานอย่างคุ้มค่าในการพัฒนาเด็ก
5. การยอมรับนับถือให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองมีค่า
6. การแสดงความรู้สึกที่แท้จริงอย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กรู้จักรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น
7. การเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการสอนเด็ก
8. การเปิดโอกาสให้เด็กปัญหาด้วยตัวเอง
9. การสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย โดยการทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจ

Griffin (2009) กล่าวว่า บทบาทสำคัญของมารดาที่ปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การสัมผัสด้วยความรัก ความเอาใจใส่ในขณะที่เด็กรับประทานอาหาร
2. การตอบสนองเด็กด้วยความนุ่มนวล
3. การสัมผัสด้วยความทะนุถนอม
4. การสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยต่อเด็กทั้งร่างกายและอารมณ์จิตใจของเด็ก ในขณะที่เด็กนอนหลับ
5. การเลียงดูเด็กด้วยความรัก มั่นคงสม่ำเสมอ
6. การสร้างวินัยที่ดีให้แก่เด็ก

Perry (2001) กล่าวว่า บทบาทการสร้างความสัมพันธ์ของมารดา与孩子 มีดังนี้

1. การยิ้มและมองเด็กด้วยสายตาที่แสดงถึงความรัก
2. การใช้เวลาร่วมกันเด็ก ฟังและสบตากับเด็กอย่างสม่ำเสมอ
3. การสัมผัสที่นุ่มนวลกับเด็ก โดยการกอด สัมผัสเบาๆ หรือกุมมือเด็ก
4. การช่วยเหลือให้เด็กเรียนรู้ถึงการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม

เรียนรู้วิธีการเข้าใกล้มารดาหรือผู้ดูแล วิธีสบตากับมารดา และวิธีการสัมผัสมารดา

5. การสอนให้เด็กเรียนรู้และจดจำวิธีสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะเด็กซื่อๆ ซึ่งมักจะเข้าหาผู้อื่น มารดาควรช่วยให้บุตรได้ทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลหรือเด็กวัยเดียวกันที่มีพื้นอารมณ์แบบเดียวกัน

Honig (2002) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย การตอบสนองที่เหมาะสมกับภาษาทางกายภาพของเด็ก ให้เด็กได้แสดงความรู้สึกของตนเอง บทบาทที่มารดาหรือผู้ดูแลเด็กต้องคำนึงถึง ได้แก่

1. การมอบความรักให้แก่เด็ก
2. การปฏิบัติต่อเด็กด้วยท่าทีที่แสดงถึงการยอมรับในตัวเด็ก
3. การส่งเสริมและสนับสนุนในความพยายามของเด็กในขณะทำกิจกรรม
4. การสร้างบรรยากาศให้เด็กเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และอบอุ่น

ความเสมอภาค เช่น เพศ สีผิว และศาสนา

สรุปได้ว่า มารดามีบทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การดูแลร่างกาย รับประทานอาหารที่ดีทั้งอาหารกายและอาหารใจ อีกทั้งคอยปกป้องคุ้มกันภัยอันตรายและคอยให้ความรัก ความอบอุ่น อบรมกิริยามารยาท ให้ลูกได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม เช่น การกราบไหว้ การรู้จักสัมมาคารวะ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การพูดจาสุภาพอ่อนโยน พร้อมทั้งสอนเด็กผู้หญิงให้มีความสามารถ ในการปรับตัวเข้ากับสังคมยุคใหม่ และปลูกฝังทัศนคติให้เด็กผู้ชายให้อยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคด้วยความเข้าใจ เห็นใจเกื้อกูลกัน แบ่งเบาภาระในบทบาทหน้าที่ของผู้หญิง นอกจากนี้มารดายังมีบทบาทในการเป็นแบบอย่างความเป็นหญิงให้เด็กผู้หญิง โดยเด็กจะเลียนแบบความเป็นหญิงที่ถูกต้องจากลักษณะท่าทางอารมณ์จริยธรรม การพูด อุทิศคติ ดังมารดาควรมีปฏิสัมพันธ์ด้วยการสบสายตากับเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ควรยิ้มให้เด็กอย่างสม่ำเสมอ พร้อม

สร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกลอดภัยต่อเด็กทั้งร่างกายและอารมณ์จิตใจของเด็ก ด้วยการสัมผัสด้วยความรัก

2. ความสำคัญและหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การจัดศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ให้มีพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย คำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) กล่าวว่า การจัดศึกษาปฐมวัย หมายถึง การบริการการดูแล และการให้การศึกษแก่เด็กจากแรกเกิดถึงอายุ 8 ปี โดยการจัดเป็นระบบบูรณาการระหว่างการดูแลและการให้การศึกษเข้าด้วยกัน เรียกว่า Educare โดยการศึกษาปฐมวัย จะครอบคลุมถึงการดูแลเด็กทารก การดูแลเด็ก และโรงเรียนอนุบาล สำหรับประเทศไทยการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การดูแลและให้การศึกษแก่เด็กแรกเกิดถึง 6 ปี

กรภัสสร อินทรบำรุง (2547) กล่าวว่า การจัดศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ให้เหมาะสมตามวัย และพร้อมที่จะรับการศึกษาระดับต่อไป

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545) กล่าวว่า การจัดศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมและพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามวัย และพร้อมที่จะรับการศึกษาระดับต่อไป

Hymes (อ้างถึงใน พิทยาภรณ์ มานะจตุติ, 2548) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การศึกษาที่จัดให้แก่เด็กวัยแรกเกิดจนถึง 6 ปี โดยแยกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับบริหาร ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กแรกเกิด ถึง 3 ปี โดยเน้นการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและก้าวหน้าทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2. ระดับอนุบาล ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อเด็กวัย 3-6 ปี ให้มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี โดยเน้นการบูรณาการระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมและพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามวัย และพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับต่อไป

2.1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของกระบวนการศึกษามนุษย์ แม้ไม่ได้เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ก็เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเตรียมความพร้อมให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้านอย่างครอบคลุม รวมทั้งพัฒนาคุณธรรมและส่งเสริมบุคลิกภาพที่เหมาะสม เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและมีความพร้อมในการเรียนรู้ขั้นต่อไปได้ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความสามารถตนเองไปตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

นภเนตร ธรรมบวร (2546) กล่าวถึง ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า เป็นการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะช่วยส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้ได้รับการพัฒนาในทิศทางที่ถูกต้อง และเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการและวัยของเด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตสูงสุดสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพหากได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

สมร ทองดี และสุกัญญา กาญจนกิจ (2537) กล่าวถึง ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยไว้ออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นช่วงวัยของการวางรากฐานและเตรียมตัวเพื่อชีวิต ทั้งยังเป็นช่วงระยะเกิดการเรียนรู้มากที่สุดในชีวิต ดังที่ Sigmund Freud ได้อธิบายว่าวัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ คือ ระยะ 5 ปีแรก ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับช่วงนั้นจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลนั้นจนชั่วชีวิต Erik Erikson มีความเห็นสอดคล้อง Freud เช่นกัน โดย

ชี้ให้เห็นว่าเด็กอายุ 3-6 ปี จะเริ่มพัฒนาความสามารถพร้อมกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และต้องการการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ดังนั้นถ้าเด็กในวันนี้ได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องเหมาะสมก็ย่อมจะส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม นอกจากนี้ Havig Hurst กล่าวไว้ว่า บุคคลแต่ละวัยจะมีพัฒนาการไปตามขั้นจากวัยเด็กถึงวัยชรา ซึ่งเรียกว่า งานตามพัฒนาการ (Development Tasks) งานตามขั้นพัฒนาการ หมายถึง งานที่บุคคลแต่ละวัยสามารถเรียนรู้ได้เป็นปกติธรรมดา เมื่อได้รับการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ

2. ความสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ช่วงวิกฤตของชีวิตในระยะ 5 ปีแรก เป็นระยะที่สำคัญในการวางรากฐานบุคลิกภาพของมนุษย์ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพของประชากรจึงจำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ระยะปฐมวัยเพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ

3. ความสำคัญของกระบวนการจัดการศึกษา ดังที่ Jean Piaget กล่าวว่า เด็กในช่วงอายุ 2-6 ปี เป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มรู้ภาษาและสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี แต่ความสามารถในการเรียนรู้ยังอยู่ในลักษณะจำกัด ดังนั้นเด็กวัยนี้จึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่เหมาะสมจะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านการคิด และพัฒนาการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางสติปัญญาในขั้นต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ความสำคัญต่อการวางรากฐานในการพัฒนาประเทศ นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวคำปราศรัยไว้ในหนังสือ ภาวะวิกฤตของชีวิตเด็กไทย: ปัญหาที่ยังไม่สายเกินแก้ การพัฒนาประเทศชาตินั้นต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพโดยให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดี เป็นบุคลากรที่มีทั้งสติปัญญา ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งต้องได้รับการปลูกฝัง อบรมสั่งสอนตั้งแต่ยังเด็ก ทั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันทางสังคมทุกสถาบัน ร่วมกันพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยเยาว์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) กล่าวถึง ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ยั่งยืน และป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาเด็กตั้งแต่ปฐมวัย โดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักในการพัฒนา และให้ชุมชนสังคมเป็นรากฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในการร่วมกันอบรมเลี้ยงดูเด็กในทุกขั้นตอน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในทิศทางที่ถูกต้อง เหมาะสม นำไปสู่การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยเน้นให้ครอบครัวและให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันพัฒนาเด็ก ภายใต้การร่วมกันอบรมเลี้ยงดูในทุกกระบวนการการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กอย่างยั่งยืน

2.2 หลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย

Arce (2000) กล่าวถึง หลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. ความเข้าใจทฤษฎีพื้นฐานสำหรับพัฒนาการเด็ก
2. การส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตนเองตามวัยที่เหมาะสม โดยการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ความเข้าใจและยอมรับในพื้นฐานครอบครัวและวัฒนธรรมของเด็กแต่ละคน
4. การจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องความรู้สึก
5. การใช้การสังเกตและการประเมินผลพัฒนาการเด็กในการพัฒนาหลักสูตร
6. ความชำนาญและประสบการณ์ที่ได้จะเป็นพื้นฐานในการจัดโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยและจัดกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการของเด็ก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวถึง หลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ไว้ว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเด็กกับบิดามารดา เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการในแต่ละด้าน อย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ โดยมีหลักการ ดังนี้

1. การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. การพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข

5. การร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และโรงเรียนในการพัฒนาเด็ก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กล่าวถึง หลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย ไว้ว่า ควรคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึง การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองหรือครอบครัวของเด็ก ดังนั้น ในการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยหลักสูตรต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ ได้รับการพัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตเท่านั้น
2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ครูอนุบาลจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่นผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษากับเด็กปฐมวัย
3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูอนุบาลมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้หรือสั่งให้เด็กทำ เปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ที่ครูและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่ายโดยครูจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ครูจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้

วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ครูต้องรู้จักพัฒนาตนเองปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะกับเด็ก และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลัก

การบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้จากหลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อฝึกหรือเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์สำคัญที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยยึดวิธีการ

สังเกตเป็นส่วนใหญ่ ครูจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการจัดทำไตร่ตรองสารนิทัศน์จะช่วยครูในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับบิดามารดา ผู้ปกครองของเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ครู บิดามารดา และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ครูจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับบิดามารดาผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้บิดามารดา ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าให้บิดามารดา ผู้ปกครอง เป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

สรุปได้ว่า หลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ผ่านการเล่นที่การบูรณาการทักษะการเรียนรู้ต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สะอาด ปลอดภัย โดยร่วมมือกันระหว่างครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก นำไปสู่พัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

2.3 คุณลักษณะที่ดีของครูอนุบาล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความหมายและคุณลักษณะของครูพระราชทานแก่ครูอาวุโส เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2523 ดังนี้

“...ครูที่แท้จริงนั้นต้องเป็นผู้ทำแต่ความดีคือต้องหมั่นขยันและอดุสหาหากเพียรต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่น อดทน และอดกลั้น สำรวมระวังความประพฤติปฏิบัติของตน ให้อยู่ในระเบียบ แบบแผนที่ดีงาม รวมทั้งต้องซื่อสัตย์รักษาความจริงใจวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ...”

พจนานุกรมโลก (J, 1980) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูอนุบาลไว้ว่า ครูอนุบาลควรเป็นคนที่สามารถอยู่ร่วมกับเด็กและสามารถทำงานร่วมกับเด็กได้ดี มีความอดทนสามารถพูดจากับเด็กได้รู้เรื่อง ครูจะเป็นผู้ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกอิสระแต่ขณะเดียวกันต้องฝึกฝนให้เขาเป็นคนมีระเบียบ มีวินัย มีสุขนิสัย และเป็นผู้ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวว่า คุณลักษณะที่ดีของข้าราชการครู 10 ประการ ได้แก่

1. มุ่งมั่นวิชาการ ครูมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ที่จำเป็นสำหรับครู คือ

1.1 ศาสตร์ที่จะสอน ครูต้องติดตามความก้าวหน้าของวิชาที่จะถ่ายทอดจากหนังสือ เอกสาร วารสาร ตามสื่อ ต่าง ๆ ตลอดจนเข้าประชุมเพื่อรับรู้ความคิดใหม่ ๆ ข้อค้นพบที่ขยายความรู้ออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะเตรียมพร้อมให้ตนเองมีความรู้ทันสมัยต่อเหตุการณ์

1.2 ศาสตร์การสอน แม้ครูจะมีความรู้ดีในศาสตร์สาขาที่ชำนาญ แต่ความรู้เหล่านั้น จะไม่มีประโยชน์ต่อ วิชาชีพครูแม้แต่น้อย หากครูยังขาดความรู้เรื่องของการถ่ายทอด วิชาการเหล่านั้น ครูจึงจำเป็นต้อง ติดตาม ศึกษา ค้นคว้า ให้ทันต่อความก้าวหน้าของศาสตร์การสอน เพื่อค้นหาวิธีการที่จะอธิบาย หรือถ่ายทอดให้ศิษย์เข้าใจสาระต่าง ๆ

1.3 ศาสตร์การพัฒนาคอน โดยที่อาชีพครูเป็นอาชีพสร้างคนที่มีศักยภาพ ให้แก่ประเทศชาติผู้สร้างจึงจำเป็นต้อง เอาใจใส่ และถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาคอนให้มีความพร้อม ด้านวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงตน ให้เป็นคนดีที่สังคมปรารถนา

2. รักงานสอน ครูต้องมีความศรัทธาต่อวิชาชีพของตน ต้องมีความรักการสอน สนใจที่จะพัฒนาการสอน ให้น่าสนใจ เปลี่ยนแปลงวิธีการสอนเพื่อให้ได้ผล รู้จักวิธีถ่ายทอดที่ทำให้ ผู้เรียนเข้าใจง่ายให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาการเรียนของตนเอง ให้รู้จักวิธีเรียน เรียนด้วยความสุขและ รับรู้สาระในศาสตร์ ที่ครูสอน

3. อาหารศิษย์ ครูต้องมีความเมตตา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อรัก เข้าใจ และเอาใจใส่ดูแลเด็ก ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ลูกศิษย์ประสบ ให้เกียรติและยอมรับในความแตกต่าง ไม่ดูถูกหรือ เยียดหย่า ลูกศิษย์ให้การช่วยเหลือทั้งทางด้านการเรียนและชีวิต

4. คิดดี ครูต้องมีความคิดที่ดีความคิดที่เป็นบวกต่อศิษย์ต่อการสอน ต่อวิชาชีพ ต่อสถาบัน และ ต่อเพื่อนร่วมงาน คิดในสิ่งที่ดี และให้คิดอยู่เสมอว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีคุณค่าที่สุด เป็นต้น ความคิดที่เป็นบวกจะช่วยให้ครูทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีคุณธรรม ความมีคุณธรรมของครูมีความจำเป็นต่อวิชาชีพครูคุณธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ความยุติธรรม ด้านการสอน การประเมินผล ความต้องการให้ลูกศิษย์ประสบผลสำเร็จ ครูต้องมีความอดทน ระวัง อารมณ์ได้ดีไม่ทำร้ายคน เสียสละ มีความอายที่จะกระทำผิด และมีหลักศานายึดมั่น มีความตั้งใจ แน่วแน่ที่จะประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบ ประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม นั้นๆ

6. ชี้นำสังคม ครูต้องช่วยชี้นำสังคม นำในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยแก้ปัญหา ทำตนเป็น ตัวอย่าง เช่น เรื่องของขยะ สิ่งแวดล้อม และการประหยัดพลังงาน ช่วยชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งการแก้ปัญหาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ของสังคม และการช่วยนำสังคมให้เป็นสังคมที่ดีงาม

7. อบรมจิตใจ การพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ครูจึงต้องช่วยให้ข้อคิดที่ต่อบรม ตักเตือน สั่งสอนให้ศิษย์ ประพฤติดีดำรงอยู่ในศีลธรรม หน้าที่ของครูจึงไม่ใช่เป็นเรื่องของการสอน หนังสือเท่านั้น แต่จะต้อง อบรมจิตใจให้มีคุณธรรม จริยธรรมอยู่เสมอ

8. ใฝ่ความก้าวหน้า การไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ รักที่จะช่วยให้ประเทศก้าวหน้า เผยแพร่ ผลงานวิชาการให้แก่ชุมชน ไม่หยุดยั้ง ครูจะต้องทำให้ชีวิตของครูก้าวต่อไปเพื่อที่จะทำประโยชน์ ให้แก่ตนเอง ศิษย์ สังคม และประเทศชาติ

9. วาจางาม คำพูดเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างประสบความสำเร็จ คำพูดที่ดี ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจ มีความมุ่งมั่น ในทางตรงกันข้าม คำพูดไม่ดีย่อม ทำให้ผู้ฟัง เกิดความทุกข์ ไม่สบายใจ และทำให้เกิดความท้อถอย ไม่อยากเรียน ครูจึงต้องฝึกการพูด ให้ถูกต้อง ตามกาลเทศะ ฝึกการพูดเพื่อจูงใจและส่งเสริมทำให้ศิษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทาง ที่ดีงามและถูกต้อง

10. รักความเป็นไทย สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์กลางการพัฒนาคนให้เป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศชาติ ดังนั้น ครูจึงต้องส่งเสริมพัฒนาเอกลักษณ์ไทย เพื่อให้ศิษย์ เป็นผู้ธำรงรักษาเอกลักษณ์ไทยเอาไว้ โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตน จำเป็นต้องธำรงไว้ให้มั่นคง แม้ว่าเทคโนโลยี จะพัฒนาไปได้ไกล จนทำให้แต่ละชาติสามารถติดต่อ รับรู้ และถ่ายทอดวัฒนธรรมซึ่งกันและกันได้ก็ตาม แต่เอกลักษณ์เฉพาะของคนในชาติเช่น เรื่องของ ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ควรช่วยกัน สืบสาน ส่งเสริม และธำรงไว้เพื่อทำให้เยาวชนเกิด ความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2540) กล่าวว่า ครูอนุบาลเป็นบุคคลที่มีความสำคัญรองจากบิดามารดา ของเด็ก โดยครูเป็นผู้เสริมในการที่จะหล่อหลอมให้เด็กสามารถพัฒนาการตามวัยที่สมบูรณ์ ครูอนุบาลจึงต้องระวังในเรื่องสภาวะทางอารมณ์ การแสดงท่าทาง ตลอดจนการกระทำต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531) กำหนดคุณลักษณะครูอนุบาลที่เอื้อ ต่อการพัฒนาเด็ก ดังนี้

1. มีความรักเด็กเพียงพอที่จะอยู่กับเด็กอย่างมีความสุข สามารถแสดงออกซึ่ง ความรักต่อเด็กด้วยวาจา สีหน้าท่าทาง และการสัมผัสเพื่อให้เด็กมีความสุขใจอบอุ่นใจ เมื่อใกล้ชิดครู

2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กเข้าใจความสนใจความต้องการของเด็ก ยอมรับในความสำคัญของเด็กว่ามีความต้องการ ความสนใจและความปรารถนาเช่นเดียวกับผู้ใหญ่
3. มีความรับผิดชอบต่เด็ก ปฏิบัติต่เด็กด้วยความเอาใจใส่ โดยทั่วถึงทุกคนโดยไม่ลำเอียง
4. มีความเอื้ออาทรต่เด็กและช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่เด็ก โดยการอบรมดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด
5. มีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน
6. มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
7. มีความเต็มใจที่จะติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อรู้จักและเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น และร่วมมือแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาเด็กทุกด้านอย่างเต็มความสามารถ

ราศี ทองสวัสดิ์ (2537) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของครูอนุบาลในอุดมคติ ดังนี้

1. การมีความรู้ และความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี สามารถวิเคราะห์แนวและวางแผนการจัดการจัดประสบการณ์ (หลักสูตรและแผนการสอน) หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับเด็กว่าเป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับเด็กทั้งปัจจุบัน และอนาคตหรือไม่เพียงใด ควรจะนำมาใช้กับเด็กหรือไม่
2. การมีความมั่นคงในอุดมการณ์และวิชาชีพของตนเอง กล่าวที่จะแสดงตัว และหาทางดำเนินการในการพัฒนาเด็กเป็นไปตามหลักการ
3. การไม่ควรมั่นใจที่ตนเองรู้และถือปฏิบัติอยู่นั้นดีที่สุดในแล้ว แต่จะพัฒนาตนเองแสวงหาสิ่งที่ดีกว่าและพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
4. การมีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัยเป็นอย่างดี เมื่อพบปัญหาจะศึกษาวิธีแก้ แล้วแก้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาที่ถูกวิธี
5. การถ่อมตนไม่อวดความรู้ที่ตนมีแต่ในยามต้องแสดงความสามารถก็ทำได้ดี
6. การไม่หวงวิชาความรู้ของตนเอง แต่พร้อมที่เผื่อแผ่ความรู้ให้ผู้อื่น
7. การถ่ายทอดความรู้ความ เข้าใจไปยังผู้ปกครอง นิสิต นักศึกษา ได้เป็นอย่างดีไม่ควรเป็นเพียงแค่ครูที่จัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยเท่านั้น

นอกจากนี้ คุณลักษณะที่จำเป็นอีกประการหนึ่งของครูอนุบาล คือ คุณลักษณะด้านความรู้ที่สามารถจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสม

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ และพรพรพรรณ เหลืองสุวรรณ (2536) กล่าวว่า ครูอนุบาลนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมดูแลเด็กและรับผิดชอบสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกด้านแล้ว ครูต้องมีความรอบรู้ในวิชาชีพของตนมีศรัทธาในวิชาชีพครู ตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถเพื่อให้บริการแก่เด็กและสังคม รู้จักสำรวจและปรับปรุงงานให้ทันสมัยเสมอ เพราะครูเป็นตัวแทนของสังคม และมีความสำคัญยิ่งรองจากบิดามารดาของเด็กเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ ด้านการช่วยเหลือจัดปัญหาของเด็กสนับสนุนให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง

บุบผาสวัสดิ์ รัชดาตะนันท์ (2540) กล่าวว่า ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการศึกษาปฐมวัยอยู่ที่ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูควรต้องเป็นคน “คิดเป็น” เพื่อที่จะสอนให้เด็กคิดเป็น ครูควรได้รับการนิเทศและฝึกอบรมอยู่เสมอเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือเกมที่จะนำไปใช้กับเด็ก ปรึกษาปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกัน โดยเฉพาะหากครูสามารถทำ งานร่วมกันเป็นทีมได้จะเป็นการสร้างสรรคการเรียนและเป็นการฝึกเด็กให้เรียนรู้การทำงานเป็นทีมจากตัวอย่างของครู

Feldman (1991) กล่าวถึง พฤติกรรมที่มีความสำคัญสำหรับครูอนุบาล มีดังนี้

1. การให้ความสำคัญของการมาทำงาน ถ้าครูมาทำงานไม่ได้หรือมาสายเด็กๆ ก็จะรอคอยการมาของครู
2. การแต่งกาย ควรให้ดูดีมีท่าทางสง่าผ่าเผย มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอและแต่งกายให้เหมาะสม
3. การมีเจตคติที่ดี ครูอนุบาลต้องมีเจตคติในทางบวกต่องานที่ทำ ต่อเด็กที่สอนและผู้ร่วมงาน
4. การติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารกันขณะทำงานในโรงเรียน ผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญ
5. การหลีกเลี่ยงปัญหาเล็กน้อย ถ้ามีปัญหาควรปรับความเข้าใจกันอย่างเกื้อมาเป็นเรื่องขุนข้อมองใจกัน

6. การยืดหยุ่น สิ่งที่เกิดพลาด ปัญหา และตารางกิจกรรมประจำวันควรมีการยืดหยุ่น และปรับได้เมื่อมีปัญหา

7. การทำงานให้เสร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ไม่ควรประวิงเวลาเอาไว้

8. การไม่เปิดเผยความลับหรือนินทาวิจารณ์เด็ก ผู้บริหาร เพื่อนครู หรือเรื่องราว ต่างๆ ในโรงเรียนให้บุคคลภายนอกรับรู้

9. การมีคุณธรรม จริยธรรมต้องยึดหลักจรรยาบรรณอย่างสูงเป็นแบบอย่างและเป็น ที่เคารพของผู้อื่น

10. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

11. การตั้งใจในการทำงาน มีความตั้งใจทำ สิ่งต่างๆ ใหม่ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงและ พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเด็ก

12. การทำงานเป็นทีม เป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงานในโรงเรียน ทำ งานร่วมกัน และช่วยเหลือเพื่อนครูและผู้บริหาร

13. การจัดระบบงานรักษาความสะอาดและจัดระบบในห้องเรียนเขียนวางแผน กิจกรรมใช้ปฏิทินกำหนดงานต่างๆวางระบบงานบันทึกพฤติกรรมเด็กทุกคนในห้องเรียน

14. การพัฒนา หมั่นประชุมปรึกษาหารือ อ่าน บทความ หนังสือ ศึกษาและเรียนรู้ เกี่ยวเด็กและการสอนอย่างต่อเนื่อง

15. การมีความยุติธรรมในการดูแลเด็ก ไม่ลำเอียงหรือมือคตดูแลเด็กทุกคนให้ดีที่สุด เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กแต่ละคน

16. การมีความซื่อสัตย์และปฏิบัติตามนโยบายอย่าเห็นแก่เงินเพียงเล็กน้อยควร หลีกเลียงและไม่ควรปฏิบัติ

17. การปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ

18. การมีอารมณ์ขัน มีอารมณ์ขัน หัวเราะ ยิ้ม และมีความสุขกับงานที่ทำ

Ryan (1960) ได้วิเคราะห์ ลักษณะของครูที่ดีไว้ 5 ด้าน 9 ลักษณะ ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมในชั้นเรียนมี 3 ลักษณะ คือ

1.1 การให้ความอบอุ่น มีความเข้าใจและมีความเป็นมิตร

1.2 การมีความรับผิดชอบในการทำงานอย่างเป็นระบบและมีแบบแผน

- 1.3 การกระตุ้นความสนใจและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
2. ด้านทัศนคติ มี 3 ลักษณะ
  - 2.1 การสนใจความคิดเห็นของเด็ก
  - 2.2 การสนใจความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ร่วมงาน
  - 2.3 การสนใจความคิดเห็นของผู้ปกครอง
3. ด้านทัศนคติในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก จัดการศึกษาโดยยึดเด็กการเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้
4. ด้านความสามารถในการใช้ภาษา สามารถใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ดี ถูกต้องตามหลักเกณฑ์
5. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ อารมณ์สม่ำเสมอ ปรับตัวได้ดี

Colker (2008) กล่าวว่า คุณลักษณะของครูอนุบาลที่มีผลต่อเด็กปฐมวัย 12 ประการ ไว้ใน National Association for the Education of Young Children มีดังนี้

1. การรักในการสอนและรักเด็ก

ครูอนุบาลต้องรู้สึกรักในอาชีพที่ตนเอง มีความกระตือรือร้นและอุทิศตนเองให้แก่เด็ก เป็นกุญแจสำคัญในการทำงาน การทำงานในระดับอนุบาล ครูต้องมีความกระตือรือร้นเปรียบเสมือน “แรงขับ” ครูปฐมวัยเป็นอาชีพที่ทำทนายทั้งทางกายภาพและการเงิน แต่ถ้าคุณทำโดยไม่คำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ การทำงานของคุณจะตึงขึ้น คนที่ไม่มีความรักในเด็กปฐมวัยไม่ควรทำงานกับเด็ก การดูแลเด็กไม่ใช่งานที่ทำเพราะคิดว่าเด็กรักและสนุก แต่เป็นงานที่ต้องก่อไฟในตัวเอง ให้เกิดความรักที่จะทำงาน
2. การมีความมานะพยายามในการทำงาน

ครูอนุบาลต้องมีความพยายามรวมถึงการอุทิศตน และมีความอยากที่จะต่อสู้กับตัวเอง เชื่อมเกี่ยวกับความต้องการของเด็ก ครูอนุบาลต้องเป็นผู้สนับสนุนที่จะช่วยเหลือเด็กและครอบครัวของเด็กในระยะยาว ในการศึกษา พบว่า เด็กต้องการและสมควรได้ครูที่ไม่ได้อยู่ในระบบการปกครองแบบอยู่ใต้อำนาจระบบบริหารที่ไม่ถูกต้องตามศาสตร์การศึกษาปฐมวัย

3. การกล้าที่จะยอมรับความเสี่ยง เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาเด็ก

ครูอนุบาลที่จะประสบความสำเร็จ ต้องกล้าที่จะทำในสิ่งที่ตนเองต้องการเพื่อเป้าหมายอันดีสำหรับเด็ก ครูที่ยิ่งใหญ่ คือครูที่กล้าต่อสู้กับธรรมเนียมปฏิบัติ การรับความเสี่ยง หมายถึง การไม่ยอมรับในสิ่งที่คนอื่น เช่น ห้ามไม่ให้เด็กนอน แต่ในความจริงเด็กต้องนอน

4. การเป็นนักปฏิบัติที่สามารถเอาชนะปัญหาต่างๆ ได้

ครูอนุบาลต้องมีความประนีประนอมกับผู้อื่น รู้ว่าปัญหาไหนเอาชนะได้และรู้ว่าเมื่อไรที่ต้องหาคนช่วยมาสนับสนุนเด็ก สิ่งสำคัญ คือ ถึงแม้สิ่งที่ตนเองทำ จะเป็นสิ่งเล็กๆ แต่มันก็เป็นกระบวนการหนึ่งที่น่าไปสู่จุดหมายได้

5. การมีความอดทนต่อสิ่งต่างๆ ในการทำงาน

ครูอนุบาลที่ดีจะต้องมีความอดทน รับมือกับระบบการศึกษา รวมทั้งการทำงานกับผู้ปกครองและเด็ก เด็กทุกคนไม่ได้เรียนรู้เร็วเสมอไป พฤติกรรมบางอย่างของเด็กทำลายความสามารถครู แม้แต่ครูที่มีประสบการณ์สูงก็ตาม เด็กต้องการการเตือน ทำซ้ำๆ และย้ายอยู่ตลอดเวลา ครูต้องมีความอดทนต่อความฉุนเฉียว ความสับสนหรือความโกรธ

6. การยืดหยุ่นและแก้สถานการณ์ต่างๆ ได้ดี

ครูอนุบาลจำเป็นต้องมีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเฉพาะหน้า และสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดในระบบการศึกษาปฐมวัย เช่น วางแผนว่าจะพาเด็กไปทัศนศึกษา แต่ฝนตก ครูต้องมีความสามารถ เปลี่ยนอารมณ์และแก้ปัญหา โดยหาทางเลือกอื่นทันที

7. การเคารพเด็กและผู้ปกครอง

การเคารพเด็กในแต่ละครอบครัว เป็นพื้นฐานของการเป็นครูอนุบาลที่ดี การเคารพไม่ใช่แค่การเคารพพื้นเพของเด็กและผู้ปกครองเท่านั้น แต่หมายถึงทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นชาติใดหรือภาษาใด การตระหนักรู้ในตนเองของเด็ก จะเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับการยอมรับ โดยครูต้องเป็นผู้สร้างสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น

8. การเป็นนักสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ อยู่เสมอ

ครูอนุบาลต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเด็กเป็นอย่างมากในที่ที่มีแหล่งเรียนรู้จำกัด ครูต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเด็ก เด็กที่มีพื้นเพต่างกันและไม่ได้รับการศึกษาในแบบเดียวกันมาก่อนและเด็กที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนั้นครูจะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์มาก ในการทำให้การเรียนรู้เหมาะสมกับกับเด็กและเป็นเรื่องสนุกสำหรับเด็ก

9. การรับรู้ตนเองอยู่ตลอด มีสติในการทำงาน

ครูอนุบาลต้องมีการรับรู้และเข้าใจตนเอง คือ เราเป็นใครและกำลังทำอะไร จะทำให้เราเป็นรู้อะไรที่ควรทำและไม่ควรทำ ซึ่งเด็กๆจะรับรู้ได้ และตอบสนองพฤติกรรมเหล่านั้น ในแบบเดียวกัน

10. การรักในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กรักในการเรียนรู้ ครูอนุบาลจะต้องรักในการเรียนรู้ และต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และแสดงให้เด็กรู้ว่า การเรียนรู้สิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ ครูที่ดี จะต้องรู้สึกว่าการหาความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำไปพัฒนาเด็ก

11. การมีพลังในการทำงานอยู่ตลอดเวลา

ครูอนุบาลที่มีพลังในการทำงาน มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เด็กตอบสนองดีกว่ากับครูที่มีพลังน้อย พลังงานในการทำงานต้องมีตั้งแต่ก้าวแรกที่เข้ามาในโรงเรียน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

12. การมีอารมณ์ขัน ทำให้การเรียนสนุกสนาน

ครูอนุบาลต้องตอบสนองการเรียนรู้ให้แก่เด็กและทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ การมีอารมณ์ขันในขณะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ช่วยให้เด็กเกิดความผ่อนคลายในการเรียนรู้ การที่จะทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานได้ ต้องเกิดจากการสร้างเสียงหัวเราะที่มาจากภายในให้เป็นไปตามธรรมชาติมากที่สุด

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ดีของครูอนุบาลครูอนุบาลนั้นต้องรักงานสอน ศรัทธาต่อวิชาชีพของตนเอง รักเด็ก สามารถอยู่ร่วมกับเด็กและสามารถทำงานร่วมกับเด็กได้ดี มีความอดทน มีความเมตตา เอาใจใส่ดูแลเด็ก มีความคิดสร้างสรรค์และมีอารมณ์ขัน ครูอนุบาลจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็ก และสามารถเข้าถึงความสนใจ ความต้องการของเด็กได้ดี มีบุคลิกภาพที่ดี สะอาด เรียบร้อย และใช้คำพูดที่อ่อนโยนกับเด็ก มีคุณธรรมและความยุติธรรมทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลพัฒนาการ รวมถึงต้องเคารพเด็กและครอบครัวของเด็กแต่ละบุคคล

2.4 บทบาทและหน้าที่ของครูอนุบาล

ครูอนุบาลที่มีประสิทธิภาพนั้นนอกจากจะต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดีทั้งในด้านทัศนคติ คุณลักษณะ รวมถึงทักษะด้านต่างๆแล้ว ครูควรที่จะต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจในบทบาทต่างๆ เช่น การประเมินเพื่อการพัฒนาทักษะในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน

National Association for the Education of Young Children (2012) กล่าวว่า บทบาทของครูอนุบาลในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่เด็กไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. บทบาทในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

1.1 การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองและสิ่งรอบตัว รวมถึงวิธีการสร้างความความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่น โดยให้เด็กเคารพและยอมรับความแตกต่างในคุณค่าของแต่ละบุคคล

1.2 การสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กเกี่ยวกับโลกรอบตัวผ่านการกระทำระหว่างสมาชิกของสังคม (ผู้ใหญ่และเพื่อน) ผ่านการเล่นหรือทำงานร่วมกัน

1.3 การส่งเสริมให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความเคารพและมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันในสังคม

1.4 การรักษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อปกป้องสุขภาพและความปลอดภัยของการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัส การสัมผัสอากาศบริสุทธิ์และให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติรอบตัว

1.5 การสร้างความมั่นใจให้แก่เด็ก โดยร่วมมือกับชุมชนทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ รวมถึงร่วมมือกับชุมชนในการให้เด็กมีการได้ยินและเรียนรู้ภาษาพื้นบ้านและวัฒนธรรมของตนเอง

2. บทบาทในการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก

2.1 การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ผ่านชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก

2.2 การให้ความสำคัญเด็กเป็นรายบุคคล สร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวของเด็กแต่ละคน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็กแต่ละคนว่ามีความสนใจในเรื่องใด

รวมถึงการใช้กลยุทธ์ในการลดความเครียดให้แก่เด็ก โดยให้การสนับสนุนผู้ปกครองเพื่อให้ร่วมมือกัน
ในการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

2.3 การคำนึงถึงเป้าหมายในการจัดกิจกรรมและการจัดทำหลักสูตร

การเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะ ความสามารถ โดยผ่านประสบการณ์ของตนเอง

2.4 ครูอนุบาลต้องมีต้องมีประสิทธิภาพและประสบการณ์ในการวางแผน
สำหรับการเรียนรู้ และการใช้หลักสูตรที่ครอบคลุมทุกพัฒนาการ เพื่อให้เด็กบรรลุเป้าหมายที่สำคัญ
ในการพัฒนาพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน และทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ สังคม วิทยาศาสตร์ ศิลปะ
ดนตรี

2.5 การวางแผนในการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมประจำวันเพื่อ
ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล

2.6 การสร้างบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะที่เด็กจะสามารถเรียนรู้
สิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง ครูควรดูแล คอยชี้แนะในการเรียนรู้เพื่อให้เด็กเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาความคิดริเริ่ม โดยครูสนับสนุนให้
เด็กได้เลือกและรู้จักวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.7 การให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่เด็ก เพื่อให้เด็กแต่ละคนสามารถ
พัฒนาระดับทักษะของตนเอง โดยให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเองแล้วค่อย ๆ เพิ่มระดับ
ความยาก และครุค่อยๆ ลดการช่วยเหลือแก่เด็ก พร้อมทั้งสังเกตความหลากหลายของรูปแบบ
การเรียนรู้ของเด็ก เพื่อมาปรับปรุงสื่อการสอนและกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

2.8 การเข้าใจวิธีการและคำนึงถึงเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่างๆ
โดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบท โดยครูต้องมีความคิดอย่างรอบคอบเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้
ที่ดีที่สุดให้แก่เด็ก และช่วยเหลือให้เด็กบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

2.9 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เด็กได้มีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างลุ่มลึก
และเน้นประสบการณ์ที่หลากหลาย โดยลดแรงกดดันให้แก่เด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวที่มี
ฐานะยากจน โดยสร้างความเท่าเทียมให้แก่เด็กทุกคน ผ่านวิธีการให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน
ร่วมกัน

2.10 การสร้างประสบการณ์ในชั้นเรียนให้เด็ก โดยให้เด็กสามารถเข้าถึง และตอบสนองความต้องการตนเอง ทั้งเด็กที่มีภาษาของตนเอง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่ไร้ความสามารถ เด็กที่มีฐานะยากจนและเด็กที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง

3. บทบาทในการสร้างแผนการสอนที่นำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้

3.1 การคำนึงถึงสิ่งที่เด็กควรรู้ และสามารถให้เด็กได้ใช้ร่างกาย การเข้าสังคม การพัฒนาอารมณ์ สติปัญญา และการเรียนรู้ทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี การศึกษาทางกายภาพ และสุขภาพ

3.2 การจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและสอดคล้องหลักสูตร โดยครูสามารถพัฒนาหลักสูตรด้วยตนเอง โดยครูจำเป็นต้องปฏิบัติตามเป้าหมายที่ระบุไว้ พร้อมทั้งจัดหาข้อมูล เอกสาร ทฤษฎีจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้แน่ใจว่าเนื้อหาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากที่สุด

3.3 การใช้กรอบหลักสูตรในการวางแผนที่มีคุณภาพที่จะใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กได้อย่างตรงเป้าหมายและเพื่อเพิ่มการเชื่อมโยงกันของประสบการณ์ในห้องเรียนของเด็ก

3.4 การวางแผนการจัดการประสบการณ์ โดยหลักสูตรที่ใช้ต้องบูรณาการ การเรียนรู้ของเด็กภายในและนอกหลักสูตร (ร่างกาย สังคม อารมณ์) และทักษะ (ภาษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี การศึกษาทางกายภาพ และสุขภาพ)

3.5 บทบาทในการทำงานร่วมกับเพื่อนครู แบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อเพิ่มความต่อเนื่องในการพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับวัย

3.6 การดูแลเด็กปฐมวัย หลักสูตรจึงมีความสำคัญมาก ครูควรพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและการพัฒนาและทำให้พวกเขาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการอย่างสม่ำเสมอ

4. บทบาทในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

4.1 การประเมินความคืบหน้าและความสำเร็จของเด็กอย่างต่อเนื่องตามกลยุทธ์ โดยผลของการประเมินจะใช้ในการสื่อสารกับครอบครัวของเด็กและใช้ในการวางแผนในการพัฒนาเด็กจากการประเมินพัฒนาการ

4.2 การประเมินโดยมุ่งเน้นไปที่ความคืบหน้าของเด็กไปสู่เป้าหมายที่มี การพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ

4.3 การจัดระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินพัฒนาการให้ใน รูปแบบของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน (การประเมินการจัดการเรียนรู้) ครูควรใช้ข้อมูลจาก การประเมินมาใช้ในการวางแผนหลักสูตรและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยครูควรประเมินตาม วัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของตนเอง

4.4 การประเมินต้องมีความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็ก ครูควรตระหนักถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน โดยกระตุ้นให้เด็กแสดงถึงความสามารถของตนเอง ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ตามวิธีการที่เหมาะสม รวมถึงนำผลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์เด็ก รวมถึงผลงานเด็กในกิจกรรมต่างๆ มาใช้ในการประเมิน

4.5 ครูควรประเมินเด็กขณะที่เด็กทำกิจกรรมทั้งเดี่ยวและกลุ่ม รวมถึง กิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่

4.6 การประเมินโดยครู จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากครอบครัว และจาก การที่เด็กประเมินจากการทำงานของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ที่สำคัญในการประเมิน การเรียนรู้ให้แก่เด็ก

4.7 การประเมินผลควรปรับให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในการประเมิน พัฒนาการ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือในการบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง

4.8 การประเมินพัฒนาการไม่ควรมาจากการประเมินพัฒนาการจากครู แคช่องทางเดียว แต่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่หลากหลาย เช่น จากการสังเกตของครูและผู้ปกครอง และปฏิสัมพันธ์กับเด็ก

4.9 การสังเกตเด็กอย่างละเอียดหรือการประเมินในรูปแบบอื่นๆ เด็กที่อาจ มีการเรียนรู้พิเศษหรือความต้องการพัฒนาที่มีความเหมาะสม ครูควรติดตามประเมินผล โดยครอบครัว ควรจะมีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ

5. บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวของเด็ก

5.1 การสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างครูและครอบครัวเพื่อสร้าง ความรู้สึกเคารพซึ่งกันและกัน การให้ร่วมมือร่วมซึ่งกันและกัน เพื่อลดความขัดแย้ง ซึ่งอาจส่งผล กระทบต่อเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็ก

5.2 การทำงานร่วมกับครอบครัวเด็กในการสร้างและเข้าใจสภาพสังคมของแต่ละครอบครัว เช่น ภาษาถิ่น ครูควรเข้าใจและไม่ต่อต้านภาษาถิ่นของแต่ละครอบครัว

5.3 การสร้างความสัมพันธ์โดยให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

5.4 ครูยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของคนในครอบครัวและเป้าหมายในการพัฒนาเด็กร่วมกัน ภายใต้หลักการและทฤษฎีในการพัฒนาเด็ก โดยตอบสนองด้วยความเคารพ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กและการพัฒนาผ่านการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อพัฒนาการ

5.5 ครูและครอบครัวร่วมกันพัฒนาความรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก ความเข้าใจต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอแบบวันต่อวัน

5.6 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวเด็ก เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับตัวเด็ก (ก่อนเข้าเรียน) และสามารถดึงดูดความสนใจจากเด็กเพื่อการวางแผนในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

5.7 การปลูกฝังให้ครอบครัวสนับสนุนการจัดเรียนรู้การพัฒนาเด็กอนุบาลอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย

Catron และ Allen (2003) กำหนดบทบาทครูปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. บทบาทครูในด้านการปฏิสัมพันธ์

ครูอนุบาลต้องมีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการสอนเด็กนั้นควรส่งเสริมทางด้านปฏิสัมพันธ์กับเด็กในเวลาเรียนให้มาก ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์สามารถใช้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษากับเด็ก โดยครูอนุบาลจะต้องเริ่มที่จะใช้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษากับเด็ก เช่น การให้เด็กเป็นอาสาสมัคร ถามคำถามแบบเปิด-ปิด บอกให้ปฏิบัติตาม และสนทนากับเด็ก อีกทั้งยังต้องใช้อวัจนภาษาในการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก โดยใช้เวลาที่เหมาะสมนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูอนุบาล การยิ้ม การสัมผัส การกอด การอุ้ม การสบสายตา รวมถึงการนั่งในระดับเดียวกับเด็ก ทั้งหมดนี้ คือ การมีปฏิสัมพันธ์ในการใช้อวัจนภาษาซึ่งจะเป็นการมอบความอบอุ่นให้แก่เด็ก

ครูอนุบาลต้องมีความเมตตาและต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กโดยการตั้งใจและสนใจฟังและตอบคำถามด้วยความอ่อนโยน อดทน และเอาใจใส่แก่เด็ก อีกทั้งยังต้องอ่อนโยนและปลอบประโลมเด็กเมื่อเด็กรู้สึกเศร้า เสียใจ หรือกังวล รวมถึงจะต้องคอยสำรวจ

ความต้องการของเด็ก มีเวลาให้เด็ก มีความเข้าใจ ตั้งใจ และมีความยืดหยุ่นในด้านต่างๆ รวมถึงต้องมีความเห็นอกเห็นใจเด็กซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นและเชื่อถือครูอนุบาล ซึ่งได้มีการแนะนำถึงการเอื้ออำนวยให้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก โดยครูจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆอย่างใกล้ชิดกับเด็กในสิ่งที่เด็กกำลังทำรวมถึงซักถามและสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กกำลังทำ ซึ่งการที่เด็กจะสนใจในการทำกิจกรรมนั้นจะเพิ่มสูงขึ้นถ้าหากครูได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็ก

การสนับสนุนการสื่อสารกับเด็ก ครูอนุบาลต้องได้รับความสนใจจากเด็กโดยทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาก่อนการเริ่มการสนทนา การสอน หรือการให้ปฏิบัติตามคำสั่งกับเด็ก ใช้การนั่งในระดับเดียวกันกับเด็กและคอยสบสายตากับเด็ก หรือเรียกชื่อเด็กในการเริ่มการสนทนา รวมถึงการสนทนานั้นต้องใช้ทักษะในการสื่อสาร รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและใช้ภาษาที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่ายเพราะการสนทนาที่ชัดเจนนั้นช่วยลดความผิดพลาดหรือพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ เช่น การกล่าวคำสั่งว่า เตรียมตัวออกไปข้างนอกกันเถอะ นั้นอาจจะไม่ก่อให้เกิดการตอบสนองหรือการเตรียมพร้อมจากเด็ก แต่หากกล่าวว่า เตรียมเสื้อคลุมแล้วมาพบกันที่หน้าประตู ในการกล่าวคำสั่งแบบนี้จะทำให้เด็กตอบสนองได้ดีมากกว่า เนื่องจากสารที่ครูส่งไปยังเด็กนั้นมีการเจาะจงและชัดเจน การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีโดยใช้คำพูดที่ดูจริงใจ และนำยีนดีนั้นจะช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจเรียนมากยิ่งขึ้น

การสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กนั้นต้องเป็นไปด้วยความอ่อนโยน ครูอนุบาลจะต้องไม่ใช้อารมณ์ส่วนตัวของตนเองในการใช้ภาษาที่ไม่ระวางกับเด็ก รวมไปถึงการตะโกน การดูดำ หรือการทำให้อาย ซึ่งเด็กๆนั้นจะเรียนรู้ พฤติกรรมต่างๆโดยดูจากผู้ใหญ่เป็นแบบ โดยเด็กควรจะได้รับความรู้สึกที่อบอุ่น เนื่องจากเด็กก็จะประพฤติตนไปตามทางที่ได้ถูกเลี้ยงดูมาอย่างดี นอกจากนี้ครูยังจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นแก่เด็กที่โตแล้วเช่นเดียวกัน และเด็กก็มีความต้องการให้ครูนั้นมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมกับเพื่อนร่วมห้องรวมถึงบิดามารดา ส่วนการปฏิสัมพันธ์กับเด็กนั้นอาจเป็นการพูดสนทนาในเรื่องของชีวิตประจำวัน หรือประสบการณ์ต่างๆแต่ก็จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม

2. บทบาทครูในการเลี้ยงดู

ครูอนุบาลต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับเด็กผ่านการสัมผัส ได้แก่ การโอบกอด การจูบมือ การอุ้ม การสัมผัสผ่านการเล่นร่วมกับเด็ก การดูแลใกล้ชิดเด็ก ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก

ปฏิสัมพันธ์ของครูอนุบาลในการอบรมสั่งสอนที่อบอุ่นจะมีส่วนช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาทางจินตนาการและความคิดในแง่บวกเกี่ยวกับตนเอง การให้การดูแลและมอบสัมผัสที่อบอุ่นนั้นจะช่วยในการพัฒนาทางด้านอารมณ์และการเรียนรู้ ส่วนเด็กที่ได้รับการพัฒนาทางด้านอารมณ์ นั้นจะมีความสามารถทางการเรียนที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ครูอนุบาลที่ใช้การสัมผัสทางกายกับเด็กนั้นจะทำให้เด็กรับรู้ถึงความอบอุ่นที่ครูได้ทำให้ดูเป็นแบบอย่าง เช่น การกอด การจับมือที่ทักทายและการมอบสัมผัสที่อบอุ่น ซึ่งถือเป็นโอกาสที่ดีที่เด็กจะสามารถเรียนรู้และใช้การสัมผัสที่เหมาะสมได้และสามารถรับรู้ถึงสัมผัสที่ไม่เหมาะสมได้อีกด้วยการใช้วัจนภาษามีส่วนช่วยในการอบรมสั่งสอนเช่นเดียวกัน ซึ่งครูจะต้องให้เด็กเห็นความสำคัญของตนเอง อีกทั้งครูนั้นยังจะต้องอบรมสั่งสอนเด็กอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะเป็นการช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถของตนเองในด้านต่างๆ

3. บทบาทครูในด้านการจัดการความเครียด

เด็กในปัจจุบันประสบปัญหากับความเครียดในหลายๆเหตุการณ์ต่างๆในหลายๆบริบท หลายๆปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียด เช่น ความเครียดภายใน ได้แก่ อายุ เพศ สภาวะอารมณ์ หรือช่วงวัย ความเครียดจากครอบครัว เช่นการเลี้ยงดู การเงิน ความเครียดจากสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งความเครียดจากสิ่งต่างๆเหล่านี้สามารถทำให้เด็กต้องเผชิญและประสบอยู่กับความเครียด นอกจากนี้ การโยกย้ายที่อยู่หรือสังคมก็มีส่วนทำให้เกิดความกดดันและความเครียดได้เช่นเดียวกัน

ครูอนุบาลควรช่วยเด็กให้เรียนรู้เกี่ยวกับความเครียดและควรสร้างสิ่งแวดล้อมต่างๆให้เด็กได้รู้จักการจัดการกับความเครียดและทักษะในการรับมือกับความเครียดได้ ครูอนุบาลจึงควรอธิบายเกี่ยวกับความเครียดต่างๆให้เด็กเข้าใจรวมถึงวิธีที่ใช้ในการจัดการกับความเครียดนั้นๆอย่างเหมาะสม รวมถึงจะต้องให้เด็กกล้าแสดงออก กล้าถาม กล้าแสดงความรู้สึกหรือเล่าเรื่องต่างๆออกมาแบ่งปันกับเพื่อนๆ การให้เด็กได้ทำการแสดงในด้านต่างๆ เช่น แสดงบทบาทสมมติ แสดงละคร นั้นจะช่วยให้เด็กสามารถรับมือกับความเครียดและทำให้ความเครียดลดน้อยลงได้ ซึ่งครูสามารถใช้การแสดงบทบาทสมมติต่างๆรวมเข้ากับปัญหาจริงเพื่อให้เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ ทำให้เด็กได้รับมุมมองของคนอื่นๆ ช่วยให้เด็กรับมือกับความเป็นจริงได้มากขึ้นรวมถึงทำให้เด็กสามารถรับมือได้ด้วยตนเอง

ครูอนุบาลต้องเป็นส่วนช่วยให้เด็กเข้าใจและรู้จักกับการรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆที่ทำให้เกิดความเครียด ซึ่งบทบาทของครูก็ถือเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือเด็ก

ให้สามารถแก้ปัญหาด้วยความเครียดได้ จากปัญหาต่างๆที่เด็กอาจจะได้พบในชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหาความเจ็บป่วย การเสียชีวิต การหย่าร้าง หรือการเปลี่ยนแปลงในครอบครัว ซึ่งครูปฐมวัย อาจจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลที่จะทำให้เด็กเรียนรู้และสามารถรับมือกับปัญหาต่างๆเหล่านี้ได้

4. บทบาทครูในด้านการอำนวยความสะดวก

เด็กอนุบาลต้องการโอกาสในการเล่นโดยใช้จินตนาการต่างๆ การแสดงออกทางอารมณ์ การประสบกับปัญหาต่างๆ การสำรวจ และการประดิษฐ์ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้จะช่วยพัฒนา ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นหลัก โดยผ่านการเรียนแบบเปิดและสภาพแวดล้อมมีความยืดหยุ่นในการเรียนที่จะช่วยเอื้ออำนวยการเรียนรู้ให้แก่เด็ก เช่นแหล่งข้อมูลหรือกิจกรรมต่างๆที่จะช่วยอำนวยความสะดวกทางการเรียนให้แก่เด็ก

ครูอนุบาลต้องมอบโอกาสให้เด็กนั้นมีโอกาสหลายๆด้านให้เด็กรู้จักค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจ รวมถึงกิจกรรมต่างๆให้เด็กได้แสดงความเป็นตนเองออกมา การให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติต่างๆโดยใช้เวลาที่พอเหมาะนั้นจะเป็นวิธีที่ช่วยให้เด็กได้แสดงความเป็นตนเองออกมา ได้เป็นอย่างดีซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมจินตนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี การใช้ทักษะให้เด็กพบเจอปัญหาด้วยตนเองรวมถึงการแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้นจะช่วยให้เด็กมีความกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้นในการเรียนรู้ ทำให้เด็กรู้จักคิดด้วยตนเองและไม่คล้อยตามผู้อื่นอย่างง่ายดาย การที่ครูให้เด็กเลือกทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเองนั้นจะช่วยให้เด็กสามารถคิดและมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้นในการใช้แก้ปัญหาด้วยตนเองซึ่งจะเป็นการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาอีกด้วย การที่ให้เด็กนั้นเรียนรู้ที่จะค้นหาหรือทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองโดยปราศจากการจำกัดเวลานั้นจะช่วยให้เด็กมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงเป็นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กด้วย

ครูอนุบาลต้องสร้างกิจกรรมต่างๆที่สนุกให้เด็กสนใจซึ่งจะเป็นการเอื้ออำนวย การเรียนแก่เด็กในชั้นเรียน เช่น การที่ครูร่วมถามคำถามในการเรียนให้เด็กช่วยกันตอบด้วยความสนุกสนานนั้นจะทำให้เด็กมีอิสระทางความคิด ซึ่งการที่ครูเปิดใจในการสอนนั้นจะทำให้เด็กกล้าที่จะคิดและถามและเรียนรู้ไปพร้อมกับครู ซึ่งครูที่สอนแบบใช้หลักความสมดุลในการเรียน เช่น กฎระเบียบสมดุลกับความอิสระ ความต้องการของส่วนตัวกับความต้องการของส่วนรวม ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้นเป็นไปได้ด้วยดีและไม่เกิดความวุ่นวายในชั้นเรียน

5. บทบาทครูในด้านการวางแผน

ครูอนุบาลต้องวางแผนให้ตรงกับความต้องการของเด็กอย่างปลอดภัยในสภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากความปลอดภัยนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ ครูจะต้องคอยดูว่ามีของเล่น เครื่องมืออุปกรณ์หรือสิ่งของใดที่แตกหักที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็กได้บ้าง

หลักสูตรทางการศึกษานั้นมีนโยบายให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ ในการทำกิจกรรมต่างๆทางการเรียน เช่น กิจกรรมป็นเขา ทำอาหาร วาดน้ำเป็นต้น ดังนั้นครูอนุบาลจึงควรจะต้องสอนเรื่องความปลอดภัยให้แก่เด็กด้วย ให้เด็กตระหนักและระมัดระวังตนเอง เนื่องจากครูนั้นเป็นผู้รับผิดชอบ ครูจึงต้องสอนให้เด็กรู้จักการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมถึงการระวังป้องกันอันตรายต่อตัวของผู้เรียนด้วย

ครูต้องวางแผนการเรียนให้สอดคล้องต่อความต้องการของเด็ก ในการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ โดยครูจะต้องวางแผนการเรียนการสอนให้มีความสมดุลในแต่ละวันเพื่อให้ตรงกับความต้องการของเด็กผู้เรียน แต่หากครูอนุบาลไม่ได้วางแผนการสอนไว้ ก็อาจจะเกิดความวุ่นวายในชั้นเรียนขึ้นได้ ครูอาจจะใช้เพลง หรือการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ รวมถึงกิจกรรมต่างๆที่น่าสนใจเพื่อทำให้เด็กเกิดความสนใจในช่วงแรก

การวางแผนที่มีความสร้างสรรค์นั้นจะต้องใช้ความรู้ของครูในการคุมชั้นเรียนในแต่ละวัน ซึ่งการสอนนี้จะต้องใช้ทั้งจิตวิญญาณและหัวใจของครูในการสอน เพื่อที่การสอนนั้นจะดูมีศิลปะที่ดีที่สร้างสรรค์และมีความน่าสนใจในการเรียนในแต่ละวัน

6. บทบาทครูในด้านการเติมเต็มการสอนให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บทบาทของครูก็คือการเติมเต็มการสอนให้มีความสมบูรณ์โดยการสร้างสภาพแวดล้อมให้แก่เด็ก เพื่อให้เกิดโอกาสที่ดีในการพัฒนาการเรียนของเด็กให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในหนังสือ NAEYC ได้นำเสนอกลยุทธ์ในการสอนไว้ดังนี้

6.1 ครูต้องสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อเอื้ออำนวยบรรยากาศในการเรียนให้แก่เด็กให้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

6.2 เด็กสามารถเลือกกิจกรรมที่หลากหลายที่เด็กสนใจที่ครูได้เตรียมไว้ใน การสอน เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม มุมประสบการณ์

6.3 เด็กต้องรู้สึกสนใจในการเรียนที่ครูได้ออกแบบไว้ให้ เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจแก่เด็กในการเรียน

6.4 เด็กสามารถเลือกการทำงานทั้งแบบเดี่ยวหรือแบบกลุ่มได้

6.5 เด็กต้องมีอุปกรณ์ต่างๆในการเรียนเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียน

6.6 ครูต้องสอดส่องเด็กให้ทั่วถึง ทั้งการเรียนแบบเดี่ยวหรือแบบกลุ่ม

6.7 การตอบคำถามของเด็ก ครูจะต้องระลึกเสมอว่าคำตอบนั้นอาจมีคำตอบที่ถูกต้องหลายคำตอบ

กลยุทธ์นี้ได้ถูกนำไปปรับใช้ทั้ง การสอนแบบที่ใช้เสียง และ การสอนแบบไม่ใช้เสียง การสอนแบบที่ใช้เสียงนั้นจะเป็นการสอนแบบการพูดบอกข้อมูลต่างๆ แต่การสอนแบบที่ไม่ใช้เสียง จะเป็นการสอนที่ไม่ได้ใช้การพูดโดยตรงแต่จะเป็นการใช้ท่าทางในการสื่อสารซึ่งจะไม่ตรงเหมือนกับการสอนแบบที่ใช้เสียง สำหรับเด็กพิการนั้นต้องการการสอนแบบที่ไม่ใช้เสียงในการเรียนมากกว่าการสอนแบบที่ใช้เสียง ซึ่งการพัฒนาทักษะต่างๆจะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้นรู้สึกว่าคุณค่ามากยิ่งขึ้น

7. บทบาทครูในด้านการแก้ปัญหา

ครูอนุบาลเปรียบเสมือนกับเป็นผู้แก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการต่างๆที่ต้องนึกถึงหนทางต่างๆรวมถึงผลที่ตามมา เช่น ปัญหาที่เด็กชอบมีเรื่องชกต่อยกับคนอื่น ครูจะต้องเข้ามาช่วยแก้ปัญหาโดยใช้เทคนิคต่างๆเข้ามาช่วยในการแก้ปัญหา

การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา ครูจะต้องใช้ความยุติธรรมเข้ามาช่วย ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการแก้ปัญหา เมื่อเด็กยังไม่มีทักษะในการแก้ปัญหา ครูอาจใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กสามารถคิดและแก้ปัญหาไปตามลำดับ เมื่อเด็กเริ่มคุ้นเคยกับการแก้ปัญหาบ้างแล้วครูอาจใช้คำถามเพื่อชี้แนะให้หน่อยลง และให้เด็กหาแนวทางของเด็กเองมากขึ้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการแก้ปัญหาครูจะต้องตัดสินใจว่าเมื่อใดจะใช้คำถามอย่างไร เมื่อใดจะเสริมแรง เพื่อให้เด็กแน่ใจว่าเขาไปได้ถูกทาง และแยกแยะว่าสิ่งใดไม่ถูก หรือเมื่อใดควรจะมองหาแนวทางอื่นที่เหมาะสมกว่า และเมื่อใดจึงจะใช้การอภิปรายร่วมกันทั้งชั้น เพื่อให้เด็กช่วยกันคิดแก้ปัญหา โดยครูและเด็กจะต้องฟังข้อคิดเห็นของเด็กแต่ละคนอย่างตั้งใจ และในบางโอกาสครูอาจ

ต้องใช้คำถามกระตุ้นอย่างเหมาะสมเพื่อช่วยให้เด็กสามารถค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาในห้องเรียนต่อไป

ครูอนุบาลมีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก การที่จะให้เด็กอนุบาลมีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ครูอนุบาลมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานให้เด็กมากเท่าที่จะสามารถทำได้ในชั้นเรียน บทบาทของครูอนุบาลมีผลหรือเรียกได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กในทุกด้าน เป็นผู้วางรากฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ที่เห็นได้ง่าย อย่างเช่น การมีสมาธิ ถ้าครูอนุบาลรู้จักการให้เด็กมีสมาธิด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดินบนคาน การเข้าไปในมุมหนังสือ การทำงานประดิษฐ์ การเล่นนิทาน ฯลฯ เด็กได้รับการฝึกดังกล่าว เด็กสามารถที่จะมีสมาธิ โดยรู้จักปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเมื่อโตขึ้น เช่น เด็กรู้จักการฟังเนื้อหา เรื่องราวที่ครูพูดและจับใจความได้ เข้าห้องประชุมแล้วรู้จักเงียบ ไม่คุยตลอดส่งเสียงดังขณะประชุม อ่านหนังสือได้เวลานานและเข้าใจพฤติกรรมดังกล่าวหากไม่ได้รับการฝึกในช่วงปฐมวัยจะยากที่จะฝึกในช่วงเป็นวัยผู้ใหญ่ การมีสมาธิที่ยกตัวอย่าง เป็นเพียงเรื่องที่บางคนเห็นว่าไม่ใช่สิ่งสำคัญ โดยความเป็นจริงแล้วมีความสำคัญและเกี่ยวพันต่อเนื่องกับการเรียนรู้ของเด็ก ฉะนั้นครูอนุบาลเป็นผู้ที่วางรากฐานการเรียนรู้ให้กับเด็กที่จะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ครูอนุบาลจะต้องส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ครูต้องจัดกิจกรรมที่ให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อในการประสานงานกัน การปฏิบัติตามสุขอนามัย การรักษาความปลอดภัย ครูจะต้องส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจและจัดกิจกรรมให้เด็กได้ชื่นชม สร้างสรรค์สิ่งสวยงาม ให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ เล่นเป็นกลุ่ม เล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ มีปฏิริยาโต้ตอบกับเสียงดนตรีและมีคุณธรรมจริยธรรม ครูจะต้องส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคม การเล่นเกมการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาในการเล่น อีกทั้งครูจะต้องพัฒนาการด้านสติปัญญาโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กรู้จักการคิด การสังเกต อ่านภาพจากหนังสือนิทานหรือเรื่องราวที่สนใจ ครูจะต้องสนับสนุนให้เด็กได้มีสมาธิโดยอาจใช้การทำกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์ การร้อยลูกปัด การวาดรูป รวมถึงครูจะต้องสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันกับเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ รวมถึงเด็กที่มีปัญหาที่บ้าน ปัญหาความยากจน ดังนั้นครูจึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

8. บทบาทครูในด้านการให้การสนับสนุนด้านการเรียนการสอน

ครูอนุบาลต้องโอบอ้อมอารีต่อเด็ก และจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ คำว่า "บูรณาการ" จึงเป็นคำที่คุ้นเคยสำหรับครู การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้าน บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรนั้น ครูจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนด การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์กับเด็กอนุบาลอย่างเต็มที่

ครูอนุบาลต้องมองการสอนว่าเป็นเหมือนกับการเดินทาง ที่จะต้องเข้าใจด้วยตนเองต้องพัฒนาการสอนหรือการอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กในการเรียนด้วย ครูจะต้องเข้าใจว่าเมื่อใดที่สอน ก็จะได้รับการสอนคืนกลับมาจากเด็ก เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเมื่อใดที่เราช่วยเขาพัฒนา ตัวเราเองก็จะได้รับการเปลี่ยนแปลงและเติบโตยิ่งขึ้นไปด้วย นอกจากนี้ครูอนุบาลต้องส่งเสริมเด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และได้สร้างความรู้ด้วยตนเองในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวก รวมทั้งการให้เวลาสำหรับเด็กจะเรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งในที่สุดเด็กจะได้ คำตอบหรือแก้ปัญหาด้วยตนเองเกิดเป็นความรู้ที่มีความหมายและนำไปใช้ประโยชน์ได้

9. บทบาทครูในด้านการเรียนรู้

ครูคือผู้เฝ้าหาความรู้อย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการเป็นครูมืออาชีพของตนเอง ครูที่ให้ความสนใจต่อการพัฒนาวิชาชีพของตนคือครูที่มีความตั้งใจ และพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะเข้าใจ หาหนทางที่ดีที่สุดเพื่อพัฒนาให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) กล่าวว่า บทบาทครูในการร่วมมือกันระหว่างความร่วมมือบ้านและโรงเรียน จะช่วยให้การปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กได้ โดยปรับพฤติกรรมนั้นต้องทำอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองและครูร่วมมือกัน ปฏิบัติทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน พฤติกรรมนั้นก็จะหายไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ความร่วมมือของผู้ปกครองเป็นการสนับสนุนให้ลูกเห็นว่าพ่อแม่และครูมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การเรียนรู้ที่โรงเรียนและที่บ้านสอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน อีกทั้งผู้ปกครองยังสามารถจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กได้

นอกจากนี้การที่ผู้ปกครองไปร่วมกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่นการเป็นวิทยากร อาสาสมัคร การให้ข้อมูลของลูก การร่วมประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของลูก การสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียน ทำให้เกิดการสื่อสารสองทาง ซึ่งการติดต่อสื่อสารนี้ไม่ควรเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเท่านั้น แต่ควรได้สื่อสารให้ครูได้รับทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นที่บ้าน พัฒนาการของเด็ก ความสนใจของเด็ก ความรู้สึกของเด็กเกี่ยวกับครู โรงเรียน กิจกรรม และการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ เช่น แหล่งเรียนรู้ สื่อที่น่าสนใจ เป็นต้น การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กนั้น เรียกว่าผู้ปกครองเป็น "หุ้นส่วน" ของโรงเรียนในการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กสู่คุณภาพสูงสุด

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ปรากฏว่ามีผลต่อพัฒนาการและความสำเร็จด้านการศึกษาของเด็กอย่างเด่นชัด อีกทั้งยังช่วยผลักดันให้โรงเรียนดำเนินงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูอนุบาลจะนำไปสู่ ความไว้วางใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความเชื่อมั่นในการทำกิจกรรมร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็ก ทำให้เด็กมีความสุข มีความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์ จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของครูอนุบาลชายและหญิงต่างให้ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง เนื่องจากครูอนุบาลและผู้ปกครองเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาเด็กในทุกด้านอย่างเต็มตามศักยภาพและความแตกต่างของแต่ละบุคคล

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า ครูอนุบาลมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. บทบาทในด้านการอบรมเลี้ยงดู โดยครูอนุบาลควรมีความเอาใจใส่ต่อเด็กในการปฏิบัติและอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การอุ้ม โอบกอด ดูแลอาหารการกิน เครื่องนุ่งห่มสุขภาพอนามัย
2. บทบาทในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยครูอนุบาลควรเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้เด็กอนุบาลได้ค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ควรบอกทุกสิ่งทุกอย่างให้ และต้องคอยสรุปผลของการเรียนรู้ให้เด็กทราบ
3. บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก โดยครูอนุบาลควรมีความเข้าใจเด็กและรักเด็ก
4. บทบาทเกี่ยวกับการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา โดยครูอนุบาลจะต้องมีหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

4.1 การตัดสินใจในเรื่องนโยบาย ครูอนุบาลต้องกล้าตัดสินใจในการนำนโยบายมาปฏิบัติให้ถูกต้องตามศาสตร์ เช่น ในการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายร่วมกับผู้บริหาร เพื่อนครู และผู้ร่วมงานอื่นๆ

4.2 การตัดสินใจในระดับสถานศึกษา ครูอนุบาลจะต้องมีการตัดสินใจเกี่ยวกับงานประจำในหน้าที่ครู ในการเตรียมกิจกรรมและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่างๆ ให้แก่เด็กอนุบาล

4.3 การตัดสินใจในการใช้เทคนิคทางด้านวิชาการ การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจะต้องอาศัยการยืดหยุ่น และมีความไวในการตัดสินใจ

วโร เพ็งสวัสดิ์ (2544) กล่าวถึง บทบาทของครูอนุบาลไว้ ดังนี้

1. บทบาทในการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นหน้าที่หลักของครูอนุบาล ก่อนการจัดประสบการณ์ ครูอนุบาลจำเป็นต้องเตรียมการในด้านต่างๆ ให้พร้อม ได้แก่ การเตรียมเนื้อหา และประมวลประสบการณ์ที่จะสอน การเตรียมสภาพแวดล้อมหรือการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน รวมถึงในระหว่างการทำเนินการสอน ครูอนุบาลจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

2. บทบาทในการอบรมเลี้ยงดู คือ เด็กอนุบาลเป็นวัยที่มีประสบการณ์น้อยมาก ครูอนุบาลจำเป็นต้องอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝัง จริยธรรมและระเบียบวินัยต่างๆ เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

3. บทบาทในการควบคุมดูแลเด็กเล่น คือ การเล่นถือเป็นการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล การเล่นถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้แก่เด็ก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา

4. บทบาทในการะงานประจำวัน คือ งานในชั้นเรียนอนุบาล ได้แก่ บัญชีเรียกชื่อ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ หลักฐานในการวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็ก ผลงานเด็ก สมุดรายงานประจำตัวเด็ก แบบบันทึกพฤติกรรมเด็ก หลักฐานเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเด็ก เป็นต้น พัฒนาการด้านต่างๆ ตลอดจนแบบบันทึกพฤติกรรมเด็ก

กรมวิชาการ (2540) กล่าวถึง บทบาทครูอนุบาลเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

1. บทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมให้แก่เด็ก ประสบการณ์และกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและความสนใจของเด็ก
2. บทบาทในการบันทึกคำพูดของเด็กในการสนทนา ทั้งระหว่างเด็กด้วยกัน และเด็กกับครู ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอนุบาลได้ตรงตามพัฒนาการ
3. บทบาทเกี่ยวกับดูแลการรับประทานอาหารของเด็ก ผ่านฝึกให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง ฝึกมารยาทในการรับประทานอาหารอย่างใกล้ชิด ตลอดจนดูแลเรื่องสุขนิสัยของเด็กในกิจวัตรประจำวัน
4. บทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก โดยจัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ ให้เพียงพอต่อเด็ก เหมาะสมกับวัย และตามความสนใจของเด็ก
5. บทบาทในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการส่งเสริมพัฒนาการ และแก้ไขจุดบกพร่องของเด็กเป็นรายบุคคล
6. บทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก โดยการยอมรับความรู้สึก นึกคิด และการยอมรับความคิดเห็นของเด็ก โดยคำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดอย่างเป็นระบบ รวมถึงชมเชยเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม
7. บทบาทในการปฏิบัติงานธุรการประจำชั้นอย่างสม่ำเสมอ
8. บทบาทในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่เด็ก เมื่อเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน
9. บทบาทในการตรวจสอบสุขภาพประจำวัน ผ่านการสัมผัส เพื่อให้เกิดความรัก ความอบอุ่น ครูอนุบาลควรมีการตรวจความสะอาด หากเกิดอาการไข้หรือโรคระบาด ครูอนุบาลต้องตรวจดูว่ามีเด็กคนไหนเป็นโรคบ้าง และป้องกันไม่ให้เกิดการกระจายของโรคไปสู่เด็กคนอื่น
10. บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีการพูดคุยปรึกษาหารือ เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
11. บทบาทในการให้ความรู้ผู้ปกครองให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2545) กล่าวว่า ครูอนุบาลควรมีบทบาทดังนี้

1. บทบาทในฐานะการเป็นแบบอย่างแก่เด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้มีความสามารถในการเรียนรู้โดยการเลียนแบบเป็นอย่างมาก ดังนั้นครูอนุบาลควรมีการเป็นแบบอย่างแก่เด็ก ดังนี้

- 1.1 การมีบุคลิกเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ได้แก่ กิริยา ท่าทางการแต่งกาย การทรงตัว การพูดจาที่เหมาะสม
  - 1.2 การใช้เสียงอ่อนโยน สุภาพ และประโยคที่พูดควรเป็นประโยคที่ชัดเจน
  - 1.3 การฝึกความมีระเบียบ ความสะอาด ความประหยัด
  - 1.4 การปฏิบัติต่อเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่แสดงความลำเอียง
2. บทบาทในการสร้างเสริมบุคลิกภาพและการสร้างสรรค์ มีดังนี้
- 2.1 การตั้งใจฟังเวลาเด็กพูด
  - 2.2 การสนใจในคำถามเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจพูดของตนเอง
  - 2.3 การชมเชยและแสดงกิริยาชื่นชมในผลงานของเด็ก พยายามช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง และกล้าแสดงออก

2.4 การเคารพในความแตกต่างของเด็ก ไม่เปรียบเทียบเด็ก

2.5 การให้โอกาสเด็กได้เล่นและทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง

3. บทบาทของครูในการส่งเสริมโภชนาการของเด็ก มีดังนี้

- 3.1 การร่วมมือกับผู้ปกครอง โดยเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหาร
- 3.2 การจัดทำอาหารกลางวันและอาหารว่างให้เด็กร่วมกับผู้ปกครอง
- 3.3 การประเมินสภาพโภชนาการเป็นระยะๆ ร่วมกับผู้ปกครองในการศึกษาโภชนะวิสัยของเด็กและแก้ไขปรับปรุงถ้ามีปัญหา

4. บทบาทครูในการส่งเสริมนิสัยส่วนตัวและสังคม ประกอบไปด้วย

- 4.1 การฝึกให้เด็กมีนิสัยเรื่องกิจวัตรส่วนตัวอย่างมีระเบียบ การขบถ่าย การรักษาความสะอาดให้รู้จักว่าเวลานี้เป็นเวลาเล่น เวลานี้เป็นเวลาเรียน
- 4.2 การให้เด็กเล่นดนตรีง่ายๆ
- 4.3 การแก้ไขปรับปรุงการทรงตัวที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก

5. บทบาทครูในการส่งเสริมความเข้าใจในภาษา มีดังนี้

5.1 การสนทนากับเด็ก จัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้ใช้ภาษา

5.2 การเล่านิทานหรืออ่านเรื่องจากหนังสือให้เด็กฟัง เพื่อฝึกความสามารถในการฟัง และเพิ่มพูนคำศัพท์

5.3 การให้เด็กเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง

5.4 การส่งเสริมให้เด็กเล่นบทบาทสมมติ โดยการจัดเป็นมุมบ้านและอื่นๆ

ลัดดา นิลละมณี (2524 อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) กล่าวว่า บทบาทของครูอนุบาลที่ควรพิจารณา มีดังนี้

1. การปฏิบัติงานของครูอนุบาลต่อเด็ก ครูควรมีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก
2. การตอบสนองความต้องการของเด็ก เด็กแต่ละคนอาจมีความต้องการในบางสิ่งบางอย่างแตกต่างกันออกไป
3. การให้ความอบอุ่นแก่เด็ก แสดงความสนใจและให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างจริงใจกับเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
4. การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ไม่ชอบอยู่นิ่ง จะต้องมีกิจกรรมทำอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเพื่อส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก ควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้เห็นมากๆ ได้ฟังมากๆ หรือช่วยให้เข้าใจความหมาย จะทำให้เด็กอยากเห็น อยากฟัง อยากรู้มากขึ้น และยังเด็กได้รับความรู้ ได้รับประสบการณ์จากการได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ความรู้และประสบการณ์ก็จะกว้างขวางออกไปทุกที่จะทำให้เด็กมีประสบการณ์มากขึ้น มีความสามารถ เกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น
5. การประเมินความพร้อมในการเรียนรู้ เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต ความสามารถและการแสดงออกอาจเปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมประสบการณ์ การประเมินผลเด็กปฐมวัยไม่ใช่เป็นการตัดสินว่าผ่านหรือไม่ผ่าน แต่เป็นการประเมินในพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมและลักษณะนิสัยต่างๆ โดยการประเมินผลในเด็กปฐมวัยควรรู้วิธีที่หลากหลาย คือ การสังเกต การสนทนา แฟ้มสะสมผลงาน ในการประเมินผลควรมีการบันทึกพัฒนาการเด็กเป็นระยะ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาหาแนวทางปรับปรุง วิธีเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กต่อไป

เบญจา แสงมะลิ (อ้างถึงใน เยี่ยมลักษณะ อนุดาการณ์, 2542) ได้กล่าวถึง บทบาทของ ครูอนุบาล ต้องมีบทบาทเป็น 9 นัก ดังนี้

1. นักรัก ครูอนุบาลจะต้องเป็นคนที่รักเด็กและทำตัวให้เด็กรัก
2. นักเล่น ครูอนุบาลจะต้องเป็นคนที่สามารถเล่นกับเด็กได้
3. นักร้อง ครูอนุบาลจะต้องเป็นคนที่สามารถร้องเพลงเด็กได้ และสามารถเลือกเพลงที่เหมาะสมกับเด็ก
4. นักเต้น ครูอนุบาลต้องมีความสามารถในการเคลื่อนไหวและการทำท่าทางประกอบจังหวะต่างๆ
5. นักเล่า ครูอนุบาลต้องเป็นนักเล่านิทาน หรือเรื่องราวต่างๆ
6. นักคิด ครูอนุบาลต้องเป็นคนที่คิดเก่งในเรื่องของการคิดกิจกรรม คิดประดิษฐ์สื่อของเล่น คิดหาทางส่งเสริม กระตุ้นพัฒนาการเด็ก เป็นต้น
7. นักทำ ครูอนุบาลจะต้องเป็นผู้ที่ขยันในการทำงาน ทำสื่ออุปกรณ์ต่างๆ
8. นักฝัน เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ช่างเพื่อฝันจินตนาการ ดังนั้น ครูอนุบาลจะต้องเป็นคนช่างฝันจินตนาการร่วมกับเด็กด้วย
9. นักแต่ง ครูอนุบาลจะต้องเป็นผู้ที่สามารถแต่งนิทาน เรื่องราวต่างๆที่เหมาะสมกับเด็ก ตกแต่งห้องเรียนสถานที่ แต่งเพลง และการรู้จักแต่งตัว

เยี่ยมลักษณะ อนุดาการณ์ (2542) กล่าวถึง บทบาทของครูอนุบาล ไว้ดังนี้

1. บทบาทในการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก
2. บทบาทในการเสริมสร้างบุคลิกภาพและการสร้างสรรค์ให้กับเด็ก
3. บทบาทในการส่งเสริมโภชนาการของเด็ก และการส่งเสริมนิสัยส่วนตัวและสังคมให้แก่เด็กได้อย่างเหมาะสม
4. บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อเล็ก รวมทั้งการปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้
5. บทบาทในการส่งเสริมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อและการทรงตัวให้เหมาะสม เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การวิ่ง

6. บทบาทในการส่งเสริมความเข้าใจทางภาษา อาจะจัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงออกโดยอาจจะให้เด็กเล่าเรื่องตนเอง

7. บทบาทในการติดต่อหรือปฏิสัมพันธ์กับบิดามารดาผู้ปกครองของเด็ก

สรุปได้ว่า ครูอนุบาลมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยต่างๆ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ครูอนุบาลมีการวางแผนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กผ่านการเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่เด็กสนใจ โดยสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้แก่เด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ ให้เพียงพอต่อเด็ก เหมาะสมกับวัย ตามความสนใจของเด็ก โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ พร้อมทั้งประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล โดยมีการนำผลของการประเมินมาใช้ในการวางแผนในการพัฒนาเด็ก นอกจากนี้ ครูอนุบาลจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองด้วยความเป็นกันเอง ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีการพูดคุย ปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

จตุรา อ่วมอ่อง (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของครูที่มีต่อเด็กวัยอนุบาลที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเรียนการสอน พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทด้านการเรียนการสอนในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ในเรื่องส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ โดยมีการปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 98.32 และครูพบปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดในเรื่อง การไม่เคยได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ในเรื่องการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต โดยมีการปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 99.50 และครูพบปัญหาในด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากที่สุดในเรื่อง ปัญหาพฤติกรรมที่มาจากบ้าน และด้านการประสานความร่วมมือ พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทด้านการประสานความร่วมมือ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ในเรื่องวิธีการติดต่อสื่อสาร โดยมีการปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 87.56 และครูพบปัญหาในด้านการประสานความร่วมมือมากที่สุด

ในเรื่องการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองของเด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวในบางประเด็นอาจเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก เพราะอาจถูกมองว่าก้าวท้าวในเรื่องส่วนตัว

สุกรี วิยะทัศน์ (2531) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม และความเชื่อของมารดาที่มีผลต่อภาวะทุพโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน โดยผลการวิจัยพบว่า มารดาที่มีโอกาสในการรับรู้ข่าวสารน้อยมีผลทำให้เด็กมีทุพโภชนาการมากกว่า มารดาที่มีโอกาสในการรับรู้ข่าวสารมาก และปัจจัยทางความเชื่อถือของมารดา ที่เป็นความเชื่อที่ไม่ถูกต้องกับอาหารและนม รวมทั้งความเชื่อในการงดอาหารแสดงในระยะหลังคลอด มีผลต่อทุพโภชนาการของเด็ก ทำให้ภาวะทุพโภชนาการของเด็กเพิ่มมากขึ้น

สายวริน จิณวุฒิ (2541) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาบทบาทบิดา บทบาทของมารดาในฐานะตัวทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กปฐมวัย โดยผลการวิจัยพบว่า บทบาทของบิดา ด้านการเลี้ยงดูบุตร ด้านการสันทนากการ และบทบาทของมารดา ด้านการเลี้ยง ด้านการแก้ปัญหา ด้านสันทนากการ สามารถทำนายพฤติกรรมการปรับตัวรวม ด้านการเป็นแบบทางสังคม ด้านการสันทนากการ และบทบาทมารดาทั้ง 5 ด้าน สามารถทำนายพฤติกรรมการปรับตัว ด้านการช่วยเหลือตนเอง ด้านการเลี้ยงดูบุตร และบทบาทของมารดา ด้านการเลี้ยงดูบุตร ด้านการแก้ปัญหา ด้านสันทนากการ สามารถทำนายพฤติกรรมการปรับตัวด้านการเคลื่อนไหว ด้านการเลี้ยงดูบุตร และบทบาทของมารดา ด้านการเลี้ยงดูบุตร ด้านการเป็นตัวแบบทางสังคม ด้านสันทนากการ สามารถทำนายพฤติกรรมการปรับตัว ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ด้านการเลี้ยงดูบุตร ด้านสันทนากการ และบทบาทของมารดา ด้านการเลี้ยงดูบุตร ด้านการแก้ปัญหา ด้านสันทนากการ สามารถทำนายพฤติกรรมการปรับตัวด้านสติปัญญา/สื่อความหมาย

อรทัย รัตนมณี (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาของบิดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในเขตเมือง ผลการวิจัยพบว่า บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยบ่อยหรือเป็นประจำ 4 ด้าน ยกเว้น การพาลูกไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และร่วมกันวางแผน ปรึกษาหารือหรือพูดคุยเรื่องการเลี้ยงดูลูกกับคนอื่นในครอบครัว หรือญาติผู้ใหญ่ ดังนี้ การหาเลี้ยงครอบครัว บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด ในเรื่องการเสียสละ ความสุขส่วนตัวให้ลูก และทำงานพิเศษเพิ่มมากขึ้น ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ด้านร่างกาย บิดาส่วนใหญ่จะการดูแลและพยายามเมื่อลูกไม่สบาย การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การป้องกันอุบัติเหตุ ด้านสติปัญญา บิดาส่วน

ใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดในเรื่องการตอบคำถามเมื่อถูกซักถาม ชักชวนให้ลูกดูสิ่งที่น่าสนใจ และสนทนาซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่ลูกเห็น ด้านอารมณ์ บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดในเรื่อง การยกย่องชมเชยเมื่อลูกทำความดี ฝึกให้ลูกปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม ด้านสังคม บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดในเรื่องฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของและรู้จักความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ด้านการเป็น สื่อกกลางของครอบครัว บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติการสร้างบรรยากาศที่เป็นความสุขในครอบครัว และสร้าง สัมพันธ์อันดีระหว่างสามีภรรยา ด้านการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเป็นบิดาที่ดี บิดาส่วนใหญ่เรื่อง การพยายามเป็นแบบอย่างที่ดี และปรับปรุงนิสัยของตนเอง

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Barnard และคนอื่นๆ (2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ มุมมองของครูอนุบาลหญิงเกี่ยวกับพบ อุปสรรคที่มีต่อการมีผู้ชายเข้ามาในการศึกษาปฐมวัยและรวมถึงคำแนะนำสำหรับการสรรหาผู้ชายใน ตำแหน่งครูอนุบาล ผลการวิจัย พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นว่า รายได้ของการเป็นครู อนุบาลไม่เพียงพอที่ผู้ชายจะอยากเข้ามาทำงานหรือจะให้ผู้ชายทำงานในระยะยาว ครูอนุบาลหญิง เชื่อว่าการตัดสินใจของผู้ชายที่จะเข้ามาในอาชีพนี้ได้รับอิทธิพลจากแบบอย่างที่ดีรุ่นพี่จากเพศ เดียวกันและประสบการณ์ที่ก่อนหน้านี้เกี่ยวกับเด็กเล็ก ครูอนุบาลหญิงคิดว่าผู้ชายอยากจะรู้สึกท้อใจ เนื่องจากมีเพื่อนครูที่เป็นผู้ชายน้อยมาก ผู้ตอบคำถามมีความคิดเห็นว่าที่ครูอนุบาลชายจำเป็นต้อง ปฏิบัติต่อเด็กแตกต่างจากครูอนุบาลหญิง ในเรื่องปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็กเล็ก เนื่องจาก ครูอนุบาลชายมักถูกกล่าวหาเรื่อง ความเสี่ยงการทารุณทางเพศเด็ก แต่ครูชายอนุบาลชายยังได้รับการ ยอมรับจากผู้ปกครองและสังคมทางการศึกษา นอกจากนี้ครูอนุบาลหญิงเห็นด้วยกับการรณรงค์ ด้านสื่อให้เรียกร้องถึงความเท่าเทียมและการฝึกอบรมของการศึกษาปฐมวัยจะช่วยให้การสรรหาครู อนุบาลชายในการศึกษาปฐมวัย

Park (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้สึกของครูอนุบาลชายในประเทศเกาหลีใต้ เกี่ยวกับเส้นทางการเข้าวิชาชีพทางการศึกษาปฐมวัย โดยศึกษาจากประสบการณ์ของครูอนุบาลชาย 3 คนในประเทศเกาหลี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเปรียบเสมือนโลกของผู้หญิง และ ครูอนุบาลชายมักได้รับการดูหมิ่นจากคนรอบตัว รวมถึงครอบครัวของตนเอง นอกจากนี้ครูอนุบาล ชายยังต้องเผชิญกับความคาดหวังของสังคม

Peeters (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผู้ชายกับการจัดการศึกษาปฐมวัย: จากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ชายยุโรป ได้ศึกษาเหตุผลของการแบ่งแยกทางเพศ ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ทำไมหน้าที่ในการดูแลเด็กจึงเป็นของผู้หญิง นอกจากนี้ยังศึกษาเรื่องของความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง งานวิจัยนี้จึงหาคำตอบว่าจะมีวิธีการใดในการเพิ่มอัตราผู้ชาย ผลการวิจัยพบว่า สังคมมองว่าการศึกษาปฐมวัยเป็นงานของผู้หญิง งานวิจัยนี้ได้ค้นพบแนวทางในการเพิ่มอัตราครูอนุบาลชาย โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย การจัดการอบรมของภาครัฐ รวมถึงนโยบายของโรงเรียน

Shaham (1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นและทัศนคติของครูอนุบาลชาย การแสดงความคิดเห็นทั้งส่วนตัวและจากทั้งสังคมของครูอนุบาลชาย พบว่า กลุ่มครูอนุบาลชายมีความเป็นปัจเจกบุคคล มีการกระตือรือร้น มีสามัญสำนึกทางสังคม และปราศจากวัตถุนิยมในระดับที่สูง สี่ในห้าคนนั้นเคยมีประสบการณ์จากอาชีพอื่นมาก่อน แต่ตัดสินใจเข้ามาเป็นครูสอนในโรงเรียนเตรียมอนุบาลเพราะพวกเขาสนุกกับการสอน ทั้งห้าคนเป็นที่ยอมรับให้สอนร่วมกับครูผู้หญิง และทั้งห้าคนยังคนรายงานให้เห็นถึงระยะเวลาของการปรับตัวที่จะทำงานร่วมกับเด็กเล็ก และสัมผัสได้ว่าบางครั้งเด็กๆ ส่วนมากโดยเฉพาะเด็กผู้หญิงค่อนข้างที่จะเขินอายในตอนแรกเวลาที่อยู่ใกล้ๆ ครูอนุบาลชาย สามในห้าคนรู้สึกว่าคุณปกครองไม่ไว้วางใจและคิดว่า ครูอนุบาลชายชอบเล่นแรงหรือใช้ความรุนแรงกับเด็ก ซึ่งเรื่องสำคัญที่ครูผู้ชายเป็นกังวลใจมากที่สุดในการปฏิบัติงาน

Sumsion (2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ครูอนุบาลชายในการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามประเด็น และการศึกษาเป็นรายกรณี ผลการวิจัยพบว่า จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์ครูอนุบาลชายและเด็กอนุบาล โดยทั่วไปมักจะจินตนาการภาพครูอนุบาลในความคิดของตนเองว่าเป็นผู้หญิงแต่เมื่อครูอนุบาลชายเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนแล้ว พบว่าเด็กไม่ได้รู้สึกว่าคุณครูอนุบาลชายแตกต่างจากครูอนุบาลหญิง โดยเด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆที่ครูอนุบาลชายสอนได้ดีเทียบเท่าครูอนุบาลหญิง

Westerman และคนอื่นๆ (1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจของมารดา กับกิจกรรมของเด็ก ทั้งโรงเรียนและที่บ้าน โดยศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง 70 คน อายุระหว่าง 4-14 ปี ในครอบครัวที่หลากหลาย โดยใช้ The Dyadic Adjustment Scales และ The Child Behavior Checklist พบว่า ในการตัดสินใจของมารดา และการปฏิบัติของเด็กที่บ้านมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

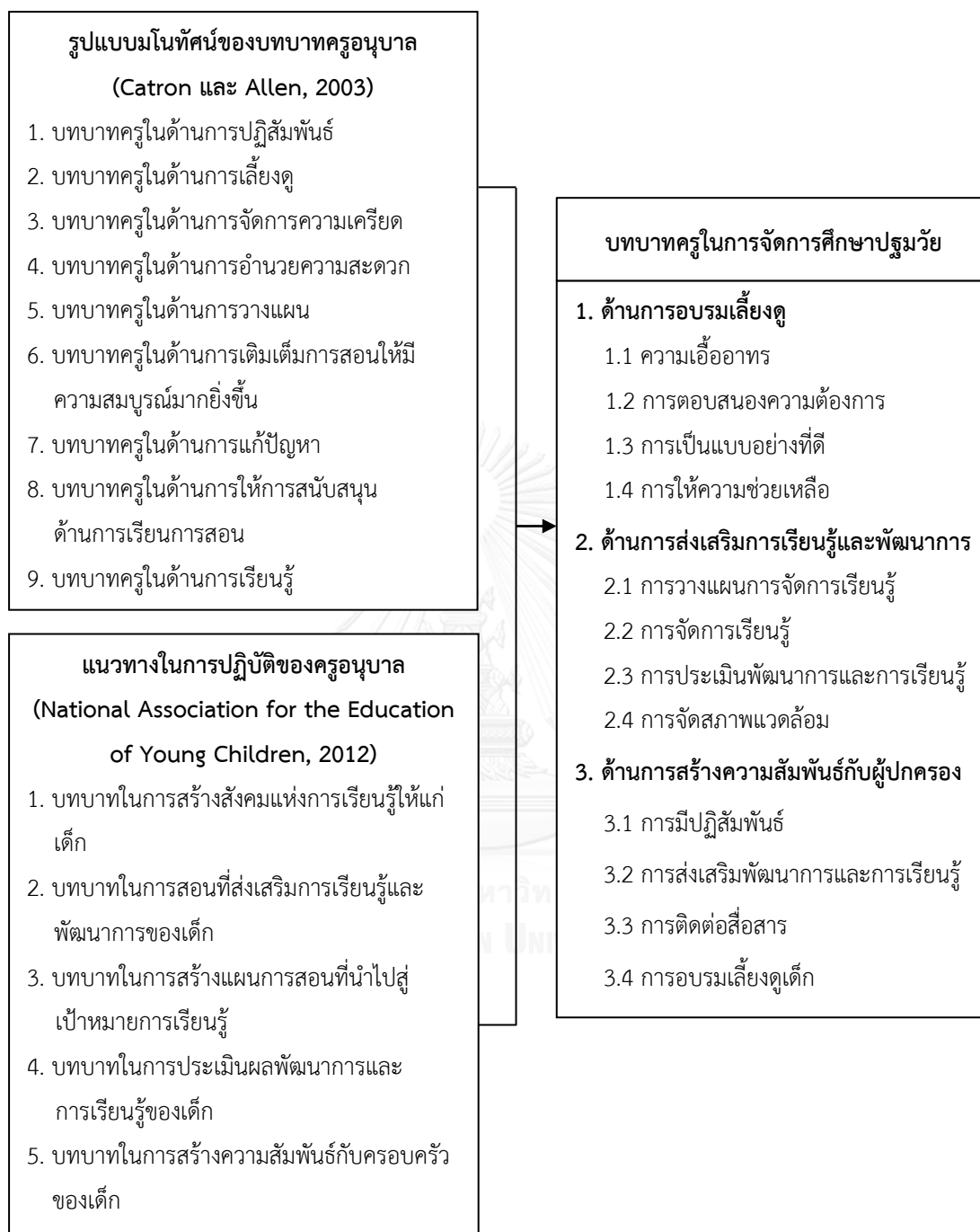
การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย

- 1.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย บทบาทผู้ชายและบทบาทผู้หญิงในการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญและหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย บทบาทและหน้าที่ของครูอนุบาล จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์ และสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในแผนภาพที่ 4
- 1.4 ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย มาจำแนกตามความหมายและตัวบ่งชี้ ดังแสดงในตารางที่ 2

แผนภาพที่ 4 การสังเคราะห์บทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตารางที่ 2 ตัวแปรที่ศึกษา จำแนกตามความหมาย และตัวบ่งชี้

ตัวแปรที่ศึกษา	ความหมาย	ตัวบ่งชี้
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู		
1.1 ความเอื้ออาทร	การใช้คำพูด ท่าทางที่แสดงถึงความรัก ความเอาใจใส่ และความมีน้ำใจต่อเด็ก	1.1.1 การใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่ 1.1.2 การปฏิบัติต่อเด็กอย่างนุ่มนวล 1.1.3 การเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อเด็ก 1.1.4 การเห็นอกเห็นใจ รับรู้อารมณ์และความรู้สึกของเด็ก
1.2 การตอบสนองความต้องการ	การปฏิบัติต่อเด็กที่แสดงถึงความเข้าใจในพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็ก	1.2.1 การให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ 1.2.2 การปฏิบัติที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก 1.2.3 การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเด็ก 1.2.4 การสนใจในคำถามและการตอบคำถามของเด็ก
1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี	การแสดงออกทางพฤติกรรม วาจาที่เหมาะสมกับกาลเทศะ และบทบาททางเพศ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก	1.3.1 การใช้คำพูดที่สุภาพและอ่อนโยนกับเด็ก 1.3.2 การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ สะอาดและเรียบร้อย 1.3.3 การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 1.3.4 การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศ
1.4 การให้ความช่วยเหลือ	การดูแล อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมที่ทำเป็นประจำในแต่ละวัน	1.4.1 การรับประทานอาหาร 1.4.2 การรักษาความสะอาดของร่างกาย 1.4.3 การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง 1.4.4 การมีวินัยในตนเอง

ตารางที่ 2 (ต่อ) ตัวแปรที่ศึกษา จำแนกตามความหมาย และตัวบ่งชี้

ตัวแปรที่ศึกษา	ความหมาย	ตัวบ่งชี้
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการ		
2.1 การวางแผนการจัด การเรียนรู้	การกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหากิจกรรม และสื่อ การเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็น ระบบโดยคำนึงถึงพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก	2.1.3 ความสร้างสรรค์และน่าสนใจของ กิจกรรม 2.1.2 ความสอดคล้องกับความต้องการ ของเด็ก 2.1.3 ความเหมาะสมกับพัฒนาการและ วัยของเด็ก 2.1.4 ความปลอดภัยของเด็ก
2.2 การจัดการเรียนรู้	การจัดกิจกรรมตามแผน การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับพัฒนาการ โดยให้เด็กได้รับ ประสบการณ์ตรงผ่านการลง มือปฏิบัติ และสามารถสร้าง องค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	2.2.1 อำนวยความสะดวกให้เด็กค้นพบ ความรู้ด้วยตนเอง 2.2.2 การกระตุ้นความสนใจของเด็ก 2.2.3 การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า 2.2.4 การเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมใน การเรียนรู้
2.3 การประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้	กระบวนการสังเกตพฤติกรรม ของเด็กในขณะทำกิจกรรม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย วิธีการที่หลากหลาย เพื่อนำ ผลมาใช้ในการออกแบบ กิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก	2.3.1 การประเมินพัฒนาการอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 2.3.2 การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย 2.3.3 การนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2.3.4 การนำผลการประเมินมาใช้ในการ พัฒนาเด็ก
2.4 การจัดสภาพแวดล้อม	การออกแบบสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสนองความต้องการ ความสนใจของเด็กโดย คำนึงถึงความปลอดภัย และเหมาะสมกับวัยของเด็ก	2.4.1 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ 2.4.2 การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมกับวัยของเด็ก 2.4.3 การจัดพื้นที่คำนึงความปลอดภัย สำหรับเด็ก 2.4.4 การจัดสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ ที่หลากหลายเพื่อตอบสนอง ความต้องการของเด็ก

ตารางที่ 2 (ต่อ) ตัวแปรที่ศึกษา จำแนกตามความหมาย และตัวบ่งชี้

ตัวแปรที่ศึกษา	ความหมาย	ตัวบ่งชี้
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง		
3.1 การมีปฏิสัมพันธ์	การปฏิบัติต่อผู้ปกครองที่แสดงถึงความเป็นมิตรและให้เกียรติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน	3.1.1 การปฏิบัติต่อผู้ปกครองด้วยท่าทีที่เป็นมิตร 3.1.2 การใช้คำพูดที่อ่อนโยน 3.1.3 การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้ปกครอง 3.1.4 การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละครอบครัว
3.2 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	3.2.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3.2.2 การเป็นอาสาสมัครในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก 3.2.3 การให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 3.2.4 การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน
3.3 การติดต่อสื่อสาร	วิธีการหรือกิจกรรมที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	3.3.1 การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเอกสาร 3.3.2 การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการพบปะ พูดคุย 3.3.3 การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการประชุมและการเยี่ยมบ้าน 3.3.4 การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเครื่องมือสื่อสาร
3.4 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	การให้ความรู้และการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	3.4.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 3.4.2 การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ตารางที่ 2 (ต่อ) ตัวแปรที่ศึกษา จำแนกตามความหมาย และตัวบ่งชี้

ตัวแปรที่ศึกษา	ความหมาย	ตัวบ่งชี้
3.4 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก (ต่อ)		3.4.3 การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก 3.4.4 การให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองและครูอนุบาล ในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีครูอนุบาลชายและหญิงปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้นในโรงเรียนเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประชากร จำแนกตามภูมิภาค

ประชากร	ภูมิภาค							
	กลาง	ตะวันตก	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	เหนือ	รวม (คน)	
ผู้ปกครอง	2,275	1,340	1,060	2,337	1,083	1,428	9,523	
ครูอนุบาล	ครูชาย	38	27	22	53	24	23	187
	ครูหญิง	54	41	31	70	33	45	274
รวม (คน)	2,367	1,408	1,113	2,460	1,140	1,496	9,984	

2.1 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้ปกครองและครูอนุบาล จำนวนทั้งสิ้น 396 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน วรณิ แกมเกต, 2551) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ 5% จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ปกครองและครูอนุบาล โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง 1 คน ครูอนุบาล 2 คน จำแนกเป็น ครูอนุบาลชาย 1 คน และครูอนุบาลหญิง 1 คน ได้ตัวอย่างประชากรที่ครอบคลุมทุกภูมิภาค จำนวน 543 คน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวอย่างประชากร จำแนกตามภูมิภาค

ประชากร	ภูมิภาค						รวม (คน)	
	กลาง	ตะวันตก	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	เหนือ		
ผู้ปกครอง	33	27	22	52	24	23	181	
ครูอนุบาล	ครูชาย	33	27	22	52	24	23	181
	ครูหญิง	33	27	22	52	24	23	181
รวม (คน)	99	81	66	156	72	69	543	

2.1.2 ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างประชากรโดยใช้จากภูมิภาคที่มีตัวอย่างประชากรน้อยที่สุดคือ ภาคตะวันออก จำนวน 22 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 66 คน ซึ่งจะใช้เป็นฐานในการกำหนดตัวอย่างประชากรให้ครอบคลุมภูมิภาคอื่น โดยผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนทั้ง 6 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 22 โรงเรียน เพื่อให้ได้ตัวอย่างประชากรทุกภูมิภาคเท่ากัน ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามภูมิภาค

ประชากร	ภูมิภาค						รวม (คน)
	กลาง	ตะวันตก	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	เหนือ	
ผู้ปกครอง	22	22	22	22	22	22	132
ครูอนุบาล	ครูชาย	22	22	22	22	22	132
	ครูหญิง	22	22	22	22	22	132
รวม (คน)	66	66	66	66	66	66	396

2.2 ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ ผู้ปกครอง ครูอนุบาลชายและหญิง รวมทั้งสิ้น 18 คน จำแนกเป็น ผู้ปกครอง 6 คน และครูอนุบาล 12 คน จำแนกเป็น ครูอนุบาลชาย 6 คน และครูอนุบาลหญิง 6 คน จากทั้งหมด 6 โรงเรียน โดยคัดเลือกตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (วรรณิ แกมเกตุ, 2551) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.2.1 โรงเรียนที่ได้คะแนนสูงที่สุดจากการทำแบบสอบถาม จำนวน 3 โรงเรียน

2.2.2 โรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำที่สุดจากการทำแบบสอบถาม จำนวน 3 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท จำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1) แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับเพศ สถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด อาชีพ จำนวนบุตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และเติมคำตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาล โดยกำหนดให้ตอบคำตอบทั้งของครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัยครอบคลุมประเด็น 3 ด้าน จำนวน 44 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน 16 ข้อ
ด้านที่ 2 การส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	จำนวน 12 ข้อ
ด้านที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	จำนวน 16 ข้อ

2) แบบสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับเพศ สถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่กำลังปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการสอน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และเติมคำตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาล โดยกำหนดให้ตอบคำตอบทั้งของครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัยครอบคลุมประเด็น 3 ด้าน จำนวน 48 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	16	ข้อ
ด้านที่ 2 การส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	จำนวน	16	ข้อ
ด้านที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	จำนวน	16	ข้อ

แบบสอบถามผู้ปกครองและครูอนุบาล กำหนดความหมายมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	การปฏิบัติหรือพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การปฏิบัติหรือพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	การปฏิบัติหรือพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การปฏิบัติหรือพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	การปฏิบัติหรือพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับวันที่ให้สัมภาษณ์ เวลา สถานที่จัดสัมภาษณ์ ชื่อ-สกุล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ โรงเรียนที่บุตรหลานศึกษา จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จำนวน 12 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	4	ข้อ
ด้านที่ 2 การส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	จำนวน	4	ข้อ
ด้านที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	จำนวน	4	ข้อ

2) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับวันที่ให้สัมภาษณ์ เวลา สถานที่จัดสัมภาษณ์ ชื่อ-สกุล เพศ อายุ สอนระดับชั้น ประสบการณ์ในการสอน การศึกษา ภาระหน้าที่ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นครุอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เป็น รายบุคคล จำนวน 12 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	4	ข้อ
ด้านที่ 2 การส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	จำนวน	4	ข้อ
ด้านที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	จำนวน	4	ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด และองค์ประกอบเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัยจากเอกสาร บทความ อินเทอร์เน็ตและงานวิจัย และศึกษาบทบาททางเพศของชายและหญิงจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2 ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างเนื้อหา และข้อคำถามในแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 โครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย			
	แบบสอบถาม (ข้อ)		แบบสัมภาษณ์ (ข้อ)	
	ผู้ปกครอง	ครุอนุบาล	ผู้ปกครอง	ครุอนุบาล
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู			1-4	1-4
1.1 ความเอื้ออาทร	1-4	1-4		
1.2 การตอบสนองความต้องการ	5-8	5-8		
1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี	9-12	9-12		
1.4 การให้ความช่วยเหลือ	13-16	13-16		
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ			1-4	1-4
2.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้	17-20	17-20		
2.2 การจัดการเรียนรู้	-	21-24		
2.3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	21-24	25-28		
2.4 การจัดสภาพแวดล้อม	25-28	29-32		

ตารางที่ 6 (ต่อ) โครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย			
	แบบสอบถาม (ข้อ)		แบบสัมภาษณ์ (ข้อ)	
	ครูอนุบาล	ผู้ปกครอง	ครูอนุบาล	ผู้ปกครอง
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง			1-4	1-4
3.1 การมีปฏิสัมพันธ์	29-32	33-36		
3.2 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	33-36	37-40		
3.3 การติดต่อสื่อสาร	37-40	41-44		
3.4 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	41-44	44-48		

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามขอบข่ายเนื้อหาในกรอบแนวคิด การวิจัยและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ ที่ปรึกษา

4.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.4.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือ 2 ประเภท จำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ดังแสดง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในภาคผนวก ก เพื่อตรวจสอบความตรงเชิง เนื้อหา (IOC) และตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ภาษาโดยกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง ความสอดคล้อง ครอบคลุม และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และ กรอบแนวคิดของการวิจัย

0 หมายถึง ความสอดคล้อง ครอบคลุม และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และ กรอบแนวคิดของการวิจัย

-1 หมายถึง ความสอดคล้อง ครอบคลุม และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และ กรอบแนวคิดของการวิจัย

4.4.2 ผู้วิจัยนำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านมาคำนวณค่าความตรง เชิงเนื้อหา (IOC) เป็นรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ให้ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ต้องมีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี , 2550) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 - 1.0 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่ กำหนด โดยเครื่องมือทั้ง 4 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ย IOC คือ 0.968

แบบสอบถามครูอนุบาล มีค่าเฉลี่ย IOC คือ 0.963 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ย IOC คือ 1.0 และแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล มีค่าเฉลี่ย IOC คือ 1.0

4.4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ 7 และตารางที่ 8

ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเด็นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
1. ผู้วิจัยควรยกตัวอย่างให้เป็นเชิงพฤติกรรมเพื่อความชัดเจนสำหรับ ผู้ตอบแบบสอบถาม	- ผู้วิจัยปรับเนื้อหาคำถามให้เป็นเชิงพฤติกรรมโดยการยกตัวอย่างเพื่อเพิ่มความชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ผู้วิจัยควรใช้ภาษาที่กระชับและเข้าใจง่าย	- ผู้วิจัยปรับภาษาให้เข้าใจง่ายและรูปธรรมมากขึ้น

ตารางที่ 8 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเด็นปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
1. ผู้วิจัยควรปรับข้อความให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำถามวิจัย	- ผู้วิจัยตัดประเด็นที่ไม่ได้ใช้ในการอภิปรายผลข้อมูลออกไป

4.4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปนำร่องใช้กับครูอนุบาลและผู้ปกครอง จำนวน 42 คน จาก 14 โรงเรียน จำแนกออกเป็นผู้ปกครองจำนวน 14 คน และครูอนุบาลจำนวน 28 คน จำแนกเป็น ครูอนุบาลชายจำนวน 14 คน และครูอนุบาลหญิงจำนวน 14 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในภาคผนวก จ โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ พบว่า ครูอนุบาลและผู้ปกครองส่วนใหญ่สามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามครูอนุบาล และแบบสอบถามผู้ปกครองด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบบสอบถามครูอนุบาล ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .982 และแบบสอบถามผู้ปกครอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .986

4.4.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ ดังแสดงตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในภาคผนวก ง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครองและครูอนุบาลมีการดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมซองเปล่าจำหน่ายซองถึงผู้รับผิดชอบทางไปรษณีย์ พร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ปกครองและครูอนุบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรส่งแบบสอบถามที่กลับคืนผู้วิจัย

5.1.3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดจำนวน 339 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.60 เป็นค่าที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) ดังตารางที่ 9

5.1.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พบว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

ตารางที่ 9 จำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืน และค่าร้อยละ จำแนกตามครั้งที่ติดตาม

ครั้งที่	แบบสอบถาม			รวม	ร้อยละ
	ผู้ปกครอง	ครูอนุบาล			
		ครูอนุบาลชาย	ครูอนุบาลหญิง		
1	85	85	85	255	64.39
2	28	28	28	84	21.21
รวม	113	113	113	339	85.60

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง และครูอนุบาล มีการดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ปกครองเด็กอนุบาล และครูอนุบาล จำแนกเป็น ครูอนุบาลชาย และหญิงที่ตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงที่สุดจำนวน 3 โรงเรียน และต่ำที่สุดจำนวน 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 โรงเรียนที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

จังหวัด	โรงเรียน	เดือน ปี ที่เก็บข้อมูล
สมุทรสาคร	อนุบาลกระต่ายน้อย	
สุพรรณบุรี	อนุบาลแสนสนุก	
กรุงเทพมหานคร	อนุบาลเจ้าสมุทร	กุมภาพันธ์ 2558
อุทัยธานี	บ้านตึกดาหมี	
จันทบุรี	บ้านสวนสนุก	
นครปฐม	บ้านแมวน้อย	

5.2.2 ผู้วิจัยติดต่อโรงเรียน เพื่อขออนุญาตนัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กอนุบาล และครูอนุบาล จำแนกเป็น ครูอนุบาลชายและหญิง

5.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กอนุบาล และครูอนุบาล จำแนกเป็น ครูอนุบาลชายและหญิง เป็นรายบุคคลตามแนวคำถามโดยใช้การจดบันทึกแบบสั้น และขออนุญาต บันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีการดำเนินการ ดังนี้

6.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

6.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอผลการข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

6.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอผลการข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

6.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชาย และครูหญิง

6.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติหรือพฤติกรรมของครูชายและครูหญิง
มีดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับน้อยมาก

6.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย วิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
รวบรวมเนื้อหา จัดหมวดหมู่ในประเด็นต่างๆ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยายตามกรอบ
แนวคิดทางการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชาย และครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง (ตารางที่ 11)

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาล

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลชาย (ตารางที่ 12)

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลหญิง (ตารางที่ 13)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชาย และครูหญิง

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครอง และครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง (ตารางที่ 14-15)

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ภาพรายด้านค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง (ตารางที่ 16-17)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ บทบาทครูชายและครูหญิง

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับ บทบาทครูชายและครูหญิง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง เป็นดังนี้

ตารางที่ 11 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ

รายการ	จำนวน (n=113)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	19	16.80
หญิง	94	83.20
2. สถานภาพ		
สมรส	100	88.50
หย่าร้าง /แยกกันอยู่	13	11.50
3. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	1.80
21-30 ปี	26	23.00
31-40 ปี	67	59.30
41-50 ปี	15	13.30
51 ปีขึ้นไป	3	2.70
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	22	19.50
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	42	37.20
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	12	10.60
ปริญญาตรี	36	31.80
ครุศาสตร์ /ศึกษาศาสตร์	16	14.20
นิเทศศาสตร์	3	2.70
การท่องเที่ยวและการโรงแรม	1	0.90
วิทยาการจัดการ	3	2.70
รัฐศาสตร์	1	0.90
มนุษยศาสตร์	2	1.80
วิทยาศาสตร์	1	0.90
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	2	1.80
บริหารธุรกิจ	2	1.80
วิจิตรศิลป์	2	1.80
ไม่ระบุ	3	2.70
ปริญญาโท	1	0.90
ครุศาสตร์ /ศึกษาศาสตร์	1	0.90

ตารางที่ 11 (ต่อ) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ

รายการ	จำนวน (n=113)	ร้อยละ
5. อาชีพ		
ข้าราชการ	18	15.90
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	0.90
พนักงานราชการ	3	2.70
รับจ้าง	59	52.20
ค้าขาย	7	6.20
ธุรกิจส่วนตัว	12	10.60
เกษตรกร	7	6.20
ลูกจ้างประจำ	2	1.80
ลูกจ้างชั่วคราว	1	0.90
แม่บ้าน	3	2.70
6. จำนวนบุตร		
1 คน	31	27.30
2 คน	73	64.60
3 คน	6	5.30
4 คน	2	1.80
6 คนขึ้นไป	1	0.90

ตารางที่ 11 พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.20 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสอยู่ คิดเป็นร้อยละ 88.50 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.30 ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 37.20 ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.20 และส่วนใหญ่มีบุตรจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวชาย เป็นดังนี้

ตารางที่ 12 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวชาย จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ

รายการ	จำนวน (n=113)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
โสด	49	43.40
สมรส	65	56.60
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	25	22.10
31-40 ปี	25	22.10
41-50 ปี	28	24.80
51-60 ปี	35	31.00
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	82	72.60
การศึกษาปฐมวัย	76	67.30
การประถมศึกษา	4	3.50
มัธยมศึกษา	1	0.90
พลศึกษา	1	0.90
ปริญญาโท	31	27.40
การศึกษาปฐมวัย	2	1.80
บริหารการศึกษา	29	25.70
4. ระดับชั้นที่ท่านกำลังปฏิบัติงาน		
อนุบาลปีที่ 1 (อายุ 4-5 ปี)	55	48.70
อนุบาลปีที่ 2 (อายุ 5-6 ปี)	56	49.60
เรียนร่วมอนุบาลปีที่ 1 และ 2 (อายุ 4-6 ปี)	2	1.80
จำนวนเด็ก		
ต่ำกว่า 10 คน	18	15.90
11-20 คน	36	31.90
21-30 คน	32	28.30
31-40 คน	19	17.00
41-50 คน	5	4.50
51 คนขึ้นไป	3	2.70

ตารางที่ 12 (ต่อ) ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลชาย จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ

รายการ	จำนวน (n=113)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในการสอน		
ต่ำกว่า 1 ปี	5	4.40
1-5 ปี	39	34.50
6-10 ปี	16	14.20
11 ปีขึ้นไป	53	46.90

ตารางที่ 12 พบว่า ครูอนุบาลชายส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 56.60 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.60 จากสาขาการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.30 โดยครูส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 และโดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอนุบาล 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.90

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลหญิง เป็นดังนี้

ตารางที่ 13 ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลหญิง จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ

รายการ	จำนวน (n=113)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
โสด	40	35.40
สมรส	73	64.60
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	21	18.60
31-40 ปี	37	32.70
41-50 ปี	22	19.50
51-60 ปี	33	29.20
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	98	86.70
การศึกษาปฐมวัย	68	60.20
การประถมศึกษา	13	11.50
การศึกษาพิเศษ	1	0.90
สุขศึกษา	1	0.90
ภาษาไทย	5	4.40
ภาษาอังกฤษ	1	0.90
เทคโนโลยีการศึกษา	1	0.90

ตารางที่ 13 (ต่อ) ข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลหญิง จำแนกตามจำนวน และค่าร้อยละ

รายการ	จำนวน (n=113)	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด (ต่อ)		
ปริญญาตรี (ต่อ)	98	86.70
บรรณารักษศาสตร์	3	2.70
การวัดและประเมินผลการศึกษา	1	0.90
คหกรรมศาสตร์	2	1.8
นาฏศิลป์	1	0.90
อุตสาหกรรมศิลป์	1	0.90
ปริญญาโท	15	13.30
การศึกษาปฐมวัย	2	1.80
บริหารการศึกษา	10	8.80
หลักสูตรและการสอน	2	1.80
นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	1	0.90
4. ระดับชั้นที่ทำงานกำลังปฏิบัติงาน		
อนุบาลปีที่ 1 (อายุ 4-5 ปี)	56	49.60
อนุบาลปีที่ 2 (อายุ 5-6 ปี)	55	48.70
เรียนร่วมอนุบาลปีที่ 1 และ 2 (อายุ 4-6 ปี)	2	1.80
จำนวนเด็ก		
ต่ำกว่า 10 คน	18	16.00
11-20 คน	37	32.80
21-30 คน	35	31.00
31-40 คน	13	11.70
41-50 คน	6	5.40
51 คนขึ้นไป	4	3.60
5. ประสบการณ์ในการสอน		
ต่ำกว่า 1 ปี	7	6.20
1-5 ปี	32	28.30
6-10 ปี	20	17.70
11 ปีขึ้นไป	54	47.80

ตารางที่ 13 พบว่า ครูอนุบาลหญิงส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 64.60 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.20 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.70 จากสาขาการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.20 โดยครูส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในระดับชั้นอนุบาล

ปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 และโดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอนุบาล 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 47.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ

2.1.1 ผลวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

1) ผลวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง เป็นดังนี้

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและครูหญิง

บทบาทครู	ครูชาย			ครูหญิง		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	4.32	0.52	มาก	4.54	0.43	มากที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	4.27	0.63	มาก	4.38	0.54	มาก
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	4.25	0.62	มาก	4.35	0.56	มาก
รวม	4.28	0.55	มาก	4.43	0.47	มาก

ตารางที่ 14 ภาพรวมของความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและครูหญิง พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายในภาพรวม ครูชายมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.27$) และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงในภาพรวม ครูหญิงมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และเมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมทั้งในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ($\bar{X} = 4.54$) และด้านที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ

มาก คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ ด้านการสร้าง
ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.35$)

2) ผลวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับ
บทบาทครูชายและครูหญิง เป็นดังนี้

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาท
ครูชายและครูหญิง

บทบาทครู	ครูชาย						ครูหญิง					
	ความคิดเห็น ครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็น ครูอนุบาลหญิง		รวม		ความคิดเห็น ครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็น ครูอนุบาลหญิง		รวม	
	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	ระดับ
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	4.40	0.42	4.29	0.52	4.35	มาก	4.59	0.34	4.62	0.35	4.61	มากที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการ	4.30	0.46	4.24	0.55	4.27	มาก	4.39	0.41	4.46	0.44	4.43	มาก
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ กับผู้ปกครอง	4.17	0.56	4.12	0.58	4.15	มาก	4.31	0.45	4.36	0.49	4.34	มาก
รวม	4.29	0.42	4.22	0.51	4.26	มาก	4.43	0.35	4.48	0.40	4.46	มาก

ตารางที่ 15 ภาพรวมของความคิดเห็นครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและครูหญิง พบว่า
ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายในภาพรวม ครูชายมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) และเมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นที่ ครูชายมีการปฏิบัติหรือมี
พฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ($\bar{X} = 4.35$)
รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.27$) และด้านการสร้างความสัมพันธ์
กับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงในภาพรวม ครูหญิงมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมี
พฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และเมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นที่ ครูหญิงมีการปฏิบัติ
หรือมีพฤติกรรมทั้งระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ
มากที่สุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ($\bar{X} = 4.61$) และด้านที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ
มาก คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ด้านการสร้าง
ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.34$)

2.1.2 ผลวิเคราะห์ภาพรายด้านค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

1) ผลวิเคราะห์ภาพรายด้านค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง เป็นดังนี้

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ภาพรายด้านค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและครูหญิง

บทบาทครู	ครูชาย			ครูหญิง		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	4.32	0.52	มาก	4.54	0.43	มากที่สุด
1.1 ความเอื้ออาทร	4.08	0.65	มาก	4.49	0.50	มาก
1.2 การตอบสนองความต้องการ	4.28	0.62	มาก	4.45	0.49	มาก
1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.47	0.57	มาก	4.61	0.51	มากที่สุด
1.4 การให้ความช่วยเหลือ	4.46	0.57	มาก	4.64	0.48	มากที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	4.27	0.63	มาก	4.38	0.54	มาก
2.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.25	0.68	มาก	4.33	0.59	มาก
2.2 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	4.25	0.70	มาก	4.37	0.61	มาก
2.3 การจัดสภาพแวดล้อม	4.31	0.66	มาก	4.45	0.58	มาก
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	4.25	0.62	มาก	4.35	0.56	มาก
3.1 การมีปฏิสัมพันธ์	4.45	0.59	มาก	4.60	0.53	มากที่สุด
3.2 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	4.14	0.74	มาก	4.23	0.66	มาก
3.3 การติดต่อสื่อสาร	4.15	0.72	มาก	4.23	0.66	มาก
3.4 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.24	0.70	มาก	4.36	0.67	มาก

ตารางที่ 16 พบว่า ภาพรายด้านของความคิดเห็นผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและครูหญิง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เป็นดังนี้

1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) โดยครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อย ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ

การให้ความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.46$) การตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 4.28$) คือ ความเอื้ออาทร ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ หรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) โดยครูหญิงมีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมในระดับมากที่สุดและระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้ความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.61$) ส่วนประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ และความเอื้ออาทร ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ การตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 4.45$)

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาการ

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) โดยครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกประเด็นย่อย ประเด็นย่อยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมามีเท่ากัน 2 อันดับ คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.25$) และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) โดยครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกประเด็นย่อย ประเด็นย่อยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ ประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.37$) และการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) โดยครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกประเด็นย่อย ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ($\bar{X} = 4.24$) การติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.15$) และการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.14$) ตามลำดับ

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) โดยครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุดและระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา มีเท่ากัน 2 อันดับ คือ การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$) และการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.23$)

2) ผลวิเคราะห์ภาพรายด้านค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง เป็นดังนี้

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ภาพรายด้านค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและครูหญิง

บทบาทครู	ครูชาย						ครูหญิง					
	ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		รวม		ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		รวม	
	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	ระดับ
1. ด้านอบรมเลี้ยงดู	4.40	0.42	4.29	0.52	4.35	มาก	4.59	0.34	4.62	0.35	4.61	มากที่สุด
1.1 ความเอื้ออาทร	4.13	0.55	3.94	0.64	4.04	มาก	4.60	0.41	4.62	0.41	4.61	มากที่สุด
1.2 การตอบสนองความต้องการ	4.42	0.51	4.35	0.61	4.39	มาก	4.48	0.43	4.56	0.42	4.52	มากที่สุด
1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.55	0.51	4.49	0.52	4.52	มากที่สุด	4.63	0.43	4.67	0.40	4.65	มากที่สุด
1.4 การให้ความช่วยเหลือ	4.52	0.46	4.37	0.60	4.45	มาก	4.65	0.38	4.65	0.40	4.65	มากที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	4.30	0.46	4.24	0.55	4.27	มาก	4.39	0.41	4.46	0.44	4.43	มาก
2.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.35	0.55	4.20	0.63	4.28	มาก	4.44	0.40	4.45	0.50	4.45	มาก
2.2 การจัดการเรียนรู้	4.32	0.51	4.31	0.57	4.32	มาก	4.37	0.45	4.45	0.46	4.41	มาก
2.3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	4.24	0.54	4.27	0.66	4.26	มาก	4.33	0.51	4.46	0.54	4.40	มาก
2.4 การจัดสภาพแวดล้อม	4.27	0.49	4.18	0.58	4.23	มาก	4.41	0.44	4.48	0.49	4.45	มาก
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	4.17	0.56	4.12	0.58	4.15	มาก	4.31	0.45	4.36	0.49	4.34	มาก
3.1 การมีปฏิสัมพันธ์	4.54	0.56	4.36	0.62	4.45	มาก	4.60	0.46	4.60	0.47	4.60	มากที่สุด
3.2 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	4.02	0.71	3.99	0.70	4.01	มาก	4.16	0.63	4.25	0.64	4.21	มาก
3.3 การติดต่อสื่อสาร	4.03	0.66	4.03	0.64	4.03	มาก	4.24	0.53	4.26	0.54	4.25	มาก
3.4 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.08	0.73	4.10	0.69	4.09	มาก	4.25	0.65	4.33	0.65	4.29	มาก

ตารางที่ 17 พบว่า ภาพรายด้านของความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและครูหญิง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เป็นดังนี้

1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) โดยครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุดและระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.52$) และประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ การให้ความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ การตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 4.39$) และความเอื้ออาทร ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) โดยครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นย่อย โดยประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 อันดับ คือ การให้ความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.65$) และการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมา คือ ความเอื้ออาทร ($\bar{X} = 4.61$) และการตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 4.52$) ตามลำดับ

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) โดยครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นย่อย ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ การวางแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.26$) และการจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) โดยครูอนุบาลหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นย่อย ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 อันดับ คือ การวางแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$) และการจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) โดยครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกประเด็นย่อย ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ($\bar{X} = 4.09$) การติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.03$) และการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) โดยครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุดและระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนประเด็นย่อยที่มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ การติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.25$) และการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีบุตรหลานศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนจำนวน 1 คน ซึ่งผู้ปกครองมาจากหลากหลายอาชีพทั้งข้าราชการ ค้าขาย เจ้าของธุรกิจ เกษตรกร รับจ้าง และแม่บ้าน โดยผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ดังนี้

2.2.1.1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

1) ความเอื้ออาทร

ครูชายที่จบด้านการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีใจรักและสามารถอยู่กับเด็กได้ดีไม่ต่างกัน และจะหลีกเลี่ยงการทำโทษเด็กด้วยการตี เนื่องจากแรงมือของผู้ชายจะมากกว่าผู้หญิง โดยครูชายจะใช้วิธีการเสริมแรงทางลบแทน (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับความเชื่อมั่นตั้งแต่แรกจากผู้ปกครองว่ามีความสามารถดูแลเด็กได้ดี ทำให้ครูชายแสดงความรักต่อเด็กด้วยการโอบกอด สัมผัส เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงได้เหมือนกัน (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายที่ได้คะแนนต่ำสุดจะยังไม่ได้รับความ

ไว้วางใจจากผู้ปกครองจากการปฏิบัติงานในระยะแรกของการเรียนระหว่างเด็กกับครูชาย เพราะ การดูแลเด็กเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เพราะเด็กกับครูจะใกล้ชิดกันมาก ต้องสัมผัสกับเด็กผู้หญิง การกอด การหอม (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะแสดงความรักต่อเด็กได้ดีด้วยการโอบกอด สัมผัส ทั้งเด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิง นิสัยใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใสกับเด็ก ทำให้เด็กๆ ไว้วางใจ โดยเฉพาะเด็กผู้หญิง โดยครูหญิงจะหลีกเลี่ยงการทำโทษเด็กด้วยการตีเช่นกัน แต่จะใช้วิธีการเสริมแรงทางลบแทน (6 คน)

2) การตอบสนองความต้องการ

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีการตอบสนองความต้องการไม่แตกต่างกัน โดยจะช่วยเหลือเด็กตามความต้องการของเด็ก หรือบางครั้งครูเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันที เมื่อมองเห็นว่าเด็กต้องการความช่วยเหลือ สามารถเลือกใช้ภาษากับเด็กได้ดี ทำให้เด็กเข้าใจ และเรียนรู้อะไรได้ง่าย และให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามที่เด็กสนใจ ทำให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีการตอบสนองความต้องการไม่แตกต่างกัน โดยจะช่วยเหลือเด็กตามความต้องการของเด็ก หรือบางครั้งครูเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันที เมื่อมองเห็นว่าเด็กต้องการความช่วยเหลือ สามารถเลือกใช้ภาษากับเด็กได้ดี ทำให้เด็กเข้าใจ และเรียนรู้อะไรได้ง่าย และให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามที่เด็กสนใจ ทำให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ (6 คน)

3) การเป็นแบบอย่างที่ดี

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดแสดงความเป็นแบบอย่างไม่แตกต่างกัน โดยเป็นแบบอย่างในด้านการแต่งกาย ทรงผม ความสะอาด การพูดไพเราะ และสภาวะทางอารมณ์ที่มั่นคง รวมถึงมีความเป็นผู้ใหญ่มากกว่าผู้ตามเพื่อเป็นแบบอย่างให้เด็ก ผู้ชาย (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีบุคลิกภาพค่อนข้างเรียบร้อย สุขุม ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะมีบุคลิกหะมัดทะแมง โลกโผน (2 คน) และบุคลิกที่กระตือรือร้น (1 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เด็กไม่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่อง บุคลิกภาพ การแต่งกาย อ่อนโยน การพูดจาไพเราะกับเด็ก และมีสภาวะความเป็นผู้ใหญ่มากกว่าผู้นำ (6 คน)

4) การให้ความช่วยเหลือ

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะใส่ใจและจดจ่ำรายละเอียดต่างๆ ของเด็กได้ดีไม่ต่างกัน เช่น การตรวจเล็บทุกสัปดาห์ การตรวจผมเป็นประจำทุกเดือน (6 คน) แต่ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะสามารถดูแลเด็กผู้หญิงได้ดีเหมือนกับครูหญิง และเน้นเรื่องการฝึกระเบียบวินัยให้แก่เด็ก เช่น การเดินแถวให้ตรง การพับผ้าปูที่นอน การเก็บของเล่นให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด ผู้ปกครองจะยังไม่ไว้วางใจให้ครูชายดูแลเด็กผู้หญิงในเรื่อง การอาบน้ำ และเปลี่ยนเสื้อผ้าให้เด็กผู้หญิง รวมถึงครูชายยังละเลยในเรื่องรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ของห้องเรียน เช่น กฎระเบียบ ความสะอาดของห้องเรียน (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะให้ความสำคัญในรายละเอียดต่างๆ ของเด็กได้ดีไม่ต่างกัน เช่น การตรวจเล็บทุกสัปดาห์ การตรวจผมเป็นประจำทุกเดือน (3 คน) และเน้นเรื่องการฝึกระเบียบวินัยให้แก่เด็ก เช่น การเดินแถวให้ตรง การเก็บของเล่นหรือของใช้ส่วนตัวให้เรียบร้อย (3 คน)

2.2.1.2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีดังนี้

1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่อยู่เสมอเหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก โดยออกแบบกิจกรรม และสื่อการสอนที่เน้นความปลอดภัยกับเด็ก (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีการเตรียมสื่อที่หลากหลายที่พร้อมต่อเรียนรู้ของเด็ก และให้ผู้ปกครองและเด็กจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้เป็นประจำทุกๆ สัปดาห์ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดมีการเตรียมสื่อการสอนน้อยและไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นภาพและการสนทนากับเด็ก และให้ผู้ปกครองและเด็กจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้เพียงเดือนละ 1-2 ครั้งเท่านั้น (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีการจัดเตรียมกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ที่มีความหลากหลาย สร้างสรรค์ และแปลกใหม่อยู่เสมอ

พร้อมจัดเตรียมสื่อที่หลากหลายที่เหมาะสมต่อเรียนรู้และวัยของเด็ก โดยเน้นความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ อีกทั้งยังกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ รวมถึงการเล่านิทานได้ดี (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะให้ผู้ปกครองและเด็กจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้เป็นประจำทุกๆ ต้นสัปดาห์ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดส่วนมากจะให้ผู้ปกครองและเด็กจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย เฉลี่ยเดือนละ 1-2 ครั้งเท่านั้น (3 คน)

2) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะประเมินพัฒนาการผ่านสมุดประเมินพัฒนาการเด็กเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กไม่ต่างกัน และมีการนำร่องรอยจากผลงานเด็กมาให้ผู้ปกครองสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง เพื่อให้เห็นพัฒนาการของเด็ก (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะประเมินพัฒนาการผ่านสมุดประเมินพัฒนาการเด็กเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กไม่ต่างกัน และมีการนำร่องรอยจากผลงานเด็กมาให้ผู้ปกครองสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง เพื่อให้เห็นพัฒนาการของเด็ก (6 คน)

3) การจัดสภาพแวดล้อม

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะตกแต่งห้องเรียนได้อย่างสร้างสรรค์ มีรายละเอียดที่สวยงาม และปลอดภัย (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะตกแต่งห้องเรียนด้วยความเรียบง่าย แต่ปลอดภัยกับเด็ก (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะตกแต่งห้องเรียนด้วยความละเอียดอ่อนสวยงาม ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กได้ไม่แตกต่างกัน (6 คน)

2.2.1.3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีดังนี้

1) การมีปฏิสัมพันธ์

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็กขณะมารับ-ส่งเด็กทุกวัน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี แสดงความเป็นกันเองกับ

ผู้ปกครองของเด็กได้เป็นอย่างดีไม่แตกต่างกัน ทำให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจ เช่น การที่ครูชาย
แวะเวียนไปตามบ้านเด็กในวันหยุด หรือการที่ผู้ปกครองซื้อของมาฝากครูเป็นประจำ (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะพูดคุยกับ

ผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็กขณะมารับ-ส่งเด็กทุกวัน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี แสดงความเป็นกันเองกับ
ผู้ปกครองของเด็กได้เป็นอย่างดีไม่ต่างกัน ทำให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจ เช่น การที่ครูหญิง
แวะเวียนไปตามบ้านเด็กในวันหยุด หรือการที่ผู้ปกครองซื้อของมาฝากครูเป็นประจำ (6 คน)

2) การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดได้จัดกิจกรรมโดยให้

ผู้ปกครองเข้าร่วมเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอไม่แตกต่างกัน เช่น การให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของ
ห้องเรียน การให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ การมอบทุนการศึกษาให้เด็กที่ยากไร้
และการร่วมเป็นสมาชิกในโครงการต่างๆ ของโรงเรียน (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดได้จัดกิจกรรมให้

ผู้ปกครองเข้าร่วมเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอไม่แตกต่างกัน เช่น การให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของ
ห้องเรียน การให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ การมอบทุนการศึกษาให้เด็กที่ยากไร้
และการร่วมเป็นสมาชิกในโครงการต่างๆ ของโรงเรียน (6 คน)

3) การติดต่อสื่อสาร

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีวิธีติดต่อสื่อสารกับ

ผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน โดยการใช้จดหมายราชการ เช่น การหยุดเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของ
โรงเรียน การเยี่ยมบ้านเด็ก การประชุมผู้ปกครองภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง ได้แก่ ต้นภาคเรียน และ
ปลายภาคเรียน และการใช้โทรศัพท์ในการติดต่อกับผู้ปกครอง (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีวิธีติดต่อสื่อสารกับ

ผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน โดยการใช้จดหมายราชการ เช่น การหยุดเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของ
โรงเรียน การเยี่ยมบ้านเด็ก การประชุมผู้ปกครองภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง ได้แก่ ต้นภาคเรียน และ
ปลายภาคเรียน และการใช้โทรศัพท์ในการติดต่อกับผู้ปกครอง (6 คน)

4) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถช่วยเหลือใน

การปรับพฤติกรรมเด็กได้ดีไม่แตกต่างกัน เช่น การจัดโครงการการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับ

การอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยร่วมมือโรงพยาบาล และจัดโครงการการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กอย่างสม่ำเสมอ (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถช่วยเหลือในการปรับพฤติกรรมเด็กได้ดีไม่แตกต่างกัน เช่น การจัดโครงการการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยร่วมมือโรงพยาบาล และจัดโครงการการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กอย่างสม่ำเสมอ (6 คน)

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

2.2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นของครูอนุบาลชายเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง พบว่า ครูอนุบาลชายส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เป็นครูอนุบาลประจำชั้นปีที่ 1 มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอนุบาล 11 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรี จากสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 21-30 คน และส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่ด้านงานสอน งานประเมินผลพัฒนาการเรียนงานบัญชีนม งานบัญชีเรียกชื่อ งานธุรการ และงานวิจัยในชั้นเรียน โดยครูอนุบาลชายมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์เชิงบรรยายความคิดเห็นครูอนุบาลชายเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

1.1) ความเอื้ออาทร

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะแสดงความเอื้ออาทรต่อเด็ก ด้วยการโอบกอด สัมผัสเด็กผู้หญิงได้ปกติ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมและสอบถามความต้องการของผู้ปกครองเด็กเป็นรายบุคคล (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่จะแสดงความเอื้ออาทรต่อเด็กด้วยวิธีการสบตา ลูบศีรษะ จับมือ และการพูดคุยกับเด็กผู้หญิงทดแทนการโอบกอด เนื่องจากมีความคิดเห็นส่วนตัวว่าการโอบกอดเด็กผู้หญิงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม (3 คน) แต่ครูชายทั้งในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะหลีกเลี่ยงการทำโทษเด็ก เนื่องจากมีความคิดเห็นส่วนตัวว่าสังคมมักมองว่าผู้ชายทำโทษรุนแรงกว่าผู้หญิง โดยเลือกใช้วิธีการเสริมแรงทางลบเหมือนกัน (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีการปฏิบัติต่อเด็กไม่แตกต่างกัน คือ ปฏิบัติเปรียบเทียบเสมือนเป็นมารดาคนที่ 2 ของเด็ก โดยแสดงความเอื้ออาทรต่อเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงได้เท่าเทียมกัน ซึ่งครูหญิงจะใช้วิธีการเข้าไปพูดคุย โอบกอด สัมผัสเด็กได้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่าครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดมีสภาวะทางอารมณ์ที่ดี ใจเย็น ยิ้มแย้ม แจ่มใส ปฏิบัติต่อเด็กอย่างนุ่มนวลมากกว่า (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดมีสภาวะทางอารมณ์ที่แปรปรวน หงุดหงิดง่าย อาจเนื่องมาจากสภาวะทางร่างกายที่ส่งผลต่อสภาวะทางอารมณ์ เช่น การมีรอบเดือน วัยทอง หรือปัญหาทางครอบครัว (3 คน)

1.2) การตอบสนองความต้องการ

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะใช้น้ำเสียงได้อ่อนโยน นุ่มนวลและมีระดับเสียงที่เหมาะสมต่อเด็ก (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะพูดคุยกับเด็กด้วยภาษาที่ห้วน และใช้น้ำเสียงที่ดังเกินไป (3 คน) แต่ครูชายทั้งในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะสามารถจัดกิจกรรมได้ไม่แตกต่างกัน เช่น การจัดกิจกรรมได้หลากหลายตามความสนใจของเด็ก เช่น การเล่นเกม กิจกรรมเสรี (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะตอบสนองความต้องการของเด็ก ผ่านการพูดคุย ปลอดภัยได้อย่างใกล้ชิด เมื่อเด็กร้องไห้ และสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายตามความสนใจของเด็ก เช่น การเล่นเกม กิจกรรมเสรี ได้ (6 คน)

1.3) การเป็นแบบอย่างที่ดี

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กผู้ชายในเรื่อง การเป็นสุภาพบุรุษ ความเข้มแข็ง การแต่งตัว ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศชาย และเป็นแบบอย่างให้เด็กผู้หญิงในเรื่อง ความเข้มแข็ง ทักษะที่ดีต่อเพศชาย รวมถึงเป็นแบบอย่างในด้านอื่นๆ เช่น บุคลิกภาพ การพูดจาให้ไพเราะ การรักษาความสะอาด ร่างกาย การตัดผม การตัดเล็บ เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ชอบเลียนแบบพฤติกรรมครู (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กผู้หญิงในเรื่อง บุคลิกภาพ การแต่งตัว ความละเอียดอ่อน ความอ่อนโยน และเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กผู้ชายในเรื่อง ความอ่อนโยน อีกทั้งเป็นแบบอย่างในด้านอื่นๆ เช่น บุคลิกภาพ การพูดจาให้ไพเราะ การไหว้ การรักษาความสะอาดร่างกาย การตัดผม การตัดเล็บ เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ชอบเลียนแบบพฤติกรรมครู (6 คน)

1.4) การให้ความช่วยเหลือ

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะปฏิบัติกิจวัตรประจำวันให้แก่เด็กได้ไม่แตกต่างจากครูหญิง สามารถพาเด็กไปอาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้าได้ตามความเหมาะสม รวมถึงฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยและเข้าใจในข้อตกลงในห้องเรียน เช่น การเดินแถวให้ตรง การเก็บของเล่นให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะหลีกเลี่ยงการเข้าไปดูแลเด็กผู้หญิงในเรื่อง การอาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้าให้เด็กผู้หญิง โดยให้ครูหญิงดูแลแทน และไม่คอยให้ความสำคัญในเรื่องระเบียบวินัย และกฎระเบียบของห้องเรียนเท่าที่ควร (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีความละเอียดอ่อนในการดูแลเด็กไม่แตกต่างกัน เช่น การมัดผมเด็กผู้หญิง การแต่งตัวให้เด็กด้วยความเรียบร้อย โดยเน้นเรื่องระเบียบวินัยและใส่ใจในรายละเอียด เช่น การเดินแถวให้ตรง การพับผ้าปูที่นอน การเก็บของเล่นให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบเหมือนกัน รวมถึงมีความคิดเห็นว่าครูหญิงที่มีบุตรและยังไม่มีบุตรสามารถดูแลเด็กได้ดีไม่แตกต่างกัน (6 คน)

2) ผลการวิเคราะห์เชิงบรรยายความคิดเห็นครูอนุบาลชายเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีดังนี้

2.1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีการจัดเตรียมแผนการสอนเป็นลักษณะแผนระยะยาว (รายปี) โดยสังเกตบริบทโรงเรียนและชุมชนรอบโรงเรียน นำมาสู่การเขียนแผนเป็นหน่วยการเรียนรู้ (รายสัปดาห์) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยออกแบบกิจกรรม และสื่อการสอนที่เน้นความปลอดภัยแก่เด็ก (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีความสามารถในการประดิษฐ์สื่อการสอนได้ดีตามหน่วยการเรียนรู้ที่จัดในแต่ละสัปดาห์ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่ยังเน้นเตรียมสื่อการสอนที่ง่ายต่อการใช้งาน เช่น สื่อจากกระดาษ หรือเพียงแต่การสนทนากับเด็กเท่านั้น (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีการเตรียมแผนการสอนเป็นลักษณะแผนระยะยาว (รายปี) โดยสังเกตบริบทโรงเรียนและชุมชนรอบโรงเรียน นำมาสู่การเขียนแผนเป็นหน่วยการเรียนรู้ (รายสัปดาห์) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

พุทธศักราช 2546 โดยออกแบบกิจกรรม และสื่อการสอนที่เน้นความปลอดภัยแก่เด็ก นอกจากนี้ ยังมีความละเอียดอ่อนและมีความรับผิดชอบในการจัดเตรียมแผนการสอน วัสดุอุปกรณ์ และสื่อ การสอน ได้ครบถ้วนชัดเจน ไม่แตกต่างกัน (6 คน)

2.2) การจัดการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถจัด 6 กิจกรรมหลักได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ และหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การทดลอง กิจกรรมที่ทำทลายความสามารถเด็ก กิจกรรมสันนาการ และสามารถจัดได้ดีทั้งในและ นอกห้องเรียน ให้เด็กมีส่วนร่วมทางในห้องเรียน เช่น ทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ นอกจากนี้ยังมี ความคล่องตัวในการสาธิตและจัดกิจกรรมกลางแจ้งหรือกิจกรรมพลศึกษาให้กับเด็กอนุบาล เช่น การกระโดด กางแขน กางขา ยกแขน และยกขา อีกทั้งยังมีสภาวะความเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม กล่าวตัดสินใจทันท่วงที ไม่ลังเลหรือขาดความเชื่อมั่น และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดกิจกรรมได้ ดีและรวดเร็วได้ไม่แตกต่างกัน (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในกิจกรรมอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้ คะแนนสูงสุดจะจัดกิจกรรมศิลปะที่มีความสร้างสรรค์และหลากหลาย สามารถจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว เข้าจังหวะและการร้องเพลงได้ดี (3 คน) ซึ่งต่างจากในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดมักจะจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน และไม่เน้นกิจกรรมเคลื่อนไหว หรือการใช้เสียงที่หลากหลาย ในการเล่านิทานและกิจกรรมการร้องเพลง อีกทั้งยังพบปัญหาภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน ทำให้ส่งผลต่อการจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถจัด 6 กิจกรรมหลักให้แก่เด็กได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ตามแนวทางของหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มีความชำนาญในกิจกรรมที่มีความละเอียดอ่อน เช่น กิจกรรมการ ประกอบอาหารอาหาร กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเต้นระบำ นาฏศิลป์ และมีเทคนิควิธี การเล่านิทานและการร้องเพลงในการเตรียมเด็กหรือกระตุ้นความสนใจของเด็ก นอกจากนี้ยังจัด กิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมทางในห้องเรียน เช่น ทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ ได้ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ครูหญิงยังมีสภาวะความเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตามในการทำงานร่วมกับครูชาย (6 คน) แต่เมื่อพิจารณา ในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมทั้งใน และนอกห้องเรียนเท่าๆ กัน และสามารถกิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมพลศึกษาได้ดี (3 คน) ซึ่งต่าง

จากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่เน้นการจัดกิจกรรมเฉพาะในห้องเรียน และมักพบปัญหาในเรื่องการแต่งกายและสรีระ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการสาธิตและจัดกิจกรรมกลางแจ้งหรือกิจกรรมพลศึกษาให้กับเด็กอนุบาล เช่น การกระโดด กางแขน กางขา ยกแขน และยกขา (3 คน)

2.3) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีกระบวนการในการประเมินพัฒนาการเด็กที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จำนวน 12 มาตรฐาน โดยมีการประเมินพัฒนาการ 2 ครั้งต่อภาคการศึกษา คือ กลางและปลายภาคการศึกษา ด้วยวิธีการสังเกต การบันทึก การสนทนา และแฟ้มสะสมผลงานตามสภาพจริงเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกัน (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็กส่วนใหญ่ในภาคการศึกษาต่อไป (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะไม่นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็กในภาคการศึกษาต่อไป (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดประเมินพัฒนาการเด็กสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จำนวน 12 มาตรฐาน โดยมีการประเมินพัฒนาการ 2 ครั้งต่อภาคการศึกษา คือ กลางและปลายภาคการศึกษา ด้วยวิธีการสังเกต การบันทึก การสนทนา และแฟ้มสะสมผลงานตามสภาพจริงเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกัน (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็กส่วนใหญ่ในภาคการศึกษาต่อไป (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะไม่นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็กในเทอมต่อไป และยังมีข้อจำกัดในการประเมินด้านสรีระและการแต่งกาย ในการเป็นตัวแบบการประเมินบางตัวบ่งชี้ ในด้านพัฒนาการด้านร่างกาย เช่น การวิ่งและหยุดได้โดยเสียการทรงตัวเล็กน้อย การกระโดดขาเดียว (3 คน)

2.4) การจัดสภาพแวดล้อม

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะจัดสภาพแวดล้อมโดยมีมุมประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน และมีการปรับเปลี่ยนมุมประสบการณ์เทอมละ 1-2 ครั้ง โดยตกแต่งห้องเรียนได้อย่างสร้างสรรค์ มีรายละเอียดที่สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้และคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่จัดสภาพแวดล้อมทุก

สัปดาห์ตามหน่วยการเรียนรู้ที่เด็กเรียน เช่น มุมประสบการณ์ ป้ายนิเทศ รวมถึงการใช้ผลงานเด็กในการจัดสภาพแวดล้อม (2 คน) และไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เนื่องจากยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนระดับอนุบาล ได้รับเงินงบประมาณจากโรงเรียนน้อย ซึ่งมีผลต่อการซื้อสื่อและวัสดุในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน (1 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่มีคะแนนสูงสุดสามารถจัดสภาพแวดล้อมโดยมีการปรับเปลี่ยนมุมประสบการณ์เทอมละ 1-2 ครั้ง (2 คน) และจัดสภาพแวดล้อมทุกสัปดาห์ตามหน่วยการเรียนรู้ที่เด็กเรียน เช่น มุมประสบการณ์ ป้ายนิเทศ รวมถึงการใช้ผลงานเด็กในการจัดสภาพแวดล้อม (1 คน) โดยตกแต่งห้องเรียนได้อย่างสร้างสรรค์ มีรายละเอียดที่สวยงามและคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก (3 คน) ซึ่งครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดนั้นสามารถจัดสภาพแวดล้อมโดยมีการปรับเปลี่ยนมุมประสบการณ์เทอมละ 1-2 ครั้งเช่นกัน (2 คน) และมีการจัดมุมต่างๆ ในห้องเรียน แต่ไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนระดับอนุบาล ได้รับเงินงบประมาณจากโรงเรียนน้อย ซึ่งมีผลต่อการซื้อสื่อและวัสดุในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน (1 คน)

3) ผลการวิเคราะห์เชิงบรรยายความคิดเห็นของครูอนุบาลชายเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีดังนี้

3.1) การมีปฏิสัมพันธ์

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะพูดคุยกับผู้ปกครองแบบตัวต่อตัวเกี่ยวกับตัวเด็กขณะมารับ-ส่งเด็กทุกวัน โดยใช้ภาษาและน้ำเสียงในการสื่อสารกับผู้ปกครองได้ดี (3 คน) แต่ครูชายจะพูดคุยกับผู้ปกครองผู้หญิงได้อย่างสนิทสนม (2 คน) และมีระยะห่างในการพูดคุยเรื่องส่วนตัวกับผู้ปกครองผู้หญิง (1 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะมีการพูดคุยกับผู้ปกครองเด็กเพียงสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง หรือในกรณีที่พบปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กเท่านั้น (3 คน) และมีระยะห่างในการพูดคุยเรื่องส่วนตัวกับผู้ปกครองผู้หญิง รวมถึงต้องระวังการใช้ภาษากับน้ำเสียงกับผู้ปกครอง เช่น การปะทะคารมกับผู้ปกครองผู้หญิง (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะพูดคุยกับผู้ปกครองแบบตัวต่อตัว ในเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ขณะมารับ-ส่งเด็กทุกวัน (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะพูดคุยกับผู้ปกครองผู้หญิงและผู้ชายได้

อย่างใกล้ชิดและสนิทสนม (3 คน) ซึ่งต่างจากครูอนุบาลหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะมีระยะห่างในการพูดคุยเรื่องส่วนตัวกับผู้ปกครองเพศชาย (3 คน)

3.2) การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนเป็นอย่างดีสม่ำเสมอ เช่น การเป็นวิทยากร การทำศนศึกษาพร้อมกับเด็ก รวมถึงการให้ผู้ปกครองเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์มาจัดกิจกรรมให้เด็ก (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่มักจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนน้อย ประมาณภาคเรียนละ 1-2 ครั้งเท่านั้น (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนเป็นอย่างดีสม่ำเสมอไม่แตกต่างกัน เช่น การเป็นวิทยากร การทำศนศึกษาพร้อมกับเด็ก รวมถึงการให้ผู้ปกครองเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์มาจัดกิจกรรมให้เด็ก (6 คน)

3.3) การติดต่อสื่อสาร

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีวิธีการสื่อสารกับผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน โดยจะใช้จดหมายราชการ หรือจดหมายน้อยเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง มีการเยี่ยมบ้านเด็ก มีการประชุมผู้ปกครองภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง ได้แก่ ต้นภาคเรียน และปลายภาคเรียน และใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง หรือบางครั้งมีการใช้สังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร รวมถึงกำหนดให้ในแต่ละห้องเรียนมีผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อประสานงานเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีวิธีการสื่อสารกับผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน โดยจะใช้จดหมายราชการ หรือจดหมายน้อยเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง มีการเยี่ยมบ้านเด็ก มีการประชุมผู้ปกครองภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง ได้แก่ ต้นภาคเรียน และปลายภาคเรียน และใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง หรือบางครั้งมีการใช้สังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร รวมถึงกำหนดให้ในแต่ละห้องเรียนมีผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อประสานงานเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (6 คน)

3.4) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะพูดคุย และร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาเรื่องเกี่ยวกับตัวเด็กได้เป็นปกติ รวมถึงการให้ผู้ปกครองเข้าร่วมอบรมโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นประจำ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองในการเข้ามาปรึกษา พูดคุยเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก และผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อยหรือได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองน้อยในการเข้าร่วมอบรมโครงการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองมากกว่าครูชายในการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กไม่แตกต่างกัน (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะให้ผู้ปกครองเข้าร่วมอบรมโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นประจำ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อยหรือได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองน้อยในการเข้าร่วมอบรมโครงการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (3 คน)

2.2.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความคิดเห็นครูอนุบาลหญิงเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีอายุระหว่าง 31-40 ปี เป็นครูอนุบาลประจำชั้นปีที่ 1 มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอนุบาลตั้งแต่ 6-10 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 21-30 คน และส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่ด้านงานสอน งานประเมินผลพัฒนาการ งานบัญชีนม งานบัญชีเรียกชื่อ งานธุรการ และงานวิจัยในชั้นเรียน โดยครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์เชิงบรรยายความคิดเห็นของครูอนุบาลหญิงเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

1.1) ความเอื้ออาทร

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดทั้งหมดจบการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำให้มีความเข้าใจในศาสตร์ของการศึกษาระดับประถมศึกษา สามารถอบรมเลี้ยงดู มอบความรักและดูแลเอาใจใส่เด็กได้ดีเทียบเท่าครูผู้หญิง เปรียบเสมือนบิดาคนที่ 2 ของเด็ก โดยแสดงความรักต่อเด็กผู้หญิง ด้วยการโอบกอด สัมผัสได้เป็นปกติ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียน

ที่ได้คะแนนต่ำสุดที่เรียนจบทางด้านการศึกษาปฐมวัยเช่นกัน ที่สามารถดูแลเอาใจใส่เด็กได้ดีเทียบเท่าครูหญิง แต่ต้องระวังในเรื่องการแสดงความรักต่อเด็กผู้หญิง การถูกเนื้อต้องตัวเด็กผู้หญิงด้วยการโอบกอด หรือหอมแก้ม โดยแสดงความรักด้วยวิธีการอื่นทดแทน เช่น การลูบหัว พุดคุย (3 คน) แต่ทั้งครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีความคิดเห็นส่วนตัวเหมือนกันว่า สังคมภายนอกมองว่าผู้ชายไม่เหมาะที่จะดูแลเด็กเล็กได้ เพราะคิดว่าผู้ชายชายอาจจะปฏิบัติรุนแรงต่อเด็ก การล่วงละเมิดทางเพศเด็ก จากข่าวโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ดังนั้นครูอนุบาลชายต้องหลีกเลี่ยงการทำโทษเด็ก นอกจากนี้ครูชายต้องใช้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองว่าสามารถดูแลเด็กได้ (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะแสดงความรักและเอ็นดูเด็กด้วยการโอบกอด การหอมแก้มเด็กทั้ง 2 เพศ โดยสามารถเข้าถึงเด็กได้อย่างใกล้ชิด เปรียบเสมือนตนเองเป็นมารดาคนที่ 2 อีกทั้งยังสนิทสนมทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงเท่าเทียมกัน (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะใช้น้ำเสียงที่อ่อนโยน นุ่มนวลและระดับเสียงที่เหมาะสมต่อเด็ก (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดพุดคุยกับเด็กด้วยภาษาที่ห้วน และไม่ใช้น้ำเสียงที่เหมาะสมกับเด็ก (3 คน)

1.2) การตอบสนองความต้องการ

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดใช้น้ำเสียงได้อ่อนโยน นุ่มนวลและระดับเสียงที่เหมาะสมต่อเด็ก (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่ยังพบปัญหาในเรื่องน้ำเสียงที่ใช้กับเด็กอาจห้วนเกินไป (3 คน) แต่ทั้งครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดต่างช่วยเหลือเด็กตามความต้องการ เมื่อเด็กขอความช่วยเหลือเด็ก หรือบางครั้งครูจะเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันที เมื่อมองเห็นว่าเด็กต้องการความช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมที่ง่ายต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก เด็กเกิดความสุขในขณะการทำกิจกรรม และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็ก พร้อมยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดต่างใช้วิธีการปลอบโยนเด็กเมื่อเด็กร้องไห้ และอยู่ใกล้ชิดเด็ก ให้การช่วยเหลือ และแนะนำเด็กตามความต้องการของเด็ก หรือบางครั้งครูเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันที เมื่อมองเห็นว่าเด็กต้องการความช่วยเหลือหรือเจ็บป่วย นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กทำแล้วเกิดความเพลิดเพลิน และสนุกสนานตามความสนใจของเด็กส่วนมาก รวมถึงใช้ภาษาที่เป็นรูปธรรมง่ายต่อการเข้าใจของเด็ก (6 คน)

1.3) การเป็นแบบอย่างที่ดี

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กผู้ชายในเรื่อง การเป็นสุภาพบุรุษ การช่วยเหลือคนที่อ่อนแอกว่า และเป็นแบบอย่างให้เด็กผู้หญิงในเรื่อง ความเข้มแข็ง รวมถึงเป็นแบบอย่างในด้านอื่นๆ เช่น บุคลิกภาพ การพูดจาไพเราะ

การรักษาความสะอาด การตัดผม และการตัดเล็บ นอกจากนี้ครูชายจะใจเย็นและมีสภาวะทางอารมณ์ที่มั่นคง (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดมีบุคลิกภาพที่เรียบร้อย สุขุมมากกว่า (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะมีบุคลิกภาพที่เข้มแข็งและทะมัดทะแมง โลดโผน (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กผู้ชายและหญิงในเรื่องบุคลิกภาพ การพูดจาไพเราะ การรักษาความสะอาด การตัดผม และการตัดเล็บ (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ อย่างความอ่อนโยน ใจเย็น เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อหน้าเด็ก ครูหญิงมีบุคลิกที่เรียบร้อย (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดครูจะมีบุคลิกห้าว และทะมัดทะแมงเป็นส่วนใหญ่ (3 คน)

1.4) การให้ความช่วยเหลือ

ครูชายที่จบสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุด จะดูแลได้ทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงได้ดีตามความเหมาะสม และสามารถจัดการกับข้อจำกัดที่เกิดขึ้นได้ดีไม่แตกต่างกัน เช่น การให้เด็กอาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้าด้วยตนเอง (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูอนุบาลชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะเคร่งครัดเรื่องระเบียบวินัย เช่น การเดินแถวให้ตรง การพับผ้าปูที่นอน และการเก็บของเล่นให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูอนุบาลชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดยังไม่ละเอียดรอบคอบเท่าที่ควร เช่น ยังไม่ค่อยเป็นระเบียบ และยังไม่เน้นเรื่องกฎระเบียบและข้อตกลงในห้องเรียนเท่าครูหญิง (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะเน้นในเรื่องระเบียบวินัย เช่น การเดินแถวให้ตรง การพับผ้าปูที่นอน การเก็บของเล่นให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ และมีความละเอียดอ่อนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กไม่แตกต่างกัน เช่น การมัดผมเด็กผู้หญิง การแต่งตัวให้เด็ก (6 คน)

2) ผลการวิเคราะห์เชิงบรรยายความคิดเห็นของครูอนุบาลหญิงเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีดังนี้

2.1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะประชุมและพูดคุยกับเพื่อนครูในการจัดเตรียมแผนการสอนเป็นลักษณะแผนระยะยาว (รายปี) โดยสังเกตบริบทโรงเรียนและชุมชนรอบโรงเรียน นำมาสู่การเขียนแผนเป็นหน่วยการเรียนรู้ (รายสัปดาห์) สอดคล้อง

กับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และจัดเตรียมกิจกรรมให้เด็ก โดยเน้น 6 กิจกรรมหลักที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยสามารถทำงานร่วมกันกับครูอนุบาลหญิง ในการจัดเตรียมแผนการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้แก่เด็กได้ดี รวมถึงมีการออกแบบกิจกรรม และสื่อการสอนที่เน้นความปลอดภัยแก่เด็ก และจัดเตรียมกิจกรรมที่หลากหลายและสร้างสรรค์ เช่น การจัดกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ กิจกรรมที่ทำทลายความสามารถเด็ก การทดลอง (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีการจัดเตรียมสื่อการสอน นิทาน และของเล่นที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะจัดเตรียมสื่อการสอน นิทาน และของเล่นที่ยังไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะประชุมและพูดคุยกับเพื่อนครูในการจัดเตรียมแผนการสอนเป็นลักษณะแผนระยะยาว (รายปี) โดยสังเกตบริบทโรงเรียนและชุมชนรอบโรงเรียน นำมาสู่การเขียนแผนเป็นหน่วยการเรียนรู้ (รายสัปดาห์) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และจัดเตรียมกิจกรรมให้เด็ก โดยเน้น 6 กิจกรรมหลักที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยสามารถทำงานร่วมกันกับครูหญิง ในการจัดเตรียมแผนการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้แก่เด็กได้ดี รวมถึงมีการออกแบบกิจกรรม และสื่อการสอนที่เน้นความปลอดภัยแก่เด็ก แต่ครูหญิงเน้นการผลิตสื่อการสอนเป็นภาพงานกระดาษ ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีการวางรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมที่มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ กิจกรรมที่ทำทลายความสามารถเด็ก กิจกรรมทดลอง (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะวางรูปแบบกิจกรรมอยู่ในกรอบตามแผนที่ได้วางไว้ ยังไม่มีความหลากหลาย และยังขาดการบูรณาการทักษะต่างๆ ในกิจกรรม (3 คน)

2.2) การจัดการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีสถานะความเป็นผู้นำ และกล้าตัดสินใจในการจัดกิจกรรมหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รวมถึงจัดกิจกรรมโดยให้เด็กมีส่วนร่วมอยู่เสมอ เช่น ทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ นอกจากนี้ยังมีความคล่องตัวในการสาธิตและจัดกิจกรรมกลางแจ้งหรือกิจกรรมพลศึกษาให้กับเด็กอนุบาล (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การเล่านิทานได้ดี

และมีความละเอียดอ่อนในการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมการทำอาหาร และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะไม่ถนัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การเต้น รวมถึงการร้องเพลง อีกทั้งยังไม่มี ความชำนาญกิจกรรมที่มีความละเอียดอ่อน เช่น กิจกรรมการทำอาหาร และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน ทำให้พบปัญหาในเรื่องการจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีสภาวะความเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำในกิจกรรมที่ทำร่วมกับครูชาย แต่ความชำนาญในกิจกรรมที่มีความละเอียดอ่อน เช่น กิจกรรมการทำอาหาร กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นาฏศิลป์ มีวิธีการเตรียมเด็กโดยใช้วิธีการเล่นิทานและการร้องเพลงเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก นอกจากนี้ยังถนัดในการจัดกิจกรรมเต้นระบำและการร้องเพลงให้แก่เด็ก โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนอยู่เสมอ เช่น ทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ (6 คน)

2.3) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะประเมินพัฒนาการเด็กสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จำนวน 12 มาตรฐาน โดยมีการประเมินพัฒนาการ 2 ครั้งต่อภาคการศึกษา คือ กลางและปลายภาคการศึกษา ด้วยวิธีการสังเกต การบันทึก การสนทนา และแฟ้มสะสมผลงานตามสภาพจริงเป็นรายบุคคล ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ครูชายได้เปรียบในด้านสรีระและการแต่งกาย ในการเป็นต้นแบบการประเมินบางตัวบ่งชี้ ในด้านพัฒนาการด้านร่างกาย เช่น การวิ่งและหยุดได้โดยเสียการทรงตัวเล็กน้อย การกระโดดขาเดียว (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็กส่วนใหญ่ในภาคการศึกษาต่อไป (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่ไม่ได้นำผลการประเมินใช้ในการพัฒนาเด็กในภาคการศึกษาต่อไป (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะประเมินพัฒนาการเด็กสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จำนวน 12 มาตรฐาน โดยมีการประเมินพัฒนาการ 2 ครั้งต่อภาคการศึกษา คือ กลางและปลายภาคการศึกษา ด้วยวิธีการสังเกต การบันทึก การสนทนา และแฟ้มสะสมผลงานตามสภาพจริงเป็นรายบุคคล (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้

คะแนนสูงสุดจะมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็กส่วนใหญ่ในภาคการศึกษาต่อไป (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่ไม่ได้นำผลการมาประเมินใช้ในการพัฒนาเด็กในภาคการศึกษาต่อไป (3 คน)

2.4) การจัดสภาพแวดล้อม

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะตกแต่งห้องเรียนได้อย่างสร้างสรรค์ มีรายละเอียดที่สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้และคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก (3 คน) และจัดสภาพแวดล้อม มีมุมประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยมีการปรับเปลี่ยนมุมประสบการณ์เทอมละ 1-2 ครั้ง (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่ยังมีการจัดสภาพแวดล้อมหรือจัดมุมประสบการณ์ที่ยังไม่เพียงพอและไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ เนื่องจากยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนระดับอนุบาล ได้รับเงินงบประมาณจากโรงเรียนน้อย ซึ่งมีผลต่อการซื้อสื่อและวัสดุในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน (3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีการจัดสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน โดยมีมุมประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยมีการปรับเปลี่ยนมุมประสบการณ์เทอมละ 1-2 ครั้ง (6 คน) แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่าครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดมีความละเอียดอ่อนในการตกแต่งห้องให้สวยงาม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจัดห้องเรียนในรูปแบบที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน (3 คน)

3) ผลการวิเคราะห์เชิงบรรยายความคิดเห็นของครูอนุบาลหญิงเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีดังนี้

3.1) การมีปฏิสัมพันธ์

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็กขณะมารับ-ส่งเด็กทุกวัน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และแสดงความเป็นกันเองกับผู้ปกครองของเด็กได้เป็นอย่างดีไม่แตกต่างกัน ทำให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจ เช่น การแวะเวียนไปตามบ้านเด็กในวันหยุด นอกจากนี้ยังพูดคุยกับผู้ปกครองต่างประเทศได้ดี เนื่องจากสามารถวางตัวได้เหมาะสมกับบทบาทของตัวเอง (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดพูดคุยกับ
ผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน โดยพูดคุยเกี่ยวกับตัวเด็กขณะมารับ-ส่งเด็กเป็นประจำทุกวัน โดยพูดคุยได้
อย่างสนิทสนมทั้งผู้ปกครองหญิงและชาย (6 คน)

3.2) การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะให้ผู้ปกครองเข้ามามี
ส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนเป็นอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเป็นวิทยากร การทำศนศึกษา และ
การเชิญผู้ปกครองมาร่วมงานในวันสำคัญต่างๆ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนน
ต่ำสุดยังให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนน้อย ประมาณภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง
(3 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะให้ผู้ปกครองเข้ามามี
ส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนเป็นอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเป็นวิทยากร การทำศนศึกษา และ
การเชิญผู้ปกครองมาร่วมงานในวันสำคัญต่างๆ (3 คน) ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนน
ต่ำสุดยังให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนน้อย ประมาณภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง
(3 คน)

3.3) การติดต่อสื่อสาร

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีวิธีการ
สื่อสารกับผู้ปกครองผ่านการพูดคุยโดยตรงกับผู้ปกครอง การใช้จดหมายราชการ หรือจดหมายน้อย
เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การเยี่ยมบ้านเด็ก การประชุมผู้ปกครองภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง
ได้แก่ ต้นภาคเรียน และปลายภาคเรียน การใช้โทรศัพท์ในการติดต่อกับผู้ปกครอง หรือบางครั้งมี
การใช้สังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดให้มีผู้ปกครอง
เครือข่ายในห้องเรียนเพื่อประสานงานเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีวิธีการ
สื่อสารกับผู้ปกครองผ่านการพูดคุยโดยตรงกับผู้ปกครอง การใช้จดหมายราชการ หรือจดหมายน้อย
เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การเยี่ยมบ้านเด็ก การประชุมผู้ปกครองภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง
ได้แก่ ต้นภาคเรียน และปลายภาคเรียน การใช้โทรศัพท์ในการติดต่อกับผู้ปกครอง หรือบางครั้งมี
การใช้สังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดให้มีผู้ปกครอง
เครือข่ายในห้องเรียนเพื่อประสานงานเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (6 คน)

3.4) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถพูดคุยบอกเล่า และเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน (6 คน)

ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีการพูดคุยบอกเล่ากับผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน (6 คน)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 396 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครองเด็กอนุบาลจำนวน 132 คน และครูอนุบาลจำนวน 264 คน จำแนกเป็นครูอนุบาลชายจำนวน 132 คน และครูอนุบาลหญิงจำนวน 132 คน ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำชั้นในระดับอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครองเด็กอนุบาลจำนวน 6 คน ครูอนุบาลจำนวน 12 คน จำแนกเป็น ครูอนุบาลชาย จำนวน 6 คน ครูอนุบาลหญิงจำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเกณฑ์ที่ใช้เลือกตัวอย่างประชากร คือ ผู้ปกครองและครูอนุบาลในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจากการทำแบบสอบถามจำนวน 3 โรงเรียน และคะแนนต่ำสุดจำนวน 3 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท จำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครอง และแบบสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง 2) แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล และแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเรียบเรียงแยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยายตามประเด็นต่างๆ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลพื้นฐานจากแบบสอบถามครูอนุบาล

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานจากแบบสอบถามครูอนุบาลชาย มีดังนี้ ครูอนุบาลชายมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 56.60 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.60 จากสาขาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 67.30 ปฏิบัติงานในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 และมีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอนุบาล 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.90

1.1.2 ข้อมูลพื้นฐานจากแบบสอบถามครูอนุบาลหญิง มีดังนี้ ครูอนุบาลหญิงมีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 64.60 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.20 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.70 จากสาขาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 60.20 ปฏิบัติงานในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 และมีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอนุบาล 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 47.80

1.2 ข้อมูลพื้นฐานจากแบบสอบถามผู้ปกครอง มีดังนี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.20 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 88.50 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.30 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 37.20 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 52.20 และมีบุตรจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ

2.1.1 ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายและหญิงในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ตามลำดับ มีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านอบรมเลี้ยงดู

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้ความช่วยเหลือ

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์

ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์

2.1.2 ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายและหญิงในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ตามลำดับ มีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 อันดับ คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้ความช่วยเหลือ

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับ ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูหญิงด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 อันดับ คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อม

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูชายด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์

ครูอนุบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูหญิงด้านการสร้าง
ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในระดับมาก ประเด็นย่อยที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์

2.2 ข้อมูลเชิงบรรยาย

2.2.1 ความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง พบว่า ผู้ปกครอง
ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีบุตรหลานศึกษาใน
ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนจำนวน 1 คน ซึ่งผู้ปกครองมาจาก
หลากหลายอาชีพทั้งข้าราชการ ค้าขาย เจ้าของธุรกิจ เกษตรกร รับจ้าง และแม่บ้าน โดยผู้ปกครองมี
ความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ดังนี้

1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าการที่ครูชายที่จบด้าน
การศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีใจรักและสามารถอยู่กับเด็กได้ดี และได้รับความ
เชื่อมั่นตั้งแต่แรกจากผู้ปกครองว่ามีความสามารถดูแลเด็กได้ ทำให้ครูชายสามารถแสดงความรักต่อเด็กด้วย
การโอบกอด สัมผัสเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงได้ปกติ ซึ่งต่างจากครูชายที่ได้คะแนนต่ำสุด ที่พบ
ข้อจำกัดในการอยู่ร่วมกับเด็กในช่วงเปิดภาคการศึกษา ครูชายอาจจะยังไม่ได้รับความไว้วางใจจาก
ผู้ปกครอง เพราะการดูแลเด็กเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เด็กเล็กจะใกล้ชิดกับครูมาก แต่เมื่อผ่านไปสัก
ระยะ ผู้ปกครองก็เริ่มรู้สึกไว้วางใจในครูชาย ในขณะที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่ครูหญิงในโรงเรียนที่
ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะได้รับการไว้วางใจจากผู้ปกครองตั้งแต่ระยะแรกของการเปิดภาค
การศึกษา สามารถโอบกอด สัมผัสเด็กได้เป็นปกติ

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น
ว่า ครูชายและครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีการเตรียมสื่อที่หลากหลาย พร้อมต่อเรียนรู้
ของเด็ก และการให้ผู้ปกครองและเด็กจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้เป็นประจำทุกๆต้นสัปดาห์
ซึ่งต่างจากครูชายและครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะมีการเตรียมสื่อการสอนน้อยและไม่
หลากหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นภาพและการสนทนาปากเปล่า และการให้ผู้ปกครองและเด็กจัดเตรียม
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้เดือนละ 1-2 ครั้งเท่านั้น

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น
ว่า ครูชายและครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถพูดคุยกับผู้ปกครองในเรื่องราว
เกี่ยวกับตัวเด็กเป็นประจำทุกวัน และจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอได้ไม่ต่างกัน

2.2.2 ความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

2.2.2.1 ความคิดเห็นครูอนุบาลชายเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

พบว่า ครูอนุบาลชายส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เป็นครูอนุบาลประจำชั้นปีที่ 1 มีประสบการณ์
ในการเป็นครูประจำชั้นอนุบาล 11 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรี จาก
สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 21-30 คน และส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่ด้าน
งานสอน งานประเมินผลพัฒนาการ งานบัญชี งานบัญชีเรียกชื่อ งานธุรการ และงานวิจัยในชั้น
เรียน โดยครูอนุบาลชายมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ดังนี้

1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ครูอนุบาลชายมีความคิดเห็น
ว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะแสดงความเอื้ออาทรต่อเด็ก ด้วยการโอบกอด สัมผัสเด็กผู้หญิง
ได้ปกติ ซึ่งต่างจากครูอนุบาลชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่จะแสดงความเอื้ออาทรต่อเด็กด้วย
วิธีการสบตา ลูบศีรษะ จับมือ และการพูดคุยกับเด็กผู้หญิงทดแทนการโอบกอด เนื่องจากมีความ
คิดเห็นส่วนตัวว่าการโอบกอดเด็กผู้หญิงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ในขณะที่มีความคิดเห็นที่ครูหญิงใน
โรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีการปฏิบัติต่อเด็กไม่แตกต่างกัน โดยมีการปฏิบัติ
เปรียบเทียบมารดาคนที่ 2 ของเด็ก โดยแสดงความเอื้ออาทรทั้งกับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงอย่าง
เท่าเทียม ซึ่งครูหญิงจะเข้าไปพูดคุย โอบกอด สัมผัสเด็กได้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและ
ปลอดภัย

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ พบว่า ครูอนุบาลชายมี
ความคิดเห็นที่ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีสถานะความเป็นผู้นำมากกว่าผู้
ตาม กล่าวตัดสินใจทันท่วงที่ไม่ลังเลหรือขาดความเชื่อมั่น และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการจัด
กิจกรรมได้ดีและรวดเร็ว แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด
จะจัดกิจกรรมศิลปะที่มีความสร้างสรรค์และหลากหลาย สามารถจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ
และการร้องเพลงได้ดี ซึ่งต่างจากในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เรียบ
ง่ายไม่ซับซ้อน และไม่เน้นกิจกรรมเคลื่อนไหว การใช้เสียงที่หลากหลายในการเล่านิทานและกิจกรรม
การร้องเพลง อีกทั้งยังพบปัญหาภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน ทำให้มีปัญหาในการจัดสรรเวลา

ในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก ในขณะที่มีความคิดเห็นว่าครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุด จะมีสถานะความเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และสามารถกิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมพลศึกษาได้ดี ซึ่งต่างจากครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่เน้นการจัดกิจกรรมเฉพาะในห้องเรียน และมักพบปัญหาในเรื่องการแต่งกายและสรีระ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการสาธิตและจัดกิจกรรมกลางแจ้งหรือกิจกรรมพลศึกษาให้กับเด็กอนุบาล เช่น การกระโดด กางแขน กางขา ยกแขน และยกขา

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง พบว่า ครูอนุบาลชายมีความคิดเห็นว่า ครูชายและหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมีการพูดคุยกับผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน โดยจะพูดคุยในเรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวเด็กเป็นประจำทุกวัน

2.2.2.2 ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิงเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีอายุระหว่าง 31-40 ปี เป็นครูอนุบาลประจำชั้นปีที่ 1 มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอนุบาลตั้งแต่ 6-10 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท จากสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีจำนวนเด็กในห้องเรียนอยู่ที่ 21-30 คน และส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่ด้านงานสอน งานประเมินผล พัฒนาการ งานบัญชีนม งานบัญชีเรียกชื่อ งานธุรการ และงานวิจัยในชั้นเรียน โดยครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ดังนี้

1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดสามารถอบรมเลี้ยงดู มอบความรักและดูแลเอาใจใส่เด็กได้ดี เทียบเท่าครูผู้หญิง เปรียบเสมือนบิดาคนที่ 2 ของเด็ก โดยแสดงความรักต่อเด็กผู้หญิง ด้วยการโอบกอด สัมผัสได้เป็นปกติ ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดที่เรียนจบทางด้านการศึกษาปฐมวัยเช่นกัน ที่สามารถดูแลเอาใจใส่เด็กได้ดีเทียบเท่าครูหญิง แต่ต้องระวังในเรื่องการแสดงความรักต่อเด็กผู้หญิง การถูกเนื้อต้องตัวเด็กผู้หญิงด้วยการโอบกอด หรือหอมแก้ม โดยแสดงความรักด้วยวิธีการอื่นทดแทน เช่น การลูบหัว พูดคุย ในขณะที่มีความคิดเห็นว่าครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุด จะมีจิตวิญญาณความเป็นครู เข้าใจในศาสตร์ของการศึกษาปฐมวัย สามารถอบรมเลี้ยงดู มอบความรักและดูแลเอาใจใส่เด็กได้ดีไม่ต่างกัน เปรียบเสมือนมารดาคนที่ 2 ของเด็ก

2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาการ พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นว่า ครูชายจะมีภาวะผู้นำ กล้าตัดสินใจในการจัดกิจกรรมหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะมีความเชี่ยวชาญในการสาธิตและมีความชำนาญในการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งต่างจากครูชายในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดจะไม่ถนัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การเต้น รวมถึงการร้องเพลง อีกทั้งยังไม่ถนัดกิจกรรมที่มีความละเอียดอ่อน เช่น กิจกรรมการทำอาหาร และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน ทำให้พบปัญหาในเรื่องการจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก ในขณะที่มีความคิดเห็นว่าครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดจะมีความชำนาญในการจัดกิจกรรมที่มีความละเอียดอ่อนไม่ต่างกัน เช่น กิจกรรมการทำอาหาร การจัดกิจกรรมเต้นรำและการร้องเพลงให้แก่เด็กไม่แตกต่างกัน

3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง พบว่า ครูอนุบาลหญิงมีความคิดเห็นว่า ครูชายและหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดสามารถพูดคุยกับผู้ปกครองได้ดีไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสามารถวางตัวได้เหมาะสมกับบทบาทของตัวเอง แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นอื่นๆ พบว่า ครูชายและครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนเป็นอย่างดีเสมอ เช่น การเป็นวิทยากร การทัศนศึกษาร่วมกับเด็ก และการเชิญผู้ปกครองมาร่วมงานในวันสำคัญต่างๆ ซึ่งต่างจากครูชายและครูหญิงในโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดยังให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนน้อย ประมาณภาคเรียนละ 1-2 ครั้งเท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่า ครูชายมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นว่า ครูชายมีการปฏิบัติที่ดีที่สุด คือ ความเอื้ออาทรเกี่ยวกับการสัมผัสอย่างใกล้ชิด การโอบกอดเด็ก สะท้อนให้เห็นว่าครูชายยังมีข้อจำกัดในด้าน การอบรมเลี้ยงดู ที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้เหมือนกับครูหญิง สอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูอนุบาล พบว่า ครูชายจะหลีกเลี่ยงการโอบกอด

และใกล้ชิดเด็กผู้หญิง แต่ใช้วิธีการสบตา ลูบศีรษะ จับมือ และพูดคุยกับเด็กผู้หญิงทดแทน เนื่องจากมีความคิดเห็นว่า การโอบกอดเด็กผู้หญิงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ความรู้สึกแรกที่ผู้ปกครองเห็นครูชายปฏิบัติงานในระดับอนุบาล พบว่ายังรู้สึกไม่ไว้วางใจในตัวครูชาย ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Shaham (1991) กล่าวว่า ผู้ปกครองไม่ไว้วางใจและคิดว่า ครูอนุบาลชายชอบใช้กำลังหรือใช้ความรุนแรงกับเด็ก สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Barnard และคนอื่นๆ (2000) กล่าวถึงมุมมองของครูหญิงที่มีต่ออุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูชาย พบว่า ครูชายควรมีระยะห่างในการมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก เนื่องจากอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศต่อเด็กได้ ถึงแม้ว่าครูชายจะพบข้อจำกัดและความคาดหวังจากผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก แต่บทบาทครูชายก็ยังมีมีความสำคัญต่อเด็กในเรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดีด้านเพศทั้งต่อเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง โดยจากผลการวิจัย พบว่า ครูอนุบาลมีความคิดเห็นว่าครูชายและครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในเรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งคู่ โดยสถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ (2558) กล่าวถึง บทบาทของบิดาที่มีความสำคัญต่อเด็ก 3-6 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของเด็กผู้ชายที่ต้องการแบบอย่างในการพัฒนาบุคลิกภาพของตัวเอง โดยการเลียนแบบความเป็นชายจากการที่เด็กชายได้สัมผัสใกล้ชิดกับบิดา ได้เห็นบทบาทความเป็นชายของบิดาที่ถูกต้อง ผ่านวิธีการพูด วิธีการคิด วิธีการปฏิบัติกับผู้อื่น เด็กผู้ชายก็จะปฏิบัติตามบิดา ซึ่งบิดาก็จะเป็นแบบอย่างด้านความเป็นชายให้ลูกชายได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ บิดายังเป็นผู้สร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเพศชายให้แก่ลูกสาว โดยพัฒนาจากความสัมพันธ์ที่ดี ความรักความอบอุ่นที่เด็กผู้หญิงได้รับจากบิดา กลายเป็นความชื่นชมความประทับใจในตัวบิดา เมื่อเด็กผู้หญิงโตขึ้นจะสามารถทำงานและอยู่ร่วมกับเพศตรงข้ามได้ดี นอกจากนี้ สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน (2555) กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของเพศชายที่มีต่อเด็กปฐมวัยไว้ว่า บิดาหรือครูชาย สามารถเป็นแบบอย่างทั้งการเป็นสุภาพบุรุษ ความกล้าหาญ การปฏิบัติกับเพศตรงข้าม อีกทั้งสร้างความเข้าใจเรื่องเพศที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัยให้แก่เด็กได้ดีอีกด้วย

ค่านิยมส่วนใหญ่ของคนไทยจะมองว่า การเลี้ยงดูเด็กเป็นหน้าที่ของผู้หญิง ไม่เหมาะสมกับผู้ชาย สอดคล้องกับ Scott (1988) ที่ว่าสังคมส่วนใหญ่มองว่า เรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง คือ งานของผู้ชาย ในขณะที่เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว หรือการดูแลบ้านเรือน และสมาชิกภายในครอบครัว การทำอาหาร การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นงานของผู้หญิง โดยสภาพสังคมไทยมีการแบ่งหน้าที่ระหว่างหญิงและชาย ตามลักษณะงาน วัฒนธรรมความเชื่อ และค่านิยมของในแต่ละสังคม

สังคมจะกำหนดบทบาทหลักของผู้หญิงตามบทบาทที่ได้มาโดยธรรมชาติ นั่นคือ การเป็นแม่ที่ให้กำเนิดบุตร ซึ่งมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร และทำนุบำรุงให้สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2537) สอดคล้องกับ นิสา ชูโต และคณะ (2538) กล่าวว่า ค่านิยมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กที่ให้มารดา มีบทบาทในการดูแลเรื่องอาหารการกิน การซักผ้า รีดเสื้อผ้า เลี้ยงดูบุตร ซื่ออาหารและเสื้อผ้าให้บุตร แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยเน้นให้ผู้หญิงรับหน้าที่เลี้ยงดูเด็ก ขณะที่ผู้ชายทำหน้าที่ในการเลี้ยงครอบครัว จากหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยมากกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะงานด้านการจัดศึกษาปฐมวัยว่าเป็นการบริการ การดูแล และการให้การศึกษาแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 8 ปี ผ่านการบูรณาการระหว่างการดูแลและการให้การศึกษาเข้าด้วยกัน ซึ่ง Catron และ Allen (2003) ยังได้กล่าวถึง บทบาทของครูอนุบาลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า ครูต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับเด็กผ่านการสัมผัส ได้แก่ การโอบกอด การจูงมือ การอุ้ม การสัมผัสผ่านการเล่นร่วมกับเด็ก การดูแลใกล้ชิดเด็ก ซึ่งการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก จากมุมมองดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาควบคู่ไปกับการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่าเป็นหน้าที่ของผู้หญิง จึงทำให้ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ครูหญิงมีการปฏิบัติในด้านการอบรมเลี้ยงดูได้เหมาะสมกว่าครูชาย ถึงแม้ว่าการสัมภาษณ์เชิงลึกจะพบว่า ครูชายมีข้อจำกัดในด้านการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าครูหญิง แต่จากข้อมูลเชิงสถิติแสดงให้เห็นว่าครูชายมีเกณฑ์การปฏิบัติได้อยู่ในระดับสูง ดังนั้น ครูชายและครูหญิงจึงสามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กได้เป็นอย่างดีตามบทบาทและหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย

2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่า ครูชายและครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จากผลการวิจัยในประเด็นย่อย เรื่องการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูชายและครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทั้งคู่ โดยครูชายปฏิบัติมากที่สุดในเรื่อง การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูชายจะกล้าตัดสินใจในสถานการณ์คับขันได้อย่างทันท่วงที ไม่

ลั้งเลหรือขาดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รวดเร็ว ในขณะที่จัดกิจกรรมให้แก่เด็ก สอดคล้องกับกับบทบาทของเพศชายที่ Eversoll (1974 อ้างถึงใน อัจฉรา สุขารมณ์, 2544) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนใหญ่ผู้ชายจะเป็นผู้แก้ไขปัญหาต่างๆ ของครอบครัว ทั้งในเรื่องการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู การช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหา เช่น เมื่อเด็กเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ ผู้ชายยังมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าเพศหญิง ผู้ชายจึงถือว่ามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขและไกล่เกลี่ยปัญหาในครอบครัวได้ดีกว่าผู้หญิง นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2537) ได้กำหนดลักษณะพฤติกรรมความเป็นชาย และพฤติกรรมความเป็นหญิงในสังคมไทยที่มีอิทธิพลจากวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยม ที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยกล่าวไว้ว่า ผู้ชายจะมีลักษณะความเป็นผู้นำ ผู้เสนอความเห็น ผู้ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ ในขณะที่ผู้หญิงเป็นเพศที่มีลักษณะเป็นผู้ตาม ไม่กล้าตัดสินใจ เป็นแม่บ้าน เป็นผู้ดูแลครอบครัว และเป็นผู้ฟังหรือที่ปรึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมของบทบาทเพศชายและเพศหญิงในบริบทของสังคมไทยที่เน้นให้ผู้ชายเป็นผู้นำและผู้ตัดสินใจมากกว่าผู้หญิง

ผลการวิจัย พบว่า ครูหญิงมีการปฏิบัติมากในเรื่อง การกระตุ้นความสนใจของเด็ก โดยใช้ นิทาน เพลง คำคล้องจองหรือใช้คำถาม และผลการสัมภาษณ์ พบว่า ครูหญิงจะใช้วิธีการเล่า นิทานและการร้องเพลงในการเตรียมเด็กหรือกระตุ้นความสนใจของเด็กก่อนเข้ากิจกรรมเป็นประจำ สอดคล้องกับ จตุพร ธรรมปที (2550) กล่าวว่า มารดากระตุ้นความสนใจของเด็กผ่านการร้องรำทำ เพลง ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานและช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมารดากับเด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังชอบฟังเสียงของผู้หญิงที่ใกล้ชิด และเสียงของผู้หญิงยังช่วยกระตุ้นความสนใจของเด็กได้ดี เพราะมีความนุ่มนวลและอ่อนโยน ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่น สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้หญิงที่ต้องคนเรียบริ้อย อ่อนโยน นุ่มนวล (Scott, 1988) จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทั้งครูอนุบาลชายและหญิงมีจุดเด่นที่แตกต่างกันในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการให้แก่เด็ก ดังนั้นครูชายและครูหญิงจึงมีบทบาทสำคัญที่เท่าเทียมและเติมเต็มในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาและสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่า ครูชายและครูหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูชายและครูหญิงมีการพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็กขณะมารับ-ส่งเด็กทุกวัน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี แสดงความเป็นกันเองกับผู้ปกครองของเด็กได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจ สะท้อนให้เห็นว่า ครูชายและครูหญิงต่างให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับผู้ปกครอง ทั้งในเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ การร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร และอบรมเลี้ยงดู เพราะเป้าหมายหลักในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง คือ การพัฒนาเด็กร่วมกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า ครูอนุบาลควรเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักในการร่วมกันอบรมเลี้ยงดูเด็กในทุกขั้นตอน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองเพิ่มเติมว่า เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู ดังนั้นครูอนุบาลและผู้ปกครอง จึงต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก พร้อมทั้งยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ ในการช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงหลักจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กด้วย

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองถือเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยกรมวิชาการ (2540) ได้กำหนดแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองไว้ว่า ครูอนุบาลควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองอย่างเป็นมิตร ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีการพูดคุย ปกป้องหรือ เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้ การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาจะทำให้เกิดการพัฒนาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับเด็กอนุบาล เนื่องจากบ้านเป็นสิ่งแวดล้อมแห่งแรกสำหรับเด็ก ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการให้ความรู้และจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่เด็ก ซึ่งการสร้างนิสัยและบุคลิกภาพที่ดีนั้นควรเริ่มต้นตั้งแต่เด็กยังเล็กอยู่และต่อเนื่องตลอดจนเด็กเข้าโรงเรียน จากความเชื่อดังกล่าว ทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัยมีแนวคิดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับครูอนุบาลในการพัฒนาเด็ก โดยเข้ามามีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือกันในการส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อให้เด็ก

ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ที่ีระหว่าง
 ครูอนุบาลและผู้ปกครองยังช่วยเชื่อมโยงการพัฒนาเด็กให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน
 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) กล่าวว่า การร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง
 และครูอนุบาล เป็นการสนับสนุนให้เด็กเห็นว่า ผู้ปกครองและครูอนุบาลมีความเป็นอันหนึ่งอัน
 เดียวกัน การเรียนรู้ของเด็กระหว่างโรงเรียนและที่บ้านมีความสอดคล้องกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน
 ผู้ปกครองจำเป็นต้องร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การเป็นวิทยากร การเป็นอาสาสมัคร
 การให้ข้อมูลของเด็กแก่ครูประจำชั้น และการร่วมประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของเด็ก เรียกได้
 ว่า ผู้ปกครองเปรียบเสมือน "หุ้นส่วน" ร่วมกับครูในการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กสู่คุณภาพสูงสุด
 ต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ สัมพันธภาพที่ีระหว่างผู้ปกครองและครูอนุบาลยังนำไปสู่ความไว้วางใจ
 ที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความเชื่อมั่นในการทำกิจกรรมร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน
 ในการพัฒนาเด็ก ส่งผลให้เด็กเกิดความสุขในการทำกิจกรรม มีความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพทาง
 อารมณ์ จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของครูอนุบาลไม่ว่าจะชายและหญิงต่าง
 ให้ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง เนื่องจากครูอนุบาลและผู้ปกครองเป็นตัว
 แปรสำคัญในการพัฒนาเด็กในทุกด้านอย่างเต็มตามศักยภาพโดยความแตกต่างของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรมีกระบวนการในการปรับทัศนคติและวิธีการทำงานของครูอนุบาลทั้งชาย
 และหญิงให้เหมาะสมกับบทบาททางเพศ เพื่อสร้างทักษะที่ดีแก่ครูอนุบาลทั้ง 2 เพศในการส่งเสริม
 พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
2. สถาบันฝึกหัดครูควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้ครูอนุบาลทั้งชายและหญิงมี
 ทักษะที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของครูอนุบาลที่ดีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาใน
 ปัจจุบัน
3. การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของครูอนุบาลชายและ
 หญิงในการจัดการศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูเด็กอนุบาล นำไปสู่การร่วมมือกับครูในการทำงานเพื่อ
 ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูอนุบาลชายในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
2. การศึกษาความแตกต่างของบทบาทครูอนุบาลชายและหญิงที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กให้ดียิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี. (2548). **อุ๋นไอรัก เกราะแห่งชีวิตและครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

กรภัสสร อินทรบำรุง. (2547). "มิติใหม่การศึกษาปฐมวัย." **วารสารศึกษาศาสตร์** 1(2).

กรมวิชาการ. (2540). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2540**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2546). **คู่มือวิทยากร ชุดที่ 1 การพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการโดยชุมชน: พ่อแม่ลูก และชุมชน “ความผูกพัน”**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู**. กรุงเทพมหานคร: องค์การการรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. (2543). **หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). **จำนวนข้าราชการครูปฐมวัยในสถานศึกษาจำแนกตามเพศ**. เอกสารไม่ตีพิมพ์.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์.

จตุพร ธรรมปที. (2550). "พัฒนาการทางสติปัญญาของลูกวัยแรกเกิดถึง 2 ปี." **บันทึกของแม่** 169: 45-48.

- จตุรา อ่วมอ่อง. (2551). **บทบาทของครูที่มีต่อเด็กวัยอนุบาลที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ทวีรัส ธนาคาร. (2524). **ครอบครัวสัมพันธ์**. กรุงเทพมหานคร: วิบูลย์กิจการพิมพ์.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2546). **หลักสูตรการศึกษาเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นวลละออ สุภาพล. (2527). **ทฤษฎีบุคลิกภาพ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิตา ชูโต และคณะ. (2538). **การประเมินหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบการเรียนเชิง ถ่ายทอดค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทชายหญิง**. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการการส่งเสริม และประสานงาน.
- บุษผาสวัสดิ์ รัชชตาตะนันท์. (2540). "ทัศนศึกษาระดับปฐมวัย: ปัจจัยจำเป็นสำหรับการศึกษาระดับปฐมวัย." **วารสารการศึกษาปฐมวัย** 1: 5-7.
- บุษกร พันธุ์เมธาฤทธิ. (2548). **การดูแลแบบแกงการ: ผลต่อความรักใคร่ผูกพันและการเลี้ยงลูก ด้วยนมมารดา**. สงขลา: เอสพีรินทร์.
- พนม เกตุมาน. (2553). **บทบาทของการเป็นพ่อ** (ออนไลน์). Retrieved 15 เมษายน 2558. from <http://www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/e-pl/articledetail.asp?id=279>.
- พระเทพวิสุทธิเมธี. (2546). **ธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- พิทยาภรณ์ มานะจตุ. (2548). **เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การศึกษาระดับปฐมวัย**. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์ และพราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. (2536). **ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและ แนวคิดทางการศึกษาระดับปฐมวัย หน่วยที่ 12 บทบาทของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). **ประมวลสาระชุดวิชา การศึกษาบทบาทชายหญิง หน่วยที่ 1-5**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). **ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1-4**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). **การศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: เอพีกราฟฟิกส์ ดีไซน์.

เยี่ยมลักษณ์ อุดการ. (2542). **การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ราศรี ทองสวัสดิ์. (2537). **รุ่งอรุณของชีวิต**. กรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร.

วรรณิ แกมเกตุ. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2544). **การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2540). "สารจากคณบดี คณะศึกษาศาสตร์." **วารสารการศึกษาปฐมวัย** 1: 9.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). **สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้. (2558). **บทบาทของมารดา บทบาทของบิดา** (ออนไลน์). Retrieved 13 เมษายน 2558. from <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/41001/41001-04.html>

สมร ทองดี และสุกัญญา กาญจนกิจ. (2537). **ประมวลสาระวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1-4**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2543). **ข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและการพัฒนาครู**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.

สรวงมณต์ สิทธิสมาน. (2555). **8 บทบาทของพ่อที่ต้องส่งต่อให้ลูกชาย** (ออนไลน์). Retrieved 14 ธันวาคม 2556. from <http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9550000146864>

- สายวริน จินวุฒิ. (2541). **การศึกษาบทบาทบิดา บทบาทของมารดา ในฐานะตัวทำนายพฤติกรรม การปรับตัวของของเด็กปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). **คู่มือจัดการศึกษาระดับก่อนการประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **เด็กปฐมวัยของสหรัฐอเมริกา**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531). **การบริหารโรงเรียนเอกชน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). **พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุกรี วิยะทัศน์. (2531). **การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และความเชื่อมั่นของมารดาที่มีต่อภาวะทุพโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพัตร พูลเกษ. (2521). "ความสุขทางเพศ." **วารสารสุขภาพสำหรับประชาชน** 6: 23-31.
- อรทัย รัตนมณี. (2538). **การศึกษาบทบาทบิดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในเขตเมือง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา สุขารมณ. (2544). **บทบาทพ่อต่อการอบรมเลี้ยงดูลูก**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัมพล สุอำไพ. (2545). **EQ ลูกเริ่มที่รักจากพ่อแม่**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ลูกรัก.

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. (2551). **ประมวลบทความกลยุทธ์พัฒนาการคิด ภูมิคุ้มกันในตนเอง: จาก
สายใยประสาทสู่สายใยแห่งความผูกพัน**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ภาษาอังกฤษ

Arce, E. M. (2000). **Curriculum for Young Children: An Introduction**. New York: Delmar.

Bandura, A. (1986). **Social foundations of thought and action: a social cognitive theory**. Prentice-Hall ,NJ: Englewood Cliffs.

Barnard, C. and Others. (2000). **Recommendations for Improving the Recruitment of Male Early Childhood Education Professionals: The Female Viewpoint**. Master's Thesis, Grand Valley State University.

Barzins, J. J., Willing, A. M., and Watter, E. R. (1978). "A New Measure of Psychological Androgyny Based on the Personality Research Form." **Journal of Consulting and Clinical Psychology** 46: 126-163.

Basaw, S. A. (1986). "Correclates of Sex-Typing in Fiji." **Psychology of Woman Quarterly** 10: 249.

Berk, L. E. (2006). **Child Development 7th ed**. Boston: Pearson/ Allyn and Bacon.

Bernard, C. L. (1981). "The Multidimensional Aspects of Masculinity - Femininity." **Journal of Personality and Social Psychology** 41: 797-802.

Bernard, C. L. (1984). "The Multiply Factor of Sex Role Identification: Rapprochement of Unidimensional and Bidimensional Assessment." **Journal of Clinical Psychology** 40: 986-991.

Bricheno, P. and Thornton, M. (2007). "Role Model, Hero or Champion? Children's Views Concerning Role Models." **Educational Research** 49: 383 - 396.

- Catron, C. E. and Allen, J. (2003). **Early Childhood Curriculum: A Creative Play Model**. New Jersey: Pearson Education.
- Colker, L. J. (2008). "Twelve Characteristics of Effective Early Childhood Teachers." **Young Children** 63: 67.
- D'Arcy, C. (2004). **Males Studying And Working in Early Childhood Education: Advantages, Barriers, Challenges and Examples of Successful Strategies to Recruit, Retain and Support Men**. Newcastle: University of Newcastle.
- Farquhar, S. (1997). **ESCAP Are Male Teachers Really Necessary**. Auckland: ESCAP.
- Farquhar, S. (2005). "A Case for Allowing and Enabling Men to Work with Young Children." **Proceedings of the First NZ Men**: 62.
- Feldman, J. R. (1991). "The Professional Teacher." **A Survival Guide For the Preschool Teacher**: 267-268.
- Gonzalez-Mena, J. and Eyer, D. W. (2001). **Infant Toddler and Caregiver**. California: Mayfield.
- Griffin, H. (2009). "Attachment Parenting-Raising a Natural Child: Forge Bonds Through Baby Wearing, Co-Sleeping, Breastfeeding and Love." **Developmental Science** 26(3): 28-31.
- Hacker, B. (2007). "Attachment Parenting: Co-Sleeping, Discipline and Connecting with The School-Age Child." **Developmental Science** 24(2): 30-32.
- Hamilton, K. (2003). "Daddy Daycare: What's keeping men from a career in early childhood." **Rattler** 68: 6-8.
- Honig, A. S. (2002). **Secure Relationships: Nurturing Infant to Toddler Attachment in Early Care Setting**. Washington D.C., National Association for the Education of Young Children.

- Horn, W. F., Blankenhorn, D., and Pearlstein, M. B. (1999). **The Fatherhood Movement: A Call to Action**. New York: Lexington Books.
- J, K. V. (1980). "World Book - Childerdraft International." **The World Book Encyclopedia** 11.
- Jones, J. (2009). "Men in Early Childhood Education." **New Zealand Journal of Teachers' Work** 6: 28-34.
- Kaplan, A. G. and Sedney, M. A. (1980). **Psychology and Sex Role: Androgynous Perspective**. Boston: Little Brown.
- McKenna, J. J. (1996). "Babies Need Their Mothers Beside Them." **The journal of the World Health Organization**.
- National Association for the Education of Young Children. (2012). **Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8**. United States of America: National Association for the Education of Young Children.
- National Childcare Accreditation Council. (2010). "The Value of Male Role Model in Child Care." **Early Years Magazine**(1): 6-7.
- Neugebauer, R. (1994). "Recruiting and Retaining Men in Your Center." **Child Care Information Exchange**: 5-11.
- Park, S. (2009). "Through The Voice of Male Teachers in South Korea: The Journey to Becoming an Early Childhood Education." **Journal of Research in Early Childhood Education** 3: 89-104.
- Peeters, J. (2007). "Including Men in Early Childhood Education: Insights from the European Experience." **NZ Research in Early Childhood Education Journal** 10: 15-24.
- Perry, B. D. (2001). "Attachment: The First Core." **Early Childhood Today** 16(2): 28.

- Perry, D. G. and Bussey, K. (1984). **Social Development**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Rathus, S. A. (2006). **Childhood and adolescence: Voyage in Development**. Belmont: Thomson Higher Education.
- Robinson, B. W. and Hobson, C. F. (1978). "Beyond sex-role stereotyping." **Day Care and Early Education** 6: 16-18.
- Ryans, D. G. (1960). **Characteristic of Teacher**. Washington D.C.: American Council on Education.
- Scott., J. W. (1988). **Gender and the Politics of History**. New York: Columbia University Press.
- Shaham, D. (1991). **Male Teachers in Early Childhood Education: Self and Social Perceptions**. Master's Thesis, Bank Street College of Education.
- Sumsion, J. (2005). "Male Teacher in Early Childhood Education: Issue and Case Study." **Early Childhood Research Quarterly** 20: 109-123.
- Wardle, F. (2003). **Introduction to Early Childhood Education: A Multidimensional Approach to Child-Centered Care and Learning**. Boston: Allyn and Bacon.
- Watson, M. (2003). "Attachment Theory and Challenging Behaviors: Reconstructing The Nature of Relationships." **Young Children** 58: 2-20.
- Westerman, M. A. and Others. (1995). "Marital adjustment and Children's Academic Achievement." **Merrill Palmer Quarterly** 41(4).

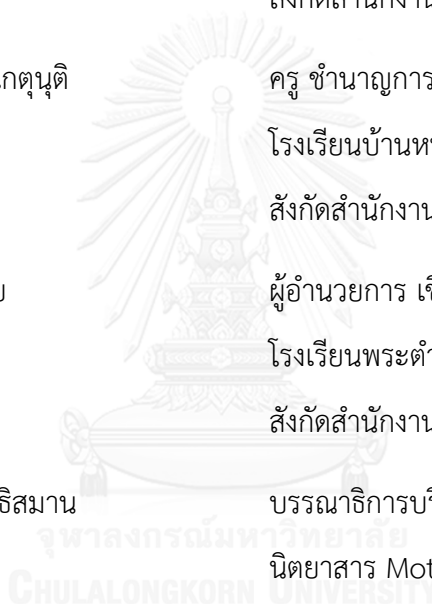
ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.วรนาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม	ครู ชำนาญการ โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เกตุญาติ	ครู ชำนาญการ โรงเรียนบ้านหนองกุงโนนทัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. อาจารย์วิเชียร รุ่งทวีชัย	ผู้อำนวยการ เขียวชาญ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. อาจารย์สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน	บรรณาธิการบริหาร นิตยสาร Mother & Care

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (IOC)

ตารางที่ 18 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น

ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตารางที่ 19 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น

ครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตารางที่ 20 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับ

บทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตารางที่ 21 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเกี่ยวกับ

บทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตารางที่ 18 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การอบรมเลี้ยงดู	
ความเอื้ออาทร	
1) การใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่ เช่น ทักทายเด็กด้วยการโอบกอด หรือยิ้มแย้มขณะพูดคุยกับเด็ก	1
2) การปฏิบัติต่อเด็กอย่างนุ่มนวล เช่น สัมผัสเด็กอย่างทะนุถนอม	1
3) การเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อเด็ก เช่น การนำขนม ของเล่น หรือเครื่องเขียนมามอบให้เด็กๆ ในวันสำคัญต่างๆ หรือโอกาสพิเศษต่างๆ	1
4) การเห็นอกเห็นใจ รับรู้อารมณ์และความรู้สึกของเด็ก เช่น การเข้าไปกอดหรือพูดปลอบโยน เมื่อเห็นเด็กร้องไห้	1
การตอบสนองความต้องการ	
5) การให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ เช่น การให้เด็กเล่นอย่างอิสระในมุมประสบการณ์หรือสนามเด็กเล่นตามความต้องการ	1
6) การปฏิบัติที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก เช่น การพูดคุยกับเด็กด้วยคำพูดเชิงบวก และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	1
7) การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเด็ก เช่น การสบตา การพูดคุย หรือพยักหน้าเมื่อเข้าใจขณะสนทนากับเด็ก	1
8) การสนใจในคำถามและการตอบคำถามของเด็ก เช่น การสบตาเด็กเมื่อเด็กถามคำถาม หรือใช้คำพูด “คำถามที่น่าสนใจ เป็นคำถามที่ดีค่ะ/ครับ” และตอบเด็กทันทีด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย	0.80
การเป็นแบบอย่างที่ดี	
9) การใช้คำพูดที่สุภาพและอ่อนโยนกับเด็ก เช่น การพูดคำลงท้ายด้วย ค่ะ/ครับ และการใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวล	1
10) การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ สะอาดและเรียบร้อย เช่น การแต่งกายเรียบร้อย และดูแลร่างกาย ผอม เเสบให้สะอาดอยู่เสมอ	0.80
11) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การทิ้งขยะลงถัง และการปิดน้ำ ปิดไฟเมื่อเลิกใช้	1
12) การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศ เช่น ครูอนุบาลชายไม่แสดงท่าทาง กระดุกกระด้าง ไม่ใส่ต่างหู และไม่แต่งหน้า ส่วนครูอนุบาลหญิงไม่แสดงท่าทางแข็งกระด้าง หรือแสดงท่าทางเหมือนผู้ชาย	0.80

ตารางที่ 18 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การให้ความช่วยเหลือ	
13) การรับประทานอาหาร เช่น การสอนหรือฝึกให้เด็กใช้ช้อน-ส้อมในการรับประทานอาหารอย่างถูกวิธี	1
14) การรักษาความสะอาดของร่างกาย เช่น การสอนหรือการฝึกให้เด็กล้างมือหลังเข้าห้องน้ำ ก่อนและหลังรับประทานอาหาร หรือการทำความสะอาดมือเท้าหลังเล่นกลางแจ้ง และการอาบน้ำ แปรงฟัน อย่างถูกวิธี	1
15) การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง เช่น การให้คำแนะนำแก่เด็กในการวิ่ง เดินใน ห้องเรียนโดยไม่ให้ชนสิ่งของหรือผู้อื่น การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างถูกวิธี และใช้อุปกรณ์ ต่างๆ อย่างปลอดภัย	1
16) การมีวินัยในตนเอง เช่น การฝึกให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ การให้เด็กดูแลรักษาของใช้ของ ตนเอง และการทิ้งขยะลงถังเสมอ	1
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	
17) การออกแบบกิจกรรมที่มีความสร้างสรรค์และน่าสนใจ เช่น การออกแบบกิจกรรมที่มี รูปแบบที่แตกต่างหลากหลาย โดยออกแบบให้เด็ก หรือครูเป็นผู้ริเริ่ม หรือออกแบบ กิจกรรมที่จัดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	1
18) การออกแบบกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เช่น การนำเรื่องราวที่ อยู่ในความสนใจของเด็กจากการสนทนา ภาพวาด หรือหนังสือที่เด็กอ่านมาใช้ใน การออกแบบกิจกรรม	1
19) การออกแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก เช่น การนำก้อนหิน หรือเหรียญมาให้เด็กนับเพื่อเรียนรู้ เรื่อง จำนวน	1
20) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงความปลอดภัยของเด็ก เช่น การกำหนดพื้นที่ให้เด็ก ได้วิ่งเล่นหรือออกกำลังกายในสนามหญ้าหรือพื้นที่ทราย การเลือกใช้อุปกรณ์ที่ปลอดภัย ได้แก่ กรรไกรปลายมน ดินน้ำมันปลอดสารพิษ	1
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	
21) การประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เช่น วางแผนการประเมินพัฒนาการ เป็นระยะในทุกภาคการศึกษา ได้แก่ ต้นภาคเรียน กลางภาคเรียน และปลายภาคเรียน	0.80
22) การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินพัฒนาการโดยชั้น การสังเกต การจดบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก และการทำสังคัมมิติ	1

ตารางที่ 18 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ (ต่อ)	
23) การนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อรายงานผล การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กเป็นรายบุคคล	1
24) การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็ก เช่น การนำข้อมูลจากการประเมินครั้งที่ผ่าน มา มาใช้ในการออกแบบหรือจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	1
การจัดสภาพแวดล้อม	
25) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การตกแต่งป้ายนิเทศหรือมุมประสบการณ์ให้ สอดคล้องในแต่ละสาระการเรียนรู้ และครูมีความเป็นกันเอง กระตือรือร้น เพื่อให้เด็ก อยากเรียนรู้ อยากค้นคว้าสิ่งต่างๆรอบตัว	0.60
26) การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น เลือกสื่อที่มีขนาดเหมาะสม สะดวกต่อการใช้งาน และมีระดับความยากและง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็ก รวมถึงจัด ห้องเรียนโดยใช้ตู้เก็บของ ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	1
27) การจัดพื้นที่ที่คำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น การจัดพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียนที่ สามารถมองเด็กได้อย่างทั่วถึง และไม่มีสิ่งกีดขวางที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก	1
28) การจัดสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น การปรับเปลี่ยนสื่อที่ใช้เรียนรู้ตามมุมประสบการณ์เป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1-2 ครั้ง	0.80
ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	
การมีปฏิสัมพันธ์	
29) การปฏิบัติต่อผู้ปกครองด้วยท่าทีที่เป็นมิตร เช่น การทักทายผู้ปกครองด้วยใบหน้าที่ยิ้ม แย้ม และพูดคุยกับผู้ปกครองอย่างจริงใจ	1
30) การใช้คำพูดที่อ่อนโยน เช่น ใช้คำพูดที่สุภาพ และใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวลกับผู้ปกครอง	1
31) การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้ปกครอง เช่น การตั้งใจฟังในสิ่งที่ผู้ปกครองพูดและ รับฟังความคิด ความรู้สึกของผู้ปกครอง	1
32) การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละครอบครัว เช่น การพูดคุยหรือแสดงท่าทีที่เคารพ และยอมรับในความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม ของผู้ปกครอง	1

ตารางที่ 18 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	
33) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเชิญผู้ปกครองเข้ามาประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ หรือ การคัดเลือกสื่อการสอนสำหรับเด็ก	1
34) การให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การประดิษฐ์งานร่วมกับเด็ก การอ่านนิทานให้เด็กฟัง การช่วยครูซึ่งนำหนังสือ วัสดุส่วนสูงเด็ก และการซ่อมอุปกรณ์การเรียนรู้ตามมุมประสบการณ์ในห้องเรียน	1
35) การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดทำจดหมายข่าวหรือป้ายนิเทศเกี่ยวกับวิธีการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงการพูดคุย แล้วนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับเด็กแก่ผู้ปกครอง	1
36) การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน เช่น การให้ผู้ปกครองช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำกับเด็กในการสืบค้นข้อมูลในเรื่องที่เด็กกำลังเรียนรู้	1
การติดต่อสื่อสาร	
37) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเอกสาร เช่น การจัดทำจดหมายข่าวเพื่อสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์	1
38) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการพบปะ พูดคุย เช่น การสนทนากับผู้ปกครองขณะมารับ-ส่งเด็กที่โรงเรียน	1
39) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการประชุมและการเยี่ยมบ้าน เช่น การจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ และจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านทุกภาคเรียน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก และให้แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก	1
40) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเครื่องมือสื่อสาร เช่น การพูดคุยทางโทรศัพท์ การใช้ Facebook แอปพลิเคชัน Line และเว็บบอร์ดของโรงเรียน ในการสื่อสารข่าวสาร และข้อมูลของเด็ก	1
การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	
41) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การให้แนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับโรงเรียนแก่ผู้ปกครองในการดูแลเด็กในเรื่องการรับประทานอาหาร การดูแลความสะอาดร่างกาย หรือการล้างมืออย่างถูกวิธี	1
42) การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดอาหารที่ถูกหลักโภชนาการสำหรับเด็กให้แก่ผู้ปกครอง	1

ตารางที่ 18 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การอบรมเลี้ยงดูเด็ก (ต่อ)	
43) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก เช่น การเชิญผู้ปกครองพูดคุยเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก	1
44) การให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองช่วยส่งเสริมการมีวินัยในตนเองให้กับเด็กที่บ้าน	1

ตารางที่ 19 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การอบรมเลี้ยงดู	
ความเอื้ออาทร	
1) การใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่ เช่น ทักทายเด็กด้วยการโอบกอด หรือยิ้มแย้มขณะพูดคุยกับเด็ก	1
2) การปฏิบัติต่อเด็กอย่างนุ่มนวล เช่น สัมผัสเด็กอย่างทะนุถนอม	1
3) การเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อเด็ก เช่น การนำขนม ของเล่น หรือเครื่องเขียนมามอบให้เด็กๆ ในวันสำคัญต่างๆ หรือโอกาสพิเศษต่างๆ	1
4) การเห็นอกเห็นใจ รับรู้อารมณ์และความรู้สึกของเด็ก เช่น การเข้าไปกอดหรือพูดปลอบโยน เมื่อเห็นเด็กร้องไห้	1
การตอบสนองความต้องการ	
5) การให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ เช่น การให้เด็กเล่นอย่างอิสระในมุมประสบการณ์หรือสนามเด็กเล่นตามความต้องการ	1
6) การปฏิบัติที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก เช่น การพูดคุยกับเด็กด้วยคำพูดเชิงบวก และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	1
7) การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเด็ก เช่น การสบตา การพูดคุย หรือพยักหน้าเมื่อเข้าใจขณะสนทนากับเด็ก	1
8) การสนใจในคำถามและการตอบคำถามของเด็ก เช่น การสบตาเด็กเมื่อเด็กถามคำถาม หรือใช้คำพูด “คำถามที่น่าสนใจ เป็นคำถามที่ดีค่ะ/ครับ” และตอบเด็กทันทีด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย	0.80
การเป็นแบบอย่างที่ดี	
9) การใช้คำพูดที่สุภาพและอ่อนโยนกับเด็ก เช่น การพูดคำลงท้ายด้วย ค่ะ/ครับ และการใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวล	1
10) การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ สะอาดและเรียบร้อย เช่น การแต่งกายเรียบร้อย และดูแลร่างกาย ผอม เล็บให้สะอาดอยู่เสมอ	0.80
11) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การทิ้งขยะลงถัง และการปิดน้ำ ปิดไฟเมื่อเลิกใช้	1
12) การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศ เช่น ครูอนุบาลชายไม่แสดงท่าทาง กระตือรือร้น ไม้ใส่ต่างหู และไม่แต่งหน้า ส่วนครูอนุบาลหญิงไม่แสดงท่าทางแข็งกระด้าง หรือแสดงท่าทางเหมือนผู้ชาย	0.80

ตารางที่ 19 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การให้ความช่วยเหลือ	
13) การรับประทานอาหาร เช่น การสอนหรือฝึกให้เด็กใช้ช้อน-ส้อมในการรับประทานอาหารอย่างถูกวิธี	1
14) การรักษาความสะอาดของร่างกาย เช่น การสอนหรือการฝึกให้เด็กล้างมือหลังเข้าห้องน้ำ ก่อนและหลังรับประทานอาหาร หรือการทำความสะอาดมือเท้าหลังเล่นกลางแจ้ง และการอาบน้ำ แปรงฟัน อย่างถูกวิธี	1
15) การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง เช่น การให้คำแนะนำแก่เด็กในการวิ่ง เดินในห้องเรียนโดยไม่ให้ชนสิ่งของหรือผู้อื่น การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างถูกวิธี และใช้อุปกรณ์ต่างๆ อย่างปลอดภัย	1
16) การมีวินัยในตนเอง เช่น การฝึกให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ การให้เด็กดูแลรักษาของใช้ของตนเอง และการทิ้งขยะลงถังเสมอ	1
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	
17) การออกแบบกิจกรรมที่มีความสร้างสรรค์และน่าสนใจ เช่น การออกแบบกิจกรรมที่มีรูปแบบที่แตกต่างหลากหลาย โดยออกแบบให้เด็ก หรือครูเป็นผู้ริเริ่ม หรือออกแบบกิจกรรมที่จัดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	1
18) การออกแบบกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เช่น การนำเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจของเด็กจากการสนทนา ภาพวาด หรือหนังสือที่เด็กอ่านมาใช้ในการออกแบบกิจกรรม	1
19) การออกแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก เช่น การนำก้อนหินหรือเหรียญมาให้เด็กนับเพื่อเรียนรู้ เรื่อง จำนวน	1
20) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงความปลอดภัยของเด็ก เช่น การกำหนดพื้นที่ให้เด็กได้วิ่งเล่นหรือออกกำลังกายในสนามหญ้าหรือพื้นที่ทราย การเลือกใช้อุปกรณ์ที่ปลอดภัย ได้แก่ กรรไกรปลายมน ดินน้ำมันปลอดสารพิษ	1
การจัดการเรียนรู้	
21) การอำนวยความสะดวกให้เด็กค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เช่น การให้เด็กปลูกต้นไม้และบันทึกการเปลี่ยนแปลงเพื่อเรียนรู้ เรื่อง การเจริญเติบโตของพืช	1
22) การกระตุ้นความสนใจของเด็ก เช่น การเล่านิทานหรือใช้คำถามเกี่ยวกับสัตว์ เพื่อให้เด็กอยากเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์	0.80

ตารางที่ 19 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การจัดการเรียนรู้ (ต่อ)	
23) การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เช่น เมื่อเห็นเด็กแย่งของเล่นกันขณะสอน ครูเข้าไปแยกเด็กออกจากกันทันทีจากนั้นเข้าไปพูดคุย ชักถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น	0.80
24) การเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เช่น การแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อยและกำหนดให้เด็กมีบทบาทในการทำกิจกรรม	1
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	
25) การประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เช่น วางแผนการประเมินพัฒนาการเป็นระยะในทุกภาคการศึกษา ได้แก่ ต้นภาคเรียน กลางภาคเรียน และปลายภาคเรียน	0.80
26) การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินพัฒนาการโดยขึ้น การสังเกต การจดบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก และการทำสังคัมมิติ	1
27) การนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อรายงานผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กเป็นรายบุคคล	1
28) การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็ก เช่น การนำข้อมูลจากการประเมินครั้งที่ผ่านมา มาใช้ในการออกแบบหรือจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	1
การจัดสภาพแวดล้อม	
29) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การตกแต่งป้ายนิเทศหรือมุมประสบการณ์ให้สอดคล้องในแต่ละสาระการเรียนรู้ และครูมีความเป็นกันเอง กระตือรือร้น เพื่อให้เด็กอยากเรียนรู้ อยากค้นคว้าสิ่งต่างๆรอบตัว	0.60
30) การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น เลือกสื่อที่มีขนาดเหมาะสม สะดวกต่อการใช้งาน และมีระดับความยากและง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็ก รวมถึงจัดห้องเรียนโดยใช้ตู้เก็บของ ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	1
31) การจัดพื้นที่ที่คำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น การจัดพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียนที่สามารถมองเด็กได้อย่างทั่วถึง และไม่มีสิ่งกีดขวางที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก	1
32) การจัดสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น การปรับเปลี่ยนสื่อที่ใช้เรียนรู้ตามมุมประสบการณ์เป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1-2 ครั้ง	0.80

ตารางที่ 19 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	
การมีปฏิสัมพันธ์	
33) การปฏิบัติต่อผู้ปกครองด้วยท่าทีที่เป็นมิตร เช่น การทักทายผู้ปกครองด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม และพูดคุยกับผู้ปกครองอย่างจริงใจ	1
34) การใช้คำพูดที่อ่อนโยน เช่น ใช้คำพูดที่สุภาพ และใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวลกับผู้ปกครอง	1
35) การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้ปกครอง เช่น การตั้งใจฟังในสิ่งที่ผู้ปกครองพูด และรับฟังความคิด ความรู้สึกของผู้ปกครอง	1
36) การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละครอบครัว เช่น การพูดคุยหรือแสดงท่าทีที่เคารพ และยอมรับในความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ปกครอง	1
การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	
37) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเชิญผู้ปกครองเข้ามาประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ หรือการคัดเลือกสื่อการสอนสำหรับเด็ก	1
38) การให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การประดิษฐ์งานร่วมกับเด็ก การอ่านนิทานให้เด็กฟัง การช่วยครูชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเด็ก และการซ่อมอุปกรณ์การเรียนรู้ตามมุมประสบการณ์ในห้องเรียน	1
39) การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดทำจดหมายข่าวหรือป้ายนิเทศที่เกี่ยวกับวิธีการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงการพูดคุย แล้วนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับเด็กให้แก่ผู้ปกครอง	1
40) การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน เช่น การให้ผู้ปกครองช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำกับเด็กในการสืบค้นข้อมูลในเรื่องที่เด็กกำลังเรียนรู้	1
การติดต่อสื่อสาร	
41) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเอกสาร เช่น การจัดทำจดหมายข่าวเพื่อสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์	1
42) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการพบปะ พูดคุย เช่น การสนทนากับผู้ปกครองขณะมารับ-ส่งเด็กที่โรงเรียน	1

ตารางที่ 19 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
การติดต่อสื่อสาร (ต่อ)	
43) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการประชุมและการเยี่ยมบ้าน เช่น การจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ และจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านทุกภาคเรียน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก และให้แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก	1
44) การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเครื่องมือสื่อสาร เช่น การพูดคุยทางโทรศัพท์ การใช้ Facebook แอปพลิเคชัน Line และเว็บไซต์ของโรงเรียน ในการสื่อสารข่าวสาร และข้อมูลของเด็ก	1
การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	
45) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การให้แนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับโรงเรียนแก่ผู้ปกครองในการดูแลเด็กในเรื่องการรับประทานอาหาร การดูแลความสะอาดร่างกาย หรือการล้างมืออย่างถูกวิธี	1
46) การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดอาหารที่ถูกหลักโภชนาการสำหรับเด็กให้แก่ผู้ปกครอง	1
47) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก เช่น การเชิญผู้ปกครองพูดคุยเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก	1
48) การให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองช่วยส่งเสริมการมีวินัยในตนเองให้กับเด็กที่บ้าน	1

ตารางที่ 20 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับ
บทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
ด้านการอบรมเลี้ยงดู	
1.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่อไปนี้ อย่างไร 1) ความเอื้ออาทร 2) การตอบสนองความต้องการ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี 4) การให้ความช่วยเหลือ	1
1.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่อไปนี้ อย่างไร 1) ความเอื้ออาทร 2) การตอบสนองความต้องการ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี 4) การให้ความช่วยเหลือ	1
1.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น อย่างไร	1
1.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น อย่างไร	1
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	
2.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการใน ด้านต่อไปนี้ อย่างไร 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ 3) การจัดสภาพแวดล้อม	1

ตารางที่ 20 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ (ต่อ)	
2.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่อไปนี้ อย่างไร	
1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้	1
2) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	
3) การจัดสภาพแวดล้อม	
2.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร	1
2.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร	1
ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	
3.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร	
1) การมีปฏิสัมพันธ์	1
2) การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้	
3) การติดต่อสื่อสาร	
4) การอบรมเลี้ยงดู	
3.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร	
1) การมีปฏิสัมพันธ์	1
2) การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้	
3) การติดต่อสื่อสาร	
4) การอบรมเลี้ยงดู	
3.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร	1

ตารางที่ 20 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ
เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง (ต่อ)	
3.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร	1

ตารางที่ 21 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเกี่ยวกับ
บทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
ด้านการอบรมเลี้ยงดู	
1.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่อไปนี้ อย่างไร 1) ความเอื้ออาทร 2) การตอบสนองความต้องการ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี 4) การให้ความช่วยเหลือ	1
1.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่อไปนี้ อย่างไร 1) ความเอื้ออาทร 2) การตอบสนองความต้องการ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี 4) การให้ความช่วยเหลือ	1
1.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น อย่างไร	1
1.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น อย่างไร	1
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ	
2.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการใน ด้านต่อไปนี้ อย่างไร 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ 4) การจัดสภาพแวดล้อม	1

ตารางที่ 21 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล
เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ (ต่อ)	
2.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่อไปนี้ อย่างไร	
1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้	1
2) การจัดการเรียนรู้	
3) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	
4) การจัดสภาพแวดล้อม	
2.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร	1
2.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร	1
ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	
3.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร	
1) การมีปฏิสัมพันธ์	1
2) การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้	
3) การติดต่อสื่อสาร	
4) การอบรมเลี้ยงดู	
3.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร	
1) การมีปฏิสัมพันธ์	1
2) การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้	
3) การติดต่อสื่อสาร	
4) การอบรมเลี้ยงดู	

ตารางที่ 21 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล
เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำถาม	IOC
ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง (ต่อ)	
3.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร	1
3.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร	1

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชาย
และครูหญิง จำแนกรายด้าน

- ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู
- ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ
- ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง
- ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู
- ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ
- ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู

บทบาทครู	ครูชาย			ครูหญิง		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
ความเอื้ออาทร	4.08	0.65	มาก	4.49	0.50	มาก
1. การใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรัก ความเอาใจใส่	4.03	0.74	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด
2. การปฏิบัติต่อเด็กอย่างนุ่มนวล	4.00	0.78	มาก	4.49	0.63	มาก
3. การเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อเด็ก	4.19	0.70	มาก	4.48	0.61	มาก
4. การเห็นอกเห็นใจ รับรู้อารมณ์และ ความรู้สึกของเด็ก	4.10	0.81	มาก	4.50	0.64	มากที่สุด
การตอบสนองความต้องการ	4.28	0.62	มาก	4.45	0.49	มาก
5. การให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ	4.38	0.65	มาก	4.46	0.54	มาก
6. การปฏิบัติที่เหมาะสมกับวัยและ พัฒนาการของเด็ก	4.22	0.78	มาก	4.38	0.65	มาก
7. การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเด็ก	4.25	0.70	มาก	4.48	0.66	มาก
8. การสนใจในคำถามและการตอบคำถาม ของเด็ก	4.27	0.77	มาก	4.47	0.54	มาก
การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.47	0.57	มาก	4.61	0.51	มากที่สุด
9. การใช้คำพูดที่สุภาพและอ่อนโยนกับเด็ก	4.34	0.68	มาก	4.58	0.59	มากที่สุด
10. การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ สะอาดและเรียบร้อย	4.53	0.56	มากที่สุด	4.63	0.59	มากที่สุด
11. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	4.51	0.61	มากที่สุด	4.59	0.59	มากที่สุด
12. การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับ บทบาททางเพศ	4.49	0.75	มาก	4.61	0.66	มากที่สุด
การให้ความช่วยเหลือ	4.46	0.57	มาก	4.64	0.48	มากที่สุด
13. การรับประทานอาหาร	4.50	0.64	มากที่สุด	4.61	0.60	มากที่สุด
14. การรักษาความสะอาดของร่างกาย	4.46	0.61	มาก	4.64	0.57	มากที่สุด
15. การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง	4.38	0.74	มาก	4.59	0.58	มากที่สุด
16. การมีวินัยในตนเอง	4.52	0.67	มากที่สุด	4.71	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ

บทบาทครู	ครูชาย			ครูหญิง		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.25	0.68	มาก	4.33	0.59	มาก
1. การออกแบบกิจกรรมที่มีความสร้างสรรค์และน่าสนใจ	4.18	0.76	มาก	4.27	0.64	มาก
2. การออกแบบกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก	4.24	0.78	มาก	4.29	0.74	มาก
3. การออกแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก	4.31	0.78	มาก	4.42	0.64	มาก
4. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงความปลอดภัยของเด็ก	4.27	0.78	มาก	4.31	0.71	มาก
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	4.25	0.70	มาก	4.37	0.61	มาก
5. การประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.33	0.80	มาก	4.40	0.66	มาก
6. การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.20	0.86	มาก	4.36	0.72	มาก
7. การนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.29	0.68	มาก	4.43	0.64	มาก
8. การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็ก	4.19	0.76	มาก	4.29	0.73	มาก
การจัดสภาพแวดล้อม	4.31	0.66	มาก	4.45	0.58	มาก
9. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.29	0.74	มาก	4.48	0.72	มาก
10. การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก	4.34	0.74	มาก	4.51	0.61	มากที่สุด
11. การจัดพื้นที่ที่คำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็ก	4.36	0.71	มาก	4.52	0.61	มากที่สุด
12. การจัดสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก	4.25	0.81	มาก	4.29	0.76	มาก

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชายและครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

บทบาทครู	ครูชาย			ครูหญิง		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
การมีปฏิสัมพันธ์	4.45	0.59	มาก	4.60	0.53	มากที่สุด
1. การปฏิบัติต่อผู้ปกครองด้วยท่าทีที่เป็นมิตร	4.49	0.66	มาก	4.67	0.56	มากที่สุด
2. การใช้คำพูดที่อ่อนโยน	4.39	0.65	มาก	4.56	0.64	มากที่สุด
3. การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้ปกครอง	4.43	0.68	มาก	4.55	0.63	มากที่สุด
4. การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละครอบครัว	4.48	0.64	มาก	4.60	0.54	มากที่สุด
การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	4.14	0.74	มาก	4.23	0.66	มาก
5. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.24	0.74	มาก	4.34	0.66	มาก
6. การให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.09	0.85	มาก	4.16	0.81	มาก
7. การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.01	0.88	มาก	4.10	0.82	มาก
8. การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน	4.22	0.87	มาก	4.34	0.80	มาก
การติดต่อสื่อสาร	4.15	0.72	มาก	4.23	0.66	มาก
9. การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเอกสาร	4.04	0.90	มาก	4.16	0.84	มาก
10. การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการพบปะ พูดคุย	4.35	0.70	มาก	4.41	0.66	มาก
11. การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการประชุมและการเยี่ยมบ้าน	4.28	0.74	มาก	4.33	0.65	มาก
12. การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเครื่องมือสื่อสาร	3.96	1.07	มาก	4.04	1.05	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทครูชาย
และครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

บทบาทครู	ครูชาย			ครูหญิง		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.24	0.70	มาก	4.36	0.67	มาก
13. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.32	0.76	มาก	4.46	0.71	มาก
14. การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูเด็ก	4.11	0.81	มาก	4.23	0.82	มาก
15. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขและ ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก	4.28	0.83	มาก	4.34	0.82	มาก
16. การให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.27	0.76	มาก	4.40	0.70	มาก

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการอบรมเลี้ยงดู

บทบาทครู	ครูชาย						ครูหญิง					
	ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย			ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง			ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย			ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
ความเอื้ออาทร	4.13	0.55	มาก	3.94	0.64	มาก	4.60	0.41	มากที่สุด	4.62	0.41	มากที่สุด
1. การใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่	4.02	0.79	มาก	3.85	0.76	มาก	4.65	0.48	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด
2. การปฏิบัติต่อเด็กอย่างนุ่มนวล	3.96	0.74	มาก	3.81	0.78	มาก	4.59	0.53	มากที่สุด	4.58	0.51	มากที่สุด
3. การเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อเด็ก	4.33	0.73	มาก	4.19	0.73	มาก	4.52	0.63	มากที่สุด	4.53	0.60	มากที่สุด
4. การเห็นอกเห็นใจ รับผิดชอบต่ออารมณ์และความรู้สึกของเด็ก	4.20	0.73	มาก	3.92	0.77	มาก	4.62	0.56	มากที่สุด	4.69	0.50	มากที่สุด
การตอบสนองความต้องการ	4.42	0.51	มาก	4.35	0.61	มาก	4.48	0.43	มาก	4.56	0.42	มากที่สุด
5. การให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ	4.39	0.62	มาก	4.57	0.64	มากที่สุด	4.40	0.58	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด
6. การปฏิบัติที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก	4.47	0.64	มาก	4.30	0.69	มาก	4.54	0.57	มากที่สุด	4.56	0.56	มากที่สุด
7. การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเด็ก	4.43	0.63	มาก	4.26	0.75	มาก	4.49	0.57	มาก	4.60	0.51	มากที่สุด
8. การสนใจในคำถามและการตอบคำถามของเด็ก	4.38	0.71	มาก	4.26	0.80	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	4.50	0.58	มากที่สุด
การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.55	0.51	มากที่สุด	4.49	0.52	มาก	4.63	0.43	มากที่สุด	4.67	0.40	มากที่สุด
9. การใช้คำพูดที่สุภาพและอ่อนโยนกับเด็ก	4.36	0.67	มาก	4.35	0.67	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด	4.63	0.50	มากที่สุด
10. การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ สะอาดและเรียบร้อย	4.67	0.53	มากที่สุด	4.59	0.56	มากที่สุด	4.70	0.49	มากที่สุด	4.68	0.50	มากที่สุด
11. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	4.58	0.59	มากที่สุด	4.57	0.67	มากที่สุด	4.64	0.50	มากที่สุด	4.67	0.60	มากที่สุด
12. การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศ	4.58	0.69	มากที่สุด	4.46	0.74	มาก	4.61	0.67	มากที่สุด	4.68	0.49	มากที่สุด
การให้ความช่วยเหลือ	4.52	0.46	มากที่สุด	4.37	0.60	มาก	4.65	0.38	มากที่สุด	4.65	0.40	มากที่สุด
13. การรับประทานอาหาร	4.40	0.65	มาก	4.21	0.74	มาก	4.55	0.58	มากที่สุด	4.45	0.64	มาก
14. การรักษาความสะอาดของร่างกาย	4.54	0.60	มากที่สุด	4.31	0.72	มาก	4.73	0.44	มากที่สุด	4.69	0.48	มากที่สุด
15. การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง	0.61	0.54	มากที่สุด	4.49	0.64	มาก	4.71	0.46	มากที่สุด	4.75	0.47	มากที่สุด
16. การมีวินัยในตนเอง	4.55	0.60	มากที่สุด	4.46	0.69	มาก	4.63	0.54	มากที่สุด	4.71	0.48	มากที่สุด

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ

บทบาทครู	ครูชาย						ครูหญิง					
	ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง	
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.35	0.55	มาก	4.20	0.63	มาก	4.44	0.40	มาก	4.45	0.50	มาก
1. การออกแบบกิจกรรมที่มี สร้างสรรค์และ น่าสนใจ	4.16	0.71	มาก	4.12	0.72	มาก	4.28	0.59	มาก	4.32	0.64	มาก
2. การออกแบบกิจกรรมที่มี ความสอดคล้องกับ ความต้องการของเด็ก	4.29	0.70	มาก	4.21	0.74	มาก	4.41	0.59	มาก	4.43	0.61	มาก
3. การออกแบบกิจกรรมที่มี ความเหมาะสมกับ พัฒนาการและวัยของเด็ก	4.39	0.66	มาก	4.19	0.78	มาก	4.47	0.57	มาก	4.42	0.70	มาก
4. การวางแผนการจัดการ เรียนรู้ที่คำนึงความปลอดภัย ของเด็ก	4.54	0.60	มากที่สุด	4.29	0.72	มาก	4.58	0.51	มากที่สุด	4.62	0.51	มากที่สุด
การจัดการเรียนรู้	4.32	0.55	มาก	4.31	0.57	มาก	4.37	0.45	มาก	4.45	0.46	มาก
5. การอำนวยความสะดวกให้ เด็กค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	4.18	0.70	มาก	4.20	0.75	มาก	4.24	0.57	มาก	4.24	0.64	มาก
6. การกระตุ้นความสนใจของ เด็ก	4.29	0.65	มาก	4.30	0.72	มาก	4.44	0.61	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด
7. การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้าให้เด็กค้นพบ ความรู้ด้วยตนเอง	4.41	0.62	มาก	4.37	0.66	มาก	4.40	0.54	มาก	4.43	0.58	มาก
8. การเปิดโอกาสให้เด็กมี ส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.40	0.63	มาก	4.38	0.72	มาก	4.42	0.55	มาก	4.57	0.58	มากที่สุด
การประเมินพัฒนาการและการ เรียนรู้	4.24	0.54	มาก	4.27	0.66	มาก	4.33	0.51	มาก	4.46	0.54	มาก
9. การประเมินพัฒนาการอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.25	0.65	มาก	4.32	0.71	มาก	4.35	0.59	มาก	4.51	0.57	มากที่สุด
10. การประเมินพัฒนาการด้วย วิธีการที่หลากหลาย	4.27	0.65	มาก	4.34	0.77	มาก	4.34	0.64	มาก	4.46	0.67	มาก
11. การนำเสนอข้อมูลอย่างเป็น ระบบ	4.19	0.67	มาก	4.33	0.75	มาก	4.35	0.58	มาก	4.53	0.60	มากที่สุด
12. การนำผลการประเมินมาใช้ ในการพัฒนาเด็ก	4.26	0.64	มาก	4.09	0.75	มาก	4.31	0.64	มาก	4.32	0.68	มาก
การจัดสภาพแวดล้อม	4.27	0.49	มาก	4.18	0.58	มาก	4.41	0.44	มาก	4.48	0.49	มาก
13. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้	4.26	0.59	มาก	4.19	0.74	มาก	4.40	0.58	มาก	4.60	0.53	มากที่สุด
14. การจัดสื่อและ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม กับวัยของเด็ก	4.23	0.61	มาก	4.15	0.64	มาก	4.39	0.60	มาก	4.44	0.64	มาก
15. การจัดพื้นที่ที่คำนึงถึง ความปลอดภัยสำหรับเด็ก	4.51	0.61	มากที่สุด	4.38	0.60	มาก	4.58	0.50	มากที่สุด	4.62	0.51	มากที่สุด
16. การจัดสภาพแวดล้อมและ อุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อ ตอบสนองความต้องการ ของเด็ก	4.10	0.68	มาก	4.00	0.76	มาก	4.26	0.61	มาก	4.27	0.66	มาก

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

บทบาทครู	ครูชาย						ครูหญิง					
	ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		ระดับ	ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		ระดับ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)		($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)			
การมีปฏิสัมพันธ์	4.54	0.56	มากที่สุด	4.36	0.62	มาก	4.60	0.46	มากที่สุด	4.60	0.47	มากที่สุด
1. การปฏิบัติต่อผู้ปกครองด้วยท่าทีที่เป็นมิตร	4.58	0.67	มากที่สุด	4.35	0.71	มาก	4.67	0.51	มากที่สุด	4.61	0.52	มากที่สุด
2. การใช้คำพูดที่อ่อนโยน	4.54	0.63	มากที่สุด	4.31	0.68	มาก	4.68	0.50	มากที่สุด	4.56	0.51	มากที่สุด
3. การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้ปกครอง	4.53	0.64	มากที่สุด	4.43	0.61	มาก	4.57	0.56	มากที่สุด	4.65	0.50	มากที่สุด
4. การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละครอบครัว	4.52	0.61	มากที่สุด	4.34	0.69	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	4.02	4.71	มาก	3.99	0.70	มาก	4.16	0.63	มาก	4.25	0.64	มาก
5. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.07	0.81	มาก	4.05	0.73	มาก	4.21	0.67	มาก	4.26	0.73	มาก
6. การให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.97	0.86	มาก	3.90	0.91	มาก	4.06	0.82	มาก	4.10	0.88	มาก
7. การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.06	0.76	มาก	3.96	0.82	มาก	4.25	0.74	มาก	4.29	0.72	มาก
8. การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน	3.96	0.77	มาก	4.05	0.74	มาก	4.12	0.72	มาก	4.36	0.68	มาก
การติดต่อสื่อสาร	4.03	0.66	มาก	4.03	0.64	มาก	4.24	0.53	มาก	4.26	0.54	มาก
9. การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเอกสาร	3.98	0.86	มาก	3.92	0.83	มาก	4.14	0.79	มาก	4.10	0.72	มาก
10. การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการพบปะ พูดคุย	4.29	0.73	มาก	4.21	0.75	มาก	4.45	0.65	มาก	4.50	0.60	มากที่สุด
11. การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านการประชุมและการเยี่ยมบ้าน	4.22	0.73	มาก	4.20	0.64	มาก	4.43	0.60	มาก	4.48	0.54	มาก
12. การแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลของเด็กผ่านเครื่องมือสื่อสาร	3.64	1.04	มาก	3.79	1.00	มาก	3.98	0.91	มาก	3.95	1.00	มาก
การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.08	0.73	มาก	4.10	0.69	มาก	4.25	0.65	มาก	4.33	0.65	มาก
13. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.03	0.81	มาก	4.17	0.75	มาก	4.21	0.77	มาก	4.40	0.71	มาก
14. การให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	3.99	0.88	มาก	4.02	0.84	มาก	4.19	0.79	มาก	4.27	0.80	มาก

ตารางที่ 27 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอนุบาลต่อบทบาทครูชายและ
ครูหญิง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

บทบาทครู	ครูอนุบาลชาย						ครูอนุบาลหญิง					
	ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง		ความคิดเห็นครูอนุบาลชาย		ความคิดเห็นครูอนุบาลหญิง	
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
การอบรมเลี้ยงดูเด็ก (ต่อ)	4.08	0.73	มาก	4.10	0.69	มาก	4.25	0.65	มาก	4.33	0.65	มาก
15. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน การแก้ไขและปรับ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของเด็ก	4.15	0.84	มาก	4.07	0.81	มาก	4.27	0.72	มาก	4.30	0.77	มาก
16. การให้คำปรึกษาและให้ ความช่วยเหลือแก่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.19	0.80	มาก	4.14	0.78	มาก	4.32	0.70	มาก	4.35	0.72	มาก

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง
ในการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ชุดที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง
ในการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง
ในการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง
ในการจัดการศึกษาปฐมวัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

ชุดที่ 1
แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครอง
เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับเพศ สถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด อาชีพ จำนวนบุตร
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. การตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาครูอนุบาลในเรื่องดังกล่าวอย่างแท้จริง ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยจะไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด
3. หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อผู้วิจัย คือ นายกุลชาติ พันธูรกุล โทรศัพท์มือถือ 089-0215623 email: drew.kullachat@gmail.com
4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยใส่ในซองปิดแสดมภ์ที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้

ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

นายกุลชาติ พันธูรกุล
 นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความ และเติมข้อความลงในช่องให้ถูกต้องตรงความเป็นจริง

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. สถานภาพ

( ) สมรส ( ) หย่าร้าง / แยกกันอยู่

3. อายุ

( ) ต่ำกว่า 20 ปี ( ) 21-30 ปี

( ) 31-40 ปี ( ) 41-50 ปี

( ) 51 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( ) ประถมศึกษา

( ) มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

( ) อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

( ) ปริญญาตรี คณะ.....

( ) ปริญญาโท คณะ.....

( ) ปริญญาเอก คณะ.....

5. อาชีพ

( ) ข้าราชการ ( ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ

( ) รับจ้าง ( ) ค้าขาย

( ) ธุรกิจส่วนตัว ( ) เกษตรกร

( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. จำนวนบุตร

( ) 1 คน ( ) 2 คน

( ) 3 คน ( ) 4 คน

( ) 5 คน ( ) 6 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในทั้ง 2 ช่อง คือ ช่องคะแนนของครูชายและช่องคะแนนของครูหญิงตามระดับที่ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

5 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

บทบาทครู	การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรม									
	ครูชาย					ครูหญิง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การอบรมเลี้ยงดู ความเอื้ออาทร										
0) การใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่ เช่น ทักทายเด็กด้วยการโอบกอด หรือยิ้มแย้มขณะพูดคุยกับเด็ก	✓						✓			

คำอธิบายประกอบ

จากคำถามข้อที่ 0 ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าครูชายมีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่ เช่น ทักทายเด็กด้วยการโอบกอด หรือยิ้มแย้มขณะพูดคุยกับเด็กในระดับมากที่สุดและครูหญิงมีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่ เช่น ทักทายเด็กด้วยการโอบกอด หรือยิ้มแย้มขณะพูดคุยกับเด็กในระดับมาก

บทบาทครู	การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรม									
	ครูชาย					ครูหญิง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
43) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก เช่น การเชิญผู้ปกครองพูดคุยเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก										
44) การให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองช่วยส่งเสริมการมีวินัยในตนเองให้กับเด็กที่บ้าน										

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูง

นายกุลชาติ พันธวรกุล

ผู้วิจัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

ชุดที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาล
เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับเพศ สถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่กำลังปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2. การตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาครูอนุบาลในเรื่องดังกล่าวอย่างแท้จริง ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยจะไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

3. หากมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อผู้วิจัย คือ นายกุลชาติ พันธวรกุล โทรศัพท์มือถือ 089-0215623 email: drew.kullachat@gmail.com

4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยใส่ในซองติดแสตมป์ที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้

ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

นายกุลชาติ พันธวรกุล

นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความ และเติมข้อความลงในช่องให้ถูกต้องตรงความเป็นจริง

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. สถานภาพ

( ) โสด ( ) สมรส

3. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 31-40 ปี

( ) 41-50 ปี ( ) 51-60 ปี

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( ) ปริญญาตรี สาขา.....

( ) ปริญญาโท สาขา.....

( ) ปริญญาเอก สาขา.....

5. ระดับชั้นที่ท่านกำลังปฏิบัติงาน

( ) อนุบาลปีที่ 1 (4-5 ปี) จำนวนเด็ก.....คน

( ) อนุบาลปีที่ 2 (5-6 ปี) จำนวนเด็ก.....คน

( ) เรียนร่วมอนุบาลปีที่ 1 และ 2 (อายุ 4-6 ปี) จำนวนเด็ก.....คน

6. ประสบการณ์ในการสอน

( ) ต่ำกว่า 1 ปี ( ) 1-5 ปี

( ) 6-10 ปี ( ) 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในทั้ง 2 ช่อง คือ ช่องคะแนนของครูชายและช่องคะแนนของครูหญิงตามระดับที่ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง

5 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

บทบาทครู	การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรม									
	ครูชาย					ครูหญิง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การอบรมเลี้ยงดู ความเอื้ออาทร										
0) การใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่ เช่น ทักทายเด็กด้วยการโอบกอด หรือยิ้มแย้มขณะพูดคุยกับเด็ก	✓						✓			

คำอธิบายประกอบ

จากคำถามข้อที่ 0 ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าครูชายมีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรักความเอาใจใส่ เช่น ทักทายเด็กด้วยการโอบกอด หรือยิ้มแย้มขณะพูดคุยกับเด็กในระดับมากที่สุด และครูหญิงมีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการใช้คำพูดและท่าทางที่แสดงถึงความรัก ความเอาใจใส่ เช่น ทักทายเด็กด้วยการโอบกอด หรือยิ้มแย้มขณะพูดคุยกับเด็กในระดับมาก

บทบาทครู	การปฏิบัติหรือมีพฤติกรรม									
	ครูชาย					ครูหญิง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
47) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขและปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก เช่น การเชิญผู้ปกครองพูดคุยเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก										
48) การให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองช่วยส่งเสริมการมีวินัยในตนเองให้กับเด็กที่บ้าน										

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูง

นายกุลชาติ พันธูรกุล

ผู้วิจัย

ชุดที่ 3
แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำชี้แจง

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้น
พื้นฐานที่มีครูชายและครูหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่
2. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับวันที่ให้สัมภาษณ์ เวลา สถานที่จัดสัมภาษณ์
ชื่อ-สกุล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ โรงเรียนที่บุตรหลานศึกษา
ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิง
ในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

การปฏิบัติในการสัมภาษณ์

1. การเตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์
  - 1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจคำถามในการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน
  - 1.2 นัดเวลา และสถานที่สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์
2. การดำเนินการในการสัมภาษณ์
  - 2.1 ผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำตัว และบอกจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์
  - 2.2 สนทนาเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์
  - 2.3 ขออนุญาตจดบันทึก และบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์
  - 2.4 เริ่มต้นการสัมภาษณ์

บันทึกข้อมูล

1. ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลตอนที่ 1 ก่อนการสัมภาษณ์
2. ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลตอนที่ 2 ระหว่างการสัมภาษณ์
3. จดบันทึกคำพูด และบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น.ถึง.....น.
 สถานที่จัดสัมภาษณ์.....
 ชื่อ-สกุล.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงหรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความ

1. เพศ.....
2. อายุ.....ปี
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....คณะ.....
3. ระดับชั้นที่บุตรหลานของท่านศึกษาอยู่.....
5. ชื่อโรงเรียนที่บุตรหลานของท่านกำลังศึกษาอยู่.....
6. ปัจจุบันในโรงเรียนมีบุตรหลานของท่านศึกษาอยู่.....คน
7. ผู้ปกครองมีอาชีพ

( ) ข้าราชการ	( ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ
( ) รับจ้าง	( ) ค้าขาย
( ) เจ้าของธุรกิจ	( ) เกษตรกร
( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู

1.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่อไปนี้
อย่างไร

- 1) ความเอื้ออาทร
- 2) การตอบสนองความต้องการ
- 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4) การให้ความช่วยเหลือ

1.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่อไปนี้
อย่างไร

- 1) ความเอื้ออาทร
- 2) การตอบสนองความต้องการ
- 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4) การให้ความช่วยเหลือ

1.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครูหญิง
เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น
อย่างไร

1.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครูชาย
เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น
อย่างไร

2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ

2.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

- 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
- 3) การจัดสภาพแวดล้อม

2.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

- 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
- 3) การจัดสภาพแวดล้อม

2.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร

2.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร

3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

3.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

- 1) การมีปฏิสัมพันธ์
- 2) การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้
- 3) การติดต่อสื่อสาร
- 4) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

3.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

- 1) การมีปฏิสัมพันธ์
- 2) การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้

3) การติดต่อสื่อสาร

4) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

3.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร

3.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร

ชุดที่ 4
แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล
เกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

คำชี้แจง

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอนระดับอนุบาล
2. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับวันที่ให้สัมภาษณ์ เวลา สถานที่จัดสัมภาษณ์ ชื่อ-สกุล เพศ อายุ สอนระดับชั้น ประสบการณ์ในการสอน การศึกษา ภาระหน้าที่
  - ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

การปฏิบัติในการสัมภาษณ์

1. การเตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์
  - 1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจคำถามในการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน
  - 1.2 นัดเวลา และสถานที่สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์
2. การดำเนินการในการสัมภาษณ์
  - 2.1 ผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำตัว และบอกจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์
  - 2.2 สนทนาเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์
  - 2.3 ขออนุญาตจดบันทึก และบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์
  - 2.4 เริ่มต้นการสัมภาษณ์

บันทึกข้อมูล

1. ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลตอนที่ 1 ก่อนการสัมภาษณ์
2. ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลตอนที่ 2 ระหว่างการสัมภาษณ์
3. จดบันทึกคำพูด และบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น.ถึง.....น.
 สถานที่จัดสัมภาษณ์.....
 ชื่อ-สกุล.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงหรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความ

1. เพศ.....
2. อายุ.....ปี
3. สอนระดับชั้น.....ประสบการณ์ในการสอน.....ปี
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขาวิชา.....
5. โรงเรียนที่ท่านกำลังปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน.....
6. ปัจจุบันในชั้นเรียนของท่านมีเด็กกี่คน.....
7. ภาระหน้าที่หลักของท่านในแต่ละวัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ งานสอน	☐ งานธุรการ
☐ งานโภชนาการ	☐ งานกิจกรรมโรงเรียน
☐ งานประเมินผลพัฒนาการเด็ก	☐ งานวิจัยในชั้นเรียน
☐ งานบริหารงานบุคคล	☐ บัญชีนม
☐ บัญชีเรียกชื่อเด็ก	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครุอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูชายและครูหญิงในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู

1.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่อไปนี้
อย่างไร

- 1) ความเอื้ออาทร
- 2) การตอบสนองความต้องการ
- 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4) การให้ความช่วยเหลือ

1.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่อไปนี้
อย่างไร

- 1) ความเอื้ออาทร
- 2) การตอบสนองความต้องการ
- 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4) การให้ความช่วยเหลือ

1.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครูชาย
เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น
อย่างไร

1.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครูหญิง
เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น
อย่างไร

2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ

2.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

- 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) การจัดการเรียนรู้
- 3) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
- 4) การจัดสภาพแวดล้อม

2.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

- 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) การจัดการเรียนรู้
- 3) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
- 4) การจัดสภาพแวดล้อม

2.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร

2.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร

3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

3.1 ท่านคิดว่าครูชายมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

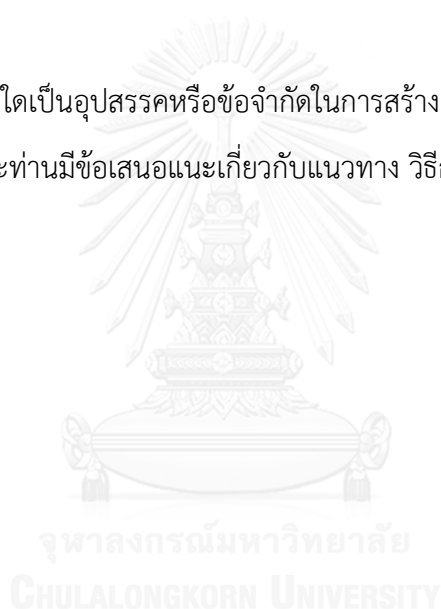
- 1) การมีปฏิสัมพันธ์
- 2) การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้
- 3) การติดต่อสื่อสาร
- 4) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

3.2 ท่านคิดว่าครูหญิงมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

- 1) การมีปฏิสัมพันธ์
- 2) การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้
- 3) การติดต่อสื่อสาร
- 4) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

3.3 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูชาย เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร

3.4 ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูหญิง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง วิธีการในการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นอย่างไร

ภาคผนวก จ

รายชื่อโรงเรียนนาร่องที่ใช้ทดลองเครื่องมือวิจัย

ตารางที่ 28 รายชื่อโรงเรียนนาร่องที่ใช้ทดลองเครื่องมือวิจัย

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ปกครอง (คน)	จำนวนครูชาย (คน)	จำนวนครูหญิง (คน)
1	บ้านบึงมัลย์	1	1	1
2	วัดศรีมงคล	1	1	1
3	สะแกโพรงอนุสรณ์	1	1	1
4	บ้านหนองคำ	1	1	1
5	วัดเขี้ยวชาญกิจ	1	1	1
6	บ้านแพรกกลาง	1	1	1
7	บ้านเกาะเปาะ	1	1	1
8	บ้านห้วยสะลักวิทยา	1	1	1
9	สมาคมพยาบาลไทย	1	1	1
10	วัดแม่เฉย	1	1	1
11	ทรายมูล (ทรายมูลประชาราษฎร์)	1	1	1
12	บ้านห้วยตะปอก	1	1	1
13	วัดห้วยสะพาน	1	1	1
14	บ้านหนองแสลบ	1	1	1

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อโรงเรียนตัวอย่างประชากร จำแนกตามภูมิภาค

ตารางที่ 29 รายชื่อโรงเรียนภาคกลาง

ตารางที่ 30 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันตก

ตารางที่ 31 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันออก

ตารางที่ 32 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 33 รายชื่อโรงเรียนภาคใต้

ตารางที่ 34 รายชื่อโรงเรียนภาคเหนือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 29 รายชื่อโรงเรียนภาคกลาง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูชาย (คน)	จำนวนครูหญิง (คน)	จำนวนผู้ปกครอง (คน)
1	อนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่ง รัฐบาลอุปกัมภ์)	1	1	1
2	วัดดอนประตู	1	1	1
3	อนุบาลเดิมบางนางบวช (วัดท่าช้าง)	1	1	1
4	บ้านโป่งไทร	1	1	1
5	บ้านคลองบางกก	1	1	1
6	อนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500)	1	1	1
7	บ้านแม่สำ	1	1	1
8	วัดสระยายโสม	1	1	1
9	บ้านคลองหวาย	1	1	1
10	วัดชัยศรี	1	1	1
11	บ้านลาดแค	1	1	1
12	วัดศาลาดิน	1	1	1
13	บ้านดอนสำโรง	1	1	1
14	บ้านโนนตูม	1	1	1
15	บ้านโคกกรวด	1	1	1
16	บ้านเพชรละคร	1	1	1
17	วัดโคกหมู	1	1	1
18	บ้านร่องตาที่	1	1	1
19	อนุบาลวังทรายพูน	1	1	1
20	วัดฉุนก	1	1	1
21	บ้านปากกล้วย	1	1	1
22	บ้านอ้อกระทิง	1	1	1

ตารางที่ 30 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันตก

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ปกครอง (คน)	จำนวนครูชาย (คน)	จำนวนครูหญิง (คน)
23	บ้านหนองไผ่	1	1	1
24	อนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศ	1	1	1
25	วัดเขาตะพั้น	1	1	1
26	บ้านยางคู่	1	1	1
27	บ้านบางแก้ว (สำนักงานสลากกินแบ่ง สงเคราะห์ 44)	1	1	1
28	วัดปรังกาสี	1	1	1
29	อนุบาลบ้านท่าปุย	1	1	1
30	บ้านวังโพ	1	1	1
31	บ้านป่ายางใต้	1	1	1
32	บ้านวังตำลึง	1	1	1
33	ชุมชนบ้านอ้อมผาง	1	1	1
34	ชุมชนบ้านพบพระ	1	1	1
35	รวมไทยพัฒนา 2	1	1	1
36	บ้านนุเสระโปล์	1	1	1
37	มูลนิธิศึกษา	1	1	1
38	บ้านทองอินทร์	1	1	1
39	บ้านทับใต้	1	1	1
40	วัดเจติยาราม (บัณฑิตประชาชนน้อยพานิช)	1	1	1
41	บ้านไพรสะเดา	1	1	1
42	วัดห้วยไผ่	1	1	1
43	โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (เจริญราษฎร์ วิทยาคม)	1	1	1
44	บ้านอ่างหิน	1	1	1

ตารางที่ 31 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ปกครอง (คน)	จำนวนครูชาย (คน)	จำนวนครูหญิง (คน)
45	วัดเสม็ดโพธิ์ศรี	1	1	1
46	ราษฎร์พัฒนาสามัคคี	1	1	1
47	บ้านโป่งน้ำร้อน	1	1	1
48	วัดบึงทองกลาง	1	1	1
49	บ้านหินแร่	1	1	1
50	บ้านจันทร์เฉลิม	1	1	1
51	บ้านร่มโพธิ์ทอง	1	1	1
52	ชุมชนวัดบ่อไร่	1	1	1
53	วัดตาพลาย	1	1	1
54	บ้านคลองมะขาม	1	1	1
55	บ้านหอย (เดิมเอนจิเนียร์อุปถัมภ์)	1	1	1
56	บ้านคลองสอง (ราษฎร์บำรุง)	1	1	1
57	ประชุมเขตศึกษา	1	1	1
58	วัดเนินสูง	1	1	1
59	บ้านคลองขนุน	1	1	1
60	บ้านหนองปรือ	1	1	1
61	บ้านเขาดิน	1	1	1
62	สามัคคีประชาสรรค์	1	1	1
63	บ้านทุ่งพระ	1	1	1
64	บ้านน้ำซับเจริญ	1	1	1
65	บ้านวังสำลี	1	1	1
66	บ้านเขามะกา	1	1	1

ตารางที่ 32 รายชื่อโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ปกครอง (คน)	จำนวนครูชาย (คน)	จำนวนครูหญิง (คน)
67	กุดจิกวิทยาคาร	1	1	1
68	เบญจมาศกุญชร	1	1	1
69	บ้านหนองกุงโนนทัน	1	1	1
70	ชีพอนุสรณ์	1	1	1
71	บ้านหนองแกหนองโน	1	1	1
72	บ้านหนองใหญ่พัฒนา	1	1	1
73	บ้านกระทุ่มจานสามัคคี	1	1	1
74	บ้านโพนสว่าง	1	1	1
75	สังคมพัฒนา	1	1	1
76	บ้านโนนเสาชวิญ	1	1	1
77	บ้านบุญนวน	1	1	1
78	รัฐการุณวิทยา	1	1	1
79	บ้านข้ามเปี้ย	1	1	1
80	ครูศิษย์วิทยา	1	1	1
81	บ้านทรายมูล	1	1	1
82	บ้านวังหมี่	1	1	1
83	บ้านโนนปลาเซ็ง	1	1	1
84	บ้านนาตะคุ	1	1	1
85	ค่านางด้อมโนนสวรรค์	1	1	1
86	วัดโชติการาม	1	1	1
87	ไตรมิตรวิทยาคาร	1	1	1
88	บ้านค้อโนนเพ็ก	1	1	1

ตารางที่ 33 รายชื่อโรงเรียนภาคใต้

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูชาย (คน)	จำนวนครูหญิง (คน)	จำนวนผู้ปกครอง (คน)
89	บ้านเขาฝาก	1	1	1
90	วัดบางดี	1	1	1
91	บ้านปะลูกาแปเราะ	1	1	1
92	บ้านบลูกาสนอ	1	1	1
93	วัดสิทธิสารประดิษฐ์	1	1	1
94	นิคมสร้างตนเองแวง	1	1	1
95	บ้านแวง	1	1	1
96	บ้านริแง	1	1	1
97	บ้านคาโต	1	1	1
98	บ้านท่าเรือ	1	1	1
99	บ้านเทพราช	1	1	1
100	บ้านตาเซะ	1	1	1
101	นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ 2	1	1	1
102	บ้านกาตอง	1	1	1
103	บ้านคลองน้ำใส	1	1	1
104	วัดอ่าวบัว	1	1	1
105	วัดศิระษะคีรี	1	1	1
106	บ้านป็อง	1	1	1
107	บ้านท่าชะมวง	1	1	1
108	บ้านคลองน้ำเค็ม	1	1	1
109	บ้านคลองรอก	1	1	1
110	วัดสมัยสุวรรณ	1	1	1

ตารางที่ 34 รายชื่อโรงเรียนภาคเหนือ

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูชาย (คน)	จำนวนครูหญิง (คน)	จำนวนผู้ปกครอง (คน)
111	อนุบาลเชียงใหม่	1	1	1
112	บ้านพระที่นั่ง	1	1	1
113	เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1	1	1	1
114	แสลมวิทยา	1	1	1
115	บ้านหัวเมือง	1	1	1
116	บ้านปงใหม่	1	1	1
117	ดอนเวียงผาวิทยา	1	1	1
118	บ้านรักแผ่นดิน	1	1	1
119	ริมโขงวิทยา	1	1	1
120	แม่แอบวิทยา	1	1	1
121	บ้านยางเปียง	1	1	1
122	บ้านจันทร์	1	1	1
123	บ้านแม่แปง	1	1	1
124	บ้านอรุโณทัย	1	1	1
125	บ้านรินหลวง	1	1	1
126	ชุมชนบ้านปงป่าหวาย	1	1	1
127	เวียงผาวิทยา	1	1	1
128	บรรณโคกศิษฐ์	1	1	1
129	บ้านน้ำมิน	1	1	1
130	บ้านแม่ทะลุ	1	1	1
131	บ้านโป่งนก	1	1	1
132	วังโป่งดำรงวิทย์	1	1	1

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายกุลชาติ พันธूरกุล เกิดเมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2530 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ในปีการศึกษา 2553 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตร ครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยในปี 2554

